

دوستلار گوروشو

ادبیات او جاغی

توپیایان: دکتر سلام الله مجاوید

اسفند ۱۳۵۹

۳	۱ - دوسلار گوروشوندن خاطره لریم
۹	۲ - آقای وثوقی ایله بیرینجی گوروش
۱۲	۳ - گوروشلرین مشغولیتی
۱۴	۴ - علی نظمی دن بیر شعر
۱۶	۵ - گوروشلرین ان پارلاق گونلری
۲۲	۶ - محدود کیچیک گوروشلر
۲۵	۷ - پروفیسور باش گوزله گوروش
۲۶	۸ - دوسلار گوروشونده آزا اشتراک ائده نلر
۲۸	۹ - یئنی گوروش
۳۱	۱۰ - تذکر و تشکر
۳۳	۱۱ - مهوش خانم جودت
۳۴	۱۲ - قاراچورلو سهند
۷۰	۱۳ - اوستاد شهریار
۸۹	۱۴ - سلیمان رستم
۹۰	۱۵ - مدینه گلگون
۹۲	۱۶ - سیدعلی آذری
۹۵	۱۷ - یحیی آریانپور
۹۷	۱۸ - سیدمهدی اعتماد
۱۰۲	۱۹ - یحیی اسلامی
۱۰۴	۲۰ - سیف الله ابراهیم پور
۱۰۶	۲۱ - جبار باغچه بان
۱۱۲	۲۲ - هاشم طرلان
۱۱۸	۲۳ - بورجعلی قریشی (تورک اوغلی)
۱۲۳	۲۴ - حسین جاوید
۱۲۴	۲۵ - رحیم جادنیکو
۱۲۵	۲۶ - حاج علی اصغر خرم
۱۲۶	۲۷ - سیدرضا خشکناهی
۱۲۹	۲۸ - جهان شاه خدیوی
۱۳۲	۲۹ - مظفر درفشی
۱۳۹	۳۰ - دوکتور حسن احمدی
۱۴۳	۳۱ - دوکتور احمد رضوانی
۱۴۴	۳۲ - دوکتور حسینقلی کاتبی
۱۵۰	۳۳ - دوکتور جواد هئیت
۱۵۲	۳۴ - حبیب ساهر
۱۵۶	۳۵ - حسن مجید زاده (ساوالان)
۱۶۷	۳۶ - یحیی شیدا
۱۷۱	۳۷ - نصرت الله فتحی
۱۷۴	۳۸ - مرادعلی قریشی (قافلانتی)
۱۷۸	۳۹ - یعقوب قدسی
۱۷۹	۴۰ - گنجعلی صباحی
۱۸۳	۴۱ - محمدعلی فخرالدینی (محزون)
۱۸۶	۴۲ - عبدالکریم منظوری خامنه
۱۹۰	۴۳ - محمد مشیری
۱۹۲	۴۴ - هدایت الله نور آذر
۱۹۸	۴۵ - عزت الله وثوق
۲۰۰	۴۶ - محمود دست پیش (واله)
۲۰۸	۴۷ - محترم اوخوجولارا

دوستلار کوروش

ادبیات او جاغی

توپیایان: دکتر سلام الله مجاوید

اسفند ۱۳۵۹

طاغوتى سياستى نتيجه سنده ۳۴ ايل
گۆروشنه حسرت قالدیغیم بويوك
اوغلوم دكتر آزاد جاويده اتحاف

منش تویزی دوشونندن عقیدم بو اولمیش هر شخص گؤک دوز عاقله
سینی تامین ائتمک ایله خلقینین منعمتینه چالیشسون و ممکن اولان قدر
ئوز خلقینه کمال ائتسین .

من ۱۹۱۴ میلادی قدر اسلام دینینه شیعه مذهبینه اینانماقلا
اونون بعضی ملانلاردان ائشید یگم موهوم سوزلرینه دخی ایناناریم
و عمل ائدریم .

۱۹۱۴ میلاددا اننه ایله (منی بیوردن و ترمیت وئرن داییم خانص)
مشهد زیارته و جم زکی دایمی گورمگه گشتدیک و اورادا آی یاریم قالدیق
بو مدتده منیم ایشیم زیارته گشتک و عبادت ائتمک ایدی . مرحوم زکی
دائی دئیمردی " حضرتین مجاورلرینین بیری ده آرتدی "

اورادا آز پولیم ایله بیر تفسیرلی قران و بیر عربی - فارسی لغتی
آلدییم ایشته بو قرانین آلتیماسی اتحاد مکتبینه عربی اوخوماقیم عی
آرلی باشلی و دوشونجه لی بیر شخصین تذکری ایله من موهوماتدان
آیلماغا باشلادییم . من آیلانا قدر مسیحی لری و کلیسی لری ملانلارین
دقدیکی ایله نجس بیلیریم حتی بیر گون ائویمیزده اولان کرایه نشین
لردن بیری مسیحی ایدی بیز اونا قونشودیمردیک بیزیم سوپوموز قوتار
دیحی ایچون فانتالدان (او تاریخ ۱۹۱۲ نجی ایل هاگونین سوقی
معین یئرلردن سطل لر ایله افولره گتیریریلر) ایکی سطل سوگتیر
میشدی اونلاری نجس بیلدیگیم ایچون آماروب آندییم .

۱۱ - ۱۹۱۰ ایللرده من هاگوردا خلخالی لر مسجدینده شرکت
ائتمک ایله اوشاقلار ایله (منیم ابتکاریم ایله) تکیه دوزتدیک .

بئله بهر روحیه ایله مالک اولدیغیم حالده مشهددن پاکویا
گلدیگده گوردوم اوردوشونجه لى عى قونشو گیلده غذا بئر من ناراحت
اولدیم و ئوز ناراضیلیقى قونشویا بیلدیردیم معلوم اولونان قونشو
بو موضوعنى عى یه خبر وئرمیشدیله .

عى نى گوردن سونرا سلام وئردیم دئدن ائشیتیمش تفسیرلى
قران گتیرمیسن ؟ دئدیم : بلی . اونى گورمك اولارمى ؟ البته .
من قرانى گتیردیم . قرانى آچمادان سوروشدی : مسیحى براهل
کتابدرلر یا بوخ ؟ دئدیم : بلی
کلیى لرنشجه ؟ دئدیم اونلاردا بلی

اونلاری سوروشاندان سونرا قرانى آچوب مائده سوره سینده ع-نجی
آیه نى بئله اوخودی : **الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ وَ طَعَامُ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَ طَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ**
" بو گون حلال اولدی سیزه پاک شیئلر و اهل کتابین طعامی سیزه

حلال دیر . و سئیزین طعاملاریز اونلارا حلال دیر . "

آیه لرین معناسی فارسجا آلتیندا یازیلیمیشدی . آز - چوخ عربی
بیلیردیم گوردیم آیه لرین دئدیگی ایله ملاعتلا رون دئدیگنده فرق وار
و بو آیه لرین موجهنه اهل کتابین غذاسینی یئمک اونلارا قوناقلیق وئرمک و
قوناق گتمک اولار اهل کتاهدان صیغه ائتمک دخی حلال ایمیش عى نى
تشویق ائدی گندیب بئر صیغه العقود کتابین آلدیم حضرت محمدین بئر
یهودی قیزی صیغه ائله نه سینی اوخودیم .

کتابلاری اوخوماق و آیه لره دقت اتمک له آیهلماقا باشلادیم دایم مشدی
محرمدن ۲ دفعه اون ضات - اون ضات یول آلوب گدیپ روشونجه لی
پاکو قاضیسی میر محمد کریم حسینی نین آذری دیلینده یازدیغی کشف -
الحقایق قران تفسیرینی آلدیم و اونی دقت ایله اوخوماقا باشلادیم و ملا
نعلارون سوزلرینه دایما آرتیق اینانما دیم .

ولی بعضی مستحب ایشلری خلق خاطرینه اندرمدیم . مسلمانلارون او
تاریخ ده (۱۴۱ - ۱۱۰۲) شالی آذربایجاندا پاشایان بیر قسیمی یئنی
تشکیل تاپمیش مکتبلره کتیمه کی بیس بیلوردیلر .

من پاشادیقیم ایچری شهرده موهماتجیلار دایما چوخ ایدی اونلارا
گوسترمک ایچون یئنی مدرسه لره گنده نه کافر اولماز اونلار ایله جماعت
نمازینده گدیوردیم .

ایشته او تاریخده خلقه خدمت ایتکی اونون روحیه سینو نظره آلماق
قوزمه وظیفه بیلیم ۱۹۱۶ نجی ایلدن اجتماعی ایشلره قارشدیم . قوز
زندگانیلیمین تامین اتمک ایله الیمدن کن خدمتی خلق ایچون قیورنه
یئتیرمیشم . من پاشادیقیم وضعیت و اوتوردیقیم اثر بو ایشه جانلی دلیل
دیر .

۱۳۴۴ نجی ایله اذربایجان ملی نهضتی فاسبئیله ۲ نجی دوره
حسندن قورتاراندا سونرا شېستری ایله بوجیهله آلدیقیمیز و اینده قدر
باشادیقیمیز ائوه گدیک شېستری بیر نچه گوندن سونرا گتدی .

طبیعی در گوروشه کن آز ایدی بیر نچه گوندن سونرا کون اورتادان
قالباق و سونرا معین ساعتلرده طبیی دایر ائتدیم . بیکه خانم کون
اورتادان قالباق درمانگاهه گتدیگی ایچون فقط کون اورتادان سونرا مریض
گوردی .

طبیعی در مراجعه ائدن آز ایدی بیر عده تازه طبیی دایر ائتدیگیم
ایچون تانیوردیلار ، تانییانلار ایسه بیر عده احتیاط ائدیوردیلار دوستلارون
و گنلرون ده چوخی پریشان اذربایجانلی لار ایدی که وزیت و شریکه قادر
دئیلدیوردوستلارون دا چوخینین پولی آزیدی و منده دوستلاردان وزیت
آلمازدیم . گونده لیک گنیر خرجی گورمزدی بونلا بئله بیکه خانمین الدیقی
حقوق و ضم ۳۰۰۰ ریال الدیقیم بازنشسته لیک پولی ایله گچینردیک
بو آز عایداتنان من گرك اذربایجان ملی نهضتی سقوطینده اری
ئولد بیرلشیش باجیمه خرج و قریب اوج باجیم اوشاقلارینون و اناسین خرجین
ده تامین ائده ایدیم .

ضمم دائمی مریضلریدن بیر نچه سین مرحوم حاجی علی اکبر ابریشمی
گونده رودی که اونلاری من مجانی گوروم . مرحوم ابریشمی ایسه گاهی
ارزاق ایله تلافی ائدردی .

بو چتینلیک ایله من اجتماعی ایشلردن ال چکمزیم که جزئیاتی طلافونی
دوره سیده خاطره لریم " کتایبندا یازیلماشدر ولی مصدق دوله سینده
نسبی ازادلیق واریدی تا امریکا لارون نقشه سیله ۲۸ مرداد کودتاسی

میدانه گلدی زاهدی حکومتی چوخلارین منیم کیمی ۱۵ - ۱۰ گوندن
سونرا حبس اتندی و شهریانیدا فرمانداری نظامی حبس خانه سینه
آپاردیلار اورادا حزب توده عضو لريله بیر کالیدور دا اولدیق .
او تاریخ حبس خانه ده حزب توده عضو لرینه باشچیلیق ائدن دکتر
بهار نوری آدلی بیر شخص ایدی . اونون دستوری ایله منه کچ باخیردیلار
من ۱۶ - ۱۵ گون قالاندان سونرا دوستوم سرهنک فهمی ضمانتی ایله
ازاد اولدیم .

سونرا دکتر بهار نوری حبسده حزب توده یه خیانت ائدیپ ازاد
اولدی و حزب توده دن قیراق قالدی .

۵- آیدان سونرا ینه منی تازادان دوتوب قصر زرهی زندانیندا
آپاردیلار . ۶- آ آی دکتر رضوی و مهندس رضوی و دکتر شایگان
صادق وزیری رحیمیان پرتو علوی ایله بیرلیکده اولدیق . آیدان
سونرا ازاد اولدیم که تفصیلی " طاعوتی دوره سی خاطرلرینده " یازیلیب
۷- ۶ گون حبسدن چیخاندان سونرا مرحوم حاجی علی اکبر ابریشمی
نین قارداشی منی گوروب دئدی داداشیم تولنده وصیت ائتمیش که وارثین
ثلثین سنه نظرین ایله مستحققره مجانی دوا و شریب و کک اولونسون
و پول حاجی طویانین اختیاریندا امانتدر .

من بیر نتیجه گون فاصله ایله حاجی طویایا مزاجعت ائتدیم او ثلث
مو ضوسین تصدیق ائتدی من مصلحت گوردیم که یاخشی در که یازدیقیم
نسخه لر خیابان حنیف نژاد (شاپور سابق) حدودینده اولان دوا
خانه لرین بیرینه محول اولسون تا تفتیش ائتمک اسان باشا کسین و
حاجی طویا قبول ائتدی .

مرحوم حاجی ابریشی نین ککی یقندی سکیز ایل منیم چوخ یاخشی ایشیه

دگدی من مرضلری مجانی گوروب شکوه داروخانه سینه گونده بردیم .
مستحق شخصلره روا یازماق دان علاوه بعضی مستحق محصللره کتاب
و تحصیل لوازمی حاجی طویا واسطه سیله آلدیردیم .
مطب عایداتی گچمیشه نسبت ارتیشدی . وئرکی اداره سی منله پیکه
خانمین تابلوسین بهانه ائدیپ حددن ارتیق مالیات یازاردی من دوستلار
واسطه سیله (امیر یگانه) محمود فیضی (ثابت) مرتضوی (احقاق حق
ائدیپ فوزمین و پیکه خانمین مالیاتین معاف ائدردیم .
۱۳۴۰ نجی ایلهده بیرینجی مالیات کسمه سینده منه عرض ایله رها
ارتیق مالیات یازدیلار . شامبیاتی ادلی کسیون رئیس منیم ادرایجان
استانداری اولماغیمه یلیب فوز فکرینده اصرار ائدیپ منه چوخ مالیات یازدی
بو نظر عالی کسیون گتته لی ایدی .

قدیم دوستلاریمون چوخی بازنشسته اولمیشدیلار فکر ائدیم نه واسطه ایله
احقاق حق ائدیم . بیز گون نورالدین امامی آیلله گوروشنده جریانی دئدیم
او دئدی منیه معطل سن گت بیزیم قوهوم وثوقی نین یانینا او سنی یاخشی
تانیر . من گتدیم و نتیجه ائدیم . خانمین عایداتی از ایدی دوستلارا
زحمت وئرمکه دگزدی من اونون تابلوسینی گونوردیم تا زحمتیمیز ازالسون .

اقای وثوقی بی قاپاقدان تانیمازدیم گهروشنده چوخ محبت ائتدی خندن
و تراب زاده دن چوخ رضایت ائتدی که بیزلر او تاریخ اونون عائله سینه
کک انیشیک مالیات جریانیندا علی قواما دستور وئردی روزتسین (۲)
اقای وثوقی وعده وئردی ضمیم گهروشیمه گلسمین و قرار اولدی قونشیمیز
مصامینین دخی دعوت ائدم . منده یاخین دوستلاردان حاج خان طلائی
و مندی عباس هدایتی که اقای وثوقی ایله قاپاقدان تانیسیقلاری واریدی
دعوت ائتدیم .

بیزده اولان گهروش حاج خان طلائی کیلده ۱۵ - ۲۰ کون فاصله ایله
تکرار اولدی . اولینجی گهروشلرده سیاسی اجتماعی جنبه سی اولمادی و .
دانشیق میانه گلریدی . من اقای وثوقینی و مصامینین روحیه لرینه بلد
اولاندان سونرا حاجی خان طلائی و مندی عباس هدایتی دئدیم یاخشی
در بو گهروشلری بیز تکرار ائده ک و گهروشلرده اذربایجان دیلی و
ادبیاتینه راجع صحبتلر اولسون و اونون توضیه سینه مکن اولان قدر
چالیشاق اونلار ضمیم نظریی قبول ائتدیلهر ایشه ادامه وئریک . گهروشیمیز
اقای وثوقی کیلده اولاندا اقای وثوقی علی قوامی را چاغیرمیدی منده
طی شاعر اعتقادی دعوت اندیب آپارمیشدیم .

بو گهروشلر که سونرا منظم اولدی هر ۱۵ گونده هر دفعه سیرا ایله
اولورده اولاردی . فقط منله اقای اعتقاد چوخ وقت ایکی لیگه
گهروشیمیز اولاردی اونلار بیرلیگه اذربایجان (صرف نحو کتابین) یازوب

(۱) مظفر تراب زاده ضمیم تهران دوستلاریمدان ایدی تهریزه گلیب طی
نهفته فعالیت ائدردی .

۱۲ نجی تاریخده چاپا وئردیک اذربایجان دیله قدغن اولدیقی ایچون

بیز ئوز ادیمیزی یازمیوب مولفی (جاد) کلمه سینده اولاندیردیق .
بو گوروشلردن باشقا ضمیمه مرحوم نصرت الله فتحی (علی آذری دکتور
کاتبی) اعتماد باغچه بان قره چوللو و فرزانه ایله بیولیکده گوروشیم
اولاردی . اورادا فتحی نین یازدیقی (یادی از حیدر بابا) کتابی
اوخوجیلارا مرقلا دیردی . بو کتاب ۱۳۴۰ نجی ایلدن باشلانوب ۱۳۴۲
نجی ایله چاپا وئریلدی . اولجه ذکر اولونان دوستلار اشتراکیله اولدیقی
حالده ۱۳۴۲-۳ نجی ایله کاتبین بعضی قسملری عمومی دوستلار
گوروشینده دخی . اوخوناردی .

• خصوصی محدود گوروشلرده و عمومی گوروشلرده آقای سید مهدی افغان دین
دخی یازدیقی (نصاب کتاب) اوخوناردی و نظر لر وئریلدی .
عمومی گوروشلریمیز گت گتده چوخالیدی . یادی از حیدر بابا کاتبیندا
آقای نصرت الله فتحی نین یازدیقی مقدمه دن باشقا مرحوم باغچه بانین
علی آذری نین و دکتور کاتبینین و هابثله آقای غرزانه نین
روشن امضا سیله دگرلی مقاله سی واردید . طاغوتی دوره سینده آذری
دیلمینه مخالفت اولودی ایچون (یادی از حیدر بابا) چوخ جتینلیک
ایله چاپ و نشر اولوندی که آقای فتحی کاتبین مقدمه سینده یازمیشدر .
گوروشلرده من نمونه های فولکلور اذربایجان کاتبینین بعضی معلوماتینی
دوستلار گوروشینده اولان دوستلاردان اله گمیریب و نمونه های فولکلور
کاتبیندا مناسب یئرلرده اولارون اولارین ذکر اولینمیشدی .
خود آموز زبان اذربایجان کاتبینده دوره ده اولان جوان شاعرلردن
مجید زاده علی قوام و باشقالاریندان شعرلر و هابثله سابقه لی شاعرلر

دن آقای سید مهدی اعتمادی و باغچه بانین و بیر نشجه نفر سابقه لی
نوز که شاعرلردن نمونه لر گئیرلمیشدی .

گفت گئده دوستلارون سائی چوخالیردی من یحیی میرزا اریانه
علی ماشینیچی حسین جاویدی و صیاحی نی کوروشلریمیزه دخی دعوت
ائتدیم . بیر مدتدن سونرا آقای اسلامی دخی دعوت اولوندی .
من یازدیقیم نمونه های فولکلور آذربایجان کتایپندا دوستلارون معلوما-
تیندان استفاده ائدیپ کتایپا مناسب یئرلرده آدلارین گئیرمیشم .
خود آموز ۱۳۴۳ نمونه فولکلور ایله ۱۳۴۴ نجی ایلهده چوخ
چتیلک ایله منتشر اولوندی .

آقای دست پیش ایله بیرنجی کوروش

۱۳۴۷ نجی ایلهده کوروش دوره میو آقای اعتماد گیلده اولاندا
آقای اعتماد محمود دست پیشی بیزلرایله تانیش ائتدی و دئدی آقای
دست پیش بن طبع شعری وار و آذربایجان مقاملارینا دخی وارد در .
کوروشده اولان دوستلار بو تانیشلیقدا چوخ سوتیندیله او کوروشدن
سونرا آقای دست پیش وقت کوروشلرده اشتراک ائدردی . بیر مدتدن
سونرا آقای دست پیش سیف اله ابراهیم پوری (شادی سیفینی)
اولونماسین تکلیف ائتدی و دئدی سیفی آذربایجان مقاملارینا یاخشی
وارد در و کوزیده آذربایجان دیلینه علاقه منددر . ابراهیم پور گئندن
سونرا دوستلار کوروشی دها ارتیق روض تاپدی . کوروشلرده ابراهیم
پورین سازینده و آقای دست پیش و مجیدزاده نین آذربایجان مقاملاری
و تصنیف لر اوخومالاریندان استفاده ائدیپ حظ آلیناردی .

گهروشلرین مشغولیتی

گهروشلر چون ساده ایدی جای و شیرینی و میوه به قناعت اولونا -

ردی دوره ماشینچی کیلده اولاندا شام دخی وئرلردی .

یای آیلاریندا گهروش بیزه دوشنده منده دیننده اجاره ائتدیگیم

باغدا شام وئرردیم . آقای هدایت نور آذر و صدقیانی بیزه قوشولاندان

سونرا اونلاردا دوره لرینده شام وئرردیلر . ابراهیم پور و آقای دست

پیش دخی بعضی وقتلرده شام وئرمکدن مضایقه ائتمزدیلر .

من سعی ائدیردیم که شام تکرار اولماسین تا بوزکه دوستلار مقید

اولوب زحمته دوشمه سونلر .

اونودیلماق ایچون دئمک لازم در . ایکی دفعه آقای فریدون درفش

هوتون دوستلارا ائتمینده ناهار وئرب معمولی صورتده موسیقی و سرور و

و مقاملاردان استفاده اولوناردی بو گهروشلرده مرندی زنجیر - الله گل افغان

که شدی سیفی دعوت ائتمیشدی اشتراک ائدیب ئوز سسی ایله اذریا -

یجان مقاملارینی و تصنیف لرینی اوخیاردی .

آقای دست پیش و مجیدزاده دخی مناسب شعرلر مقاملار و تصنیف

لر اوخوماقیله دوستلارا حظ وئرردیلر .

گهروشلرده حاضر اولان شاعرلر دست پیش و مجیدزاده و ترلان

ئوزلرین یازدیقلاری شعرلری اوخیاردیلر بعضی موقع لر من پاکردان

آلدیقیم " نچه صنعت و ادبیات روزنامه سی " و آذربایجان مجله سینده

مناسب شعرلری عرب حروفقرینه دوندربب نوزوم یا باشقا دوستلار اوخو-
باردیلا. اوخونان شعرلرین چوخی کتابین ۲ نجی بولوگینده ادبیات
اوجاغیندا درج اولونا جاقدر.

بوتیدا علاوه اتمک لازم در دوره مرحوم ماشینچی و یا آقای حیاتی
گیلده اولان ماشینچی نین فامیلری قیزلاری و دامادلاری و بعضی دوست
لاری عاتله سی (او جمله دن بیله خانم) دخی اشتراک اندیردیلا.
بو دوره لردن ماشینچی نین دامادی آقای دکتر تروپس آکوردئون چالما
غینا وارد اولدیقی ایچون رشید بهبود اوفون تهراندا اوخودیقی ماهنی
لاری جلب اندیجی بیر سس له اوخویاردی و حاضر اولانلاری خوشلاند-
یاردی.

بیر نتیجه دفعه ماشینچی و حیاتی گیلده دوره اولاندا آقای خسرو
شاهی آدلی بیر جوان هوسکار استاد شهریارین حیدر بابا سینی اوجا
سنتله اوخویاردی.

دوستلار گوروشنه تازه گلنلر

گوروشلرین بیرینده که آقای اعتماد گیلده ایدی اعتماد مظفر درفشی
ایله روز . روزانی (فتح) دعوت اتمیشدی بیز لر ایله تانیش
اگتدی . بن مظفر درافشانین آتاسینی اوزاقدان تانیردیم ایران عدالت
مرقه سینین فعال عضولریندن ایدی مظفری ده ملی نهضت زمانی شعر
دئمه سیندن خبریم وارایدی . روز - روزاتی دخی نهضت زمانی
بعضی شعرلر یازمیشدر .

آقای درفشی مکن اولدیقی گوروشلرده شرکت اندردی و گاهی نوز
یازدیقی شعرلردن اوخویاردی .

يوزايل بۇندان اول اوروميهلى شاعر (نظمى قوشان)
تورك ديلينين تميز يازماسى حقينده آشاغيدا كى
مناسب شعرلرى دئميش .

ديلوار ايكن گلين لسان دئمدين
دوندريب فارسيا زبان دئمدين
هر كسين وار سوزى دىلى آغزى
آغيزا آند ايچين دهان دئمدين
بىر نچد قافيه دوزتمك ايچين
بووا ميز واردر آشان دئمدين
گۆزدورور كن يازاق نه عين نه چشم
گيزليني گيزلديب نهان دئمدين
شعريازديقدا تور كچه نى گۆزلد؟
هو، تو كد اورتيا ميان دئمدين
رخ اوزه سرباشا زنج جنبه
گنجهلر سويلهين شبان دئمدين
وار ايكن تر كلرين اوخى يايى
كپريگد تير قاشا كمان دئمهين
كىشى تك سۆز وئرين هامو بىردن
كىم دونوب قاچسا پهلوان دئمهين
يايماغا انتشار دوزمكه صبر
بيلىك سيز شاعره قوشان دئمهين

بهر مدتدن سونرا آقای دکتر رضوان دخی بهزیم گوروشلرده شرکت ائتدی
بهار و پای و پاییز آیلاریندا گاهی اونون ماهی سرایده اولدیقی با
باغیندا پیک نیک شکینده جمع اولاردی .

آقای جاوید هدایت نور آذری بهزیم گوروشلره دعوت اتمیشدی ۱۳۵۵
نجی ایلده آقای فتحی صدیقمانینی و نچه آی اوندان قاهاق برجعلی
و مراد علی نی دخی گوروشه گتیریب بیزلرایله تانیمن ائتدی . برجعلی
ایله مرادعلی آ-رایجان شعرلرینه علاقه مند اولمالاری سوبله دیلر .
برجعلی تسنا مرتب و مرادعلی ایسه اوندان آز گوروشه گلردیلر
اونلارون یازدیقی ابتدائی شعرلر وارد دوستلار طرفیندن و خصوصا
گوروشدن فراق قاراجوللی واسیطه سیله اصلاح اولوناردی .

با قاعده ترین زبان جهان

• با قاعده ترین زبان دنیا یعنی زبانی که کمتر
از تمام زبانهای دیگر فعل بیقاعده دار است زبان ترکی
است که تنهایك فعل بیقاعده دارد آنهم (ایمك) (بودن)
است در حالیکه زبان انگلیسی دارای ۶۸ فعل بی قاعده
است .

عزیز انشیدنلر

من شهریار تبریزدن تبریزلی دوستلاریمیزین دعوتیله تبریزدن تهرانا گمیشم
بو گنج ده ملی آنامیز آقای دکتر جاویده فوناقوش بورادا دینلشمیواندی .

گوروشلرین ان پارلاق کونلری

استاد شهریار " حیدر بابا یا سلام " منظومه سین یازمای ایله
هم ئوزینی پارلاتدی و همده آذربایجان ادبیاتیندا جیزیق آچدی
اونایازیلان نظیره لر اونون حقینده چیخان مقاله اوقدر چوخدر که
اونلاری بیر یره توپلاماق بویوک وقت آپارار مکن اولان قدر شهریار و
اونایزیلان اشعار ادبیات اجاغیندا چاپ اولوناجاقدیر .
بیزیم ان دکرلی گوروشلریمز شهریارین تهراندا اولان وقتلری در .
قدرتلی شاعر سهند اونا مناسب بیر شعر یازوب تبریزه گتیریب و استاد
شهریاری تهرانه دعوت ائتدی . استاد شهریار سهندین دعوتینی قبول
اندیب ۱۳۵۴ نجی ایلهده تیر آینده تهرانه گلدی مرحوم قار چوللر
طرفیندن تعین اولمیش مکانه منزل ائتدی .

کلیب گندملری سائی چوخ ایدی تهراند ا فارس شاعرلر استاد شهریار
رون کهنه دوستلاری اونو مکرر دعوت ائدیوردیلر .

من ایلک دفعه مجیدزاده ایله بیرلیکده شهریارون گوروشینه گتدیم
مجیدزاده شهریارین تهرانه کلمگی مناسبتیله یازدیقی شعری اوخودی
ماشینچی استاد شهریارون خرمینه بویوک قوناقلیق وئردی اورادا
دوستلارون سائی چوخیدی ماشینچی فامیلین علاوه آقای حسن سروش
دکتر مجتهدی حسین اقا ابریشمی دخی دعوت اولونمیشدر . .

حاضر اولان شاعر لر طرفیندن مجیدزاده اعتماد خشکابینیی مناسبت
شعرلر اوخوندی استاد شهریارون ئوز اوخودیقی شعرلره نوارا آئیندی
یای آیلاری اولدیقی ایچون من دخی دریندره کرایه ائتدیکیم ائوده
استاد شهریارا بیر قوناقلیق وئردیم بورادا دوستلار گوروشینده اولان
دوستلارون چوخی واریدیلار .

ابراهیم پورون تاری دست پیش و مجیدزاده اوخوماقلاری و ها بئله
خشکابی نین ویالونی مجلسه ادها آرتیق رونق وئردی . خشکابینین
یازدیقی شعتر فکاهی اولدیقی ایچون بیر - ایکی دفعه
اوخوندی

استاد شهریار
و شاعر سرنه
قره چوللو

استاد شهریاره وئرلن عمومی قوناقلیقدان علاوه آقای دکتر گاتی
دخی بیر قوناقلیق وئردن .

استاد دعوت اولونان یئرلرده من و قاراچوللو چوخ وقت حاضر اولاردیق
ان مفصل قوناقلیقی استاد شهریارا دکتر رضوانین باغیندا وئرلدی
قوناقلیق چوخیدی بورادا ایلک دفعه آقای دست پیش استاد شهریارا
یازدیقی شعری اوخودی " ادبیات اوجاقلی " قسمینده نظره چاتاچاقدیر
آقای ابراهیم پور درین بیر عشق ایله تارینی چالوب آقای دست پیش
و مجیدزاده آذربایجان تصنیف و مقاملارینی اوخودیلا .
بو مجلس چوخ طنطنه لی کچدی بورادا استاد شهریارین قارداشی
خشناکبینی و آقای هدایت نور آذر دخی واریدیلا و ئوز یازدیقلاری
شعر لری اوخودیلا .

استاد شهریار ۱۲ تهراندا قالاندان سونرا تبریزه قایتدی .
۱۳ نجی ایلهه آقای دکتر هیئت استاد شهریار ی ئوز اثوینه قوناقلیق
چاقیردی . استاد گلن گنجه دکتر هیئت قاراچوللو مجیدزاده

و بیر نچه نفر یاخین دوستلار ایله درینده بیزه گلدیلر .
 اورادا استاد شهریار سهنده یازدیقی شعری بیر مقدمه ایله اوخودی
 آقای مجیدزاده طرفیندن نواره آئیندی . دریندین لطیف هواسی استاد
 شهریار جوالیق دوره سینی یادا سالدی مایل اولدی درینده یای
 آیری ایچون بیر مناسب ساختمان اجاره اولونسین مرحوم قارا چوللو
 بو ایشی منه محول ائله دی منده بیر نچه کون فاصله ایله آپارتمان
 اجاره ائتدیم و بیر مقدار مرحوم قارا چوللو ده بیعانه وئردی . ولی
 استاد سونرا راضی اولمایوب شهر ده دکر هیئت کیلین ائولرینین
 یاخینلیقیندا بیر اثر اجاره ائتدی و عائله نیله پاشامانیا باشلادی
 بو دفعه استاد تهراندا یاشایاندا پرفشور رستم علی اوف که آذری
 فارسی عربی روسی دیلرینده باشقا انگلیسی و فرانسوی دیلرینده
 کاملاً مسلط ایدی تهرانا گمیشدی .

او ایران و خصوصاً آذربایجان ادبیاتینه علاقه مند ایدی او فردوسی
 موتینندان تصحیح اندیب سعدی نین بوستانین متنیه تصحیح ائده رن

داشمنه استاد رستم علی اوف و ۳ نفر یاخین دوستی ایله

چاپینه موافق اولمیشدی او استاد شهریار ایله گوروشمکه چوخ علاقمند
ایدی بیرینجی دفعه گوروشندن سونرا مختلف گوروشلرده استاد شهریار
ایله اولدی .

اقای دکتر هیئت شهریارین کمکلی مناسبیله ترتیب وئردیگی قوناقلیقدا
شرکت ائتدی دکتر هیئت ترتیب وئردیگی قوناقلیقدا گوروش دوستلری
بیر عده سیندن باشقا . مختلف اقای دکتر هیئت دوستلرین دخی
دعوت اتمیشدی .

بو قوناقلیقدا عالی آذربایجان شاعرلری مناسب شعرلری اوخوندی
کیمی آذربایجان کج شاعرلرین دخی شعرلری اوخوندی و چوخ
آلفیشلارا سبب اولدی او شعرلرین چوخ قسمی " ادبیات اوجاقی "
باشقا گوروشلر

عمومی یازدیقیم گوروشلردن باشقا من مختلف مناسب دوستلار ایله گوروشلرده
اولاردیم . اوللاردان ایکسین اصل و بیر نچه سین غرضی حساب ائتمک
اولار . اصل گوروشلردن بیر مرحوم قاراجوللو ، فرزانه و دکتر کاتیی و ک
گجعلی صباهی مجیدزاده و اعتماد ایله تشکیل تاپاردی اولار اقای قارا
چوللو نین دده قوت بویلاری حقینده یازدیقی ساریم سوزی ادیلا یاز-
دیقی کتاب اعتمادین نصای و اقای فرزانه نین بایاتیلاری و مجید زاده
نین " آپاردی سئلر سارانی " ضمیم آذربایجان فولکلورلاری نمونه لری
اوخوناردی و نظریه لر وئریلدی . بو گوروشلرین بیرهنده اقای دکتر کاتیی
واسطه پیله معلوم اولدیگی کانادادان سکینه برنجیان آدلی بیر آذربایجان-
ن قیزی گمیش علمی تزارچون انگلیسی آذربایجان ادبیاتقده یازماق
ایسته یور . بو کتاب ایچون ماتریال توپلامان مقصدی وار . سونرالار خانم
برنجیان ایله مکرر گوروشوب ایسته دیگی معلوماتی وئردیک .

او جدیتلی اذربایجان قیزی کانادادا کتابین چاپینه موفق اولدی . متاسفانه
تعجیلی اجل اوئون یاشاماسینا مانع اولدی .

او کتابدان منده بیبری موجوددی .

خلخاللی لار گهروشی

۳ نجی فرعی گهروش خلخاللی دوستلاری ایله تشکیل تاپاردی . بو
گهروش مرحوم سید حمدالله ذکائی ساق اولدیقی زمان و آقای صدر مهدوی
نهراندا اولدیقی وقت مرتب ایدی اونلاردان باشقا آقای دکتر حسن احمدی
آقای سهراب پور آقای حاج علی اکبر طهروری و آقای نجفی و مرحوم
خسروی مرتب حاضر اولاردیلار . گاهیدا مهندس روانی و دکتر پریریز
روانی شرکت ائدردیلر .

مرحوم ذکائینین فوتیندان سونرا و آقای صدر مهدوی مسافرتنه گتندیکی
ایچون یقیلانلارون و مرتب گنلرون سائی آزالدی .
مرتب گنلر آقای حاج علی اکبر طهروری افخم ذکائی دکتر حسن احمدی
و گاهی آقای محقق گلیردیله . سون زمانلار سرشیب کیسان و آقای رزاقی
شرکت ائدیلر .

خلخال موضوعلاری حقینده دانیشیب اذربایجان ادبیاتی حقینده
دانیشیق اولاردی عمومی دوستلار دوره سینده حاضرلانیش شعر لر بهورادا
اوخوناردی نمونه های فولکلور اذربایجان کتابینین بیرنجی جلدی نویلاناندا
ضییر مهدوی منی ائولرینه چاقیردی اونلار ئوز کلفت لریندن اوگرندیکی
تاپاجالار و ضربالمثل لری منه دئدیله . من اونلاری تشویق ائتدکم
ایچون عکسلرینی نمونه فولکلور کتابیندا چاپ ائتمیشم .

اشاغیدانکی تاپاجالار آقای صدر مهدوی یارگاری .

یئلدا گنجسی بیردر ایلمده بیر اولار یئلدا

الله بو نغجه شی در بیر آیدا ایکی یئلدا

محدود (کچیک) گوروشلر

محدود گوروشلرین اصلی قباقلی صفحه لرده یازیلیمیش . اصلی گوروشلردن باشقا ضمیمه مختلف فرعی گوروشلریم دخی واردی . محیطی نظردہ الاراق اصل اجتماعی موضوع بیر نقشه نفر یاخنین شخصلردن باشقا توزکه لرینه دئیلیمیزی .

فرعی گوروشلردن گیلان انقلابینده شرکت ائدن دوستلاردان ایدی . مظفر زاده ، امیر یگانه ، فخرائی ، سعدالله خان درویش ، فضل الله خان درویش ، ثابت ، پارسا ، اوج نفر دخی کاشان دوستلاریندان وارد ائدیلمیش . امین پور ، محمود فیضی و اسدی بعضی موقع شهرستانی دخی شرکت ائدردیلر گاهی قدیم تهران ازادیخواه‌لاریندان فرجادر دخی گلردن . گوروشلر ساده ایدی هر ۱۵ گونده بیر دفعه یخیلیب چای شیرینی و میوه صرف اولوناردی فقط مرحوم امیر یگانه گیلده شام وشرلردی . گوروشلرده عمومی ایران اوضاع سین نقضلریندن و گیلان انقلابیندن آرزوچ بحث اولوناردی بهی گنده منده ازربایجان فولکلورلاریندان بحث آچاردیم . اشاعیدا یازیلان دگمه لی سوزلر آقای امیر یگانه و آقای اسدی دن یادگار در . آقای امیر یگانه نین یادیندا قالیمیش توزی معناسین بیلیمزدی دگمه لی سوزلر بونلاردور .

دیلیم - دیلیم اولسان آی دیلیم دئدیم دینمه

دئدی دینمز دئدیم دیندیر یولر دئدیم من

آقای اسدی کاشیندان توزی معناسین بیلیمدن دئمیش .

کلکلیک کهنک کلین کدک کولگه لیکه کورک کلین کلیم در .

نمونه فولکلور کتاهیندا من بو مثاللاری دگمه لی سوزلر ازلاندیرمیشام .

دگه گكه سي فاسجا عقده در فارسلاږ بو كهې سوزلره عقده دښلر منه
اېسه اونون ترجمه سي دگه اشلېشم .

مردار ك آيين ۱۵ بنده ۱۳۵۹ نجى اېلده باكونان گن بهر كېچېك
فولكلور كتابېندا بو كهې مثاللاږ ياتېلماجالار اندلاندېلمېشدى بو كېره دگه
سوزېندن مناسب نظره گير .

كيلان يولداشلارېندان اقاى فخرائى سردار جنگ كتابېنين يازماقېندا
اېدى يادېدا در مرحوم مظفرزاده دښدى " عمو اوغلى " حقينده نه يازېسين
فخرائى معطل قالدى مظفر زاده مرحوم اولاندان سونرا فخرائى "سردار جنگ
كتابېن چاپ اتندى عمو اوغلى حقينده دوست اورېنى گنجېمېشمن دو قهرطن
ازادى چاپ اتندېكده عمو اوغلى نېن ټولنه سېنى توطنه ادلاندېردېم فضل
الله خان دروېش ناراحت اولوب دها كوروشلرده اشتراك اتنه دى ولى
اونسېز دا كوروشلر دوام اتندې .

ظاهريه سياسى جنبه سي اولمادېقى اېچون كوروشلر طاغوتى دروسېنده
دوام اتندېردى . بو كهې كوروشلر فايده سېز اولمايوردى طاغوتى دوره سي
ارادان گندنده سونرا امير يگانه و ثابت و فرجاد فوت اتندېلر . بهر ايكى
نفرده مريض اولدېقى لارى اېچون دها كوروشلر تكرر اولمادى .
بو كوروشلرده اقاى شېرستانى ئوز چاپا حاضر اتندېكى لطيفه لرون
بحث ادبى اونون تكميلېند يالېشاردى .

دېلېنه دوندوب چاپ اتندېردېم . آقاى سعېدى ادبپاته وار ايدى
ظلكور حقينده نظره وئردى .

آشنايداكى تاپماجالار اوندان يادكاردر .

حبشى زاده نى كوردوم جنت آرا

دښدېم الله حبشى زاده هارا جنت هارا ؟

طاغوتی دوره سینده جدی سیاسی فعالیتلر ایچون معین شخصلر لازم ایدی . ائله شخصلری تاپماق چتین ایدی . من ئوزوم مرتبده اولماسا تعقیب اولوناردیم صدق سقوطیندن سونرا ۴-۳ دفعه حبس اولوب بورا - خیاندان سونرا ینه مکرر ساواک مامورلاری قونشو چورک چی دن و بقالدان سوراقلاردیلار ایشلرده احتیاط و ئوزیمی قورادیقیم ایچون داها ارتیق دوتیلمایوب فقط بیر نئچه دفعه سورغویا دعوت اولوندیم . ارتیق یازی ایشلری ایله مشغول اولوردیم . یازیلیمیش کتابلار گرك سانسور اداره سینه (ظاهرده اداره بررسی مطبوعات) وئرلییدی . عمومی طاغوتی دولت سیاستی آذری دیلینین علیهنه ایدی آذری دیلینده ساده بیر جمله ده یاولماقا قویمازدیلار " گوشه‌ای از خاطرات کتابی " چاپا حاضر اولدیقی ایچون گرك سانسور اداره سینه وئرلییدی .

اونی اوخوماق ایچون آقای دکتر آخرویه محول اولدی . آقای دکتر نین وضعینی اوکره نن سونرا اونی مناسب گوروب اونون یاخنین دوستلاری آقای جباری و آقای سعیدی ایله گوروشمگه اقدام ائتدیم . ^{جاوید و مجیدزاده نین دعوت} بونلار ^{ایندی} ائتدیم .
۱۵ گونده بیر گوروشدیک آذربایجان ادبیاتی محقینده دانیشاردیق استاد شهریارین حیدر بابا سیندان مجیدزاده نین یازدیقی اپاردی سلبر سارانی و ضمیم توپلادیقیم آذربایجان فولکلوریندان دانیشاردیق آقای جباری خارجه گئتمه دن انگلیسی یاخشی بیلردی و یاخشی ترجمه ائدردی .
من اله گئیردیگیم آذربایجان نهضتی حقینده امریکا وزارت خارجه مکتوبلا -
نینون بیر قسمین وئردیم اقای جباریه ترجمه ائتسین اودا انصافا یاخشی ترجمه ائتدی منده اونون ترجمه ائتدیگی قسمتی باشقا قسمت لرایله آذری

۱۳۵۶ ز. جی. ایلده آقای فرزانه ايله پرفسور باش گوز ايله گوروشدیک
او ایندی ا دانشگاهیندا ترکرون پرفسورایدی . اونون تهرانه گئدن مقصدی
انریایجان فولکلورینی جی ائدیپ یازماق ایدی . بیزلر انری دیلمینین
وارلیقینا علاقه مند اولدیق- ایچون الیمیزدن گن کملیک ائتدیک مرحوم
قاراجوللو ئوز خرجیلاشیق گئیردیپ اونلارون اوخودیقلارین نواردا ضبط
ائدیپ پرفسور وئردی .

پرفسور باش گوزین فعالیتیندن گئیش معلومات الیه یوخدر فقط اونون چاپ
ائدیگی عموم ترکی تاپماجالاریندان بیر جلد آقای هیئت ده چاتمیشدی اودا
منه هدیه اولاراق وئردی .

بیرنجی اصلی گوروش

قارا جوللو گیلده علاوه بیر لاگوروشیمیز دخی اشغیدکی دوستلاردان
تشکیل تاپیرد :

اقای سلطان قرا (سلطان) محمد شیری حسین جاوید قو
چوللو یحیی زکا فرزانه یحیی میرزا ایرانیچ .
بورادا انریایجان ادبیاتی تحقیقی صورتده دانیشیلاردی . من فرصتدن
استفاده ائدیپ انریایجان فولکلورلاری حقیقده معلومات الیه گئیردیم بو بله
کی 'اقای سلطان قرا نین باجیسی حاضرلادیق بایاتیلاری انریایجان
فولکلور نمونه لرین کتابینین ۲ نجی جلدینده خانم سلطانی ایلده وارد
ائتدیم .

قارا چوللو ایل اولان گوروشلریمیزده گاهیده دکتر شمس اشتراف ائدری .

عمومي گهروشلرده بير نئجه آي اقای جمالي و اقای دکتور رفيعيان اشتراك ائدولر اولار دکتور مصدق طرفدارلاري ديلار . اقای جمالي بير مدت ش شرقی انريايجان معارف رئيسي اولميشدي اتاسی انريايجان ملی نهضتینده و انريايجان دموکرات فرقه سینده جدی فعالیت ائدولر ایدی .

اقای دکتور رفيعيان دکتور مصدق دوره سینده موند تشکيلات مسئولی ایدی بونلار انريايجان ديلينه و ادبیاتينه طرفدار ايديلر .

اونلارا تبریزه گئتديگی ایچون زاهای شرکت ائده بيلمه ديلر .

اولينجی گهروشلریمیزده اقای معلم خبازی دخی اشتراك ائدردی تونون طبع شعری دخی واریدی تبریزده ششکیلر حقیقده بير مناسب شعر یازمیشدی . ادبیات اوجاغی بولوکینده یازیلجان .

گهروشلر مرحوم فتحی گیلده اولاندا اقای فتحی زوقلی مهدی دریانی نی دعوت ائتمیشدی . اقای دریانی انريايجان مزلی سوزلرینه چوخ وارایدی ادری مزلی سوزلرین دثیب یقیشانلارون شاد اولماسینا سبب اولاردی . مهندس غنی زاده گیلده گهروش

تقدیم اولوند ن خاطره لری اوخویان دوستلار و علاقه مندلر نه جهر دوشونولر دوشونولر من ضعیف خلطره خدمت ائتمگی نوزمه بهج یلیم آدری ملتینن جوخی سرمایه دارلیق اوصولیندن زحمت گهردگری کیمی فارسی شورنیمیت لیر طرفیندن دخی ازیلر اونا خدمت ائتمگی اونون ترقی سینده چالیشماقی نوزمه بیرینجی وظیفه یلیم اونی ترقی و سابقه سینده راجع بیر معلومات ائشیدیکده اونی اله گتیرمک ایچون چالیشمیشام و یته ده چالیشماقی لازم گهریم .

نئجه که کیهان روزنامه سینده بمن ۱۳۴۲ نارخده منتشر اولونان خبری

که آشاییدا قید اولور اله گتیریب کتابیدا چاپینه موفق اولدیم .
 و هابله آقای علی پاشا خان صالحین ترک دیلی حقینده یازدیقی معلوما-
 تی اله گتیریب مناسب بیر طرزده خانم نوری و اسماعیل خان نورین
 قیزی ککی ایله چاپینه موفق اولوب دوستلار و علاقه مند لر آراسیندا پایلادیم
 و هابله نظم قوشان شاعرین مناسب شعرین فور لکلور کتابیدا چاپ
 ائتدیردیم .

من ۱۳۴۸ نجی ایلهده طباطبائی دبیرستانیندا همکاری خانه و مدرسه
 ایشلری ماسبتله مهندس غنی زاده ایله تانیش اولدیم . اونون اتاسی مرحوم
 غنی زاده " سهند " روزنامه سین یازماقی ایله مشهور ایدی آذربایجان
 ادبیاتینه و تاریخینه علاقه مند ایدی . آذربایجان تاریخینین یازماسین
 ایشیتیشدیم و آذربایجان شاعرلرین ترجمه حالین و شعرلرینون نویلاماسینی
 بیلیردیم .

مهندس غنی زاده ایله دانیشیق دا و جبهاتی دئییکده او نه تکلیف
 ائتدی که ائولزینه گتدیم . منده تمام میل ایله حاضر اولدیم مهندسین اثر
 لرینده گوروشدیک کتابلارا باخدیم کتابلارون چاپینا اقدام ائتمک ایچون
 من بیر گروهه آقای علی تبریزی طلایی دعوت ائتدیم بیرلیکده
 کتابلاری گزردیک نظره چو فایدالی گدی .

چون طاقوسی دوره سینده آذربایجان بایلی و یاقوسی قدغن ایدی قرار
 اولدی مهندس غنی زاده تدریج ایله حاضرلاسون تا چاپینا ممکن اولان
 قدر اقدام ائدک .

ماتسانه مهندس غنی زاده بیر آز مدتدن سونرا فوت ائتدی رابطه
 کسبیدی او قیمت لی اثرلر استفاده سیز قالدی .
 امید اولونور که خاطره لری اوخویان دوستلار و علاقه مند لر او کتاب
 لاری اله گتیرمکینه اقدام ائتسونلر .

۱- ۱۳۵۵ نجی ایلده ینی بیو گوروش اقای قدس مجید اعلیٰ قلی کاتبی
 گجعلی صباحی و فرزانه ایله بیرلیکده اولار دی . اورادا اقای یعقوب
 قدس جوخندان بوی توپلاریقی ۶۰۰۰ مین اتالار سوزی حقیقده دانیش-
 لاردی و لازم ککن نظریه لر وئریلردی .
 انصافا اقای قدس اتالار سوزی حقیقده بویوک زحمت چکمیشدییر او
 ازربایجان اتالار سوزلرین فارسجا دوندرمکدن علاوه بین الطلی حرفلرله
 داخی یازمیشدی . طاغوتی دوره سینده چاپ ائتمک ممکن اولمادی اسلام
 حکومت زمانی بین الطلی حرفلر حذف لولوناجاق فقط اذری و فارسی
 یازلمیشی بیر عده دوستلارون کمک ایله بو یاخیندا بیرنجی کتابی ۳۰۰۰
 ضمیمه الیله چیخاجاقدیر .

رشد بهبود اوفین سلائی

آتشین سلام

بیر سوزوم وار سیـــــزه عزیز قونشولار

سینه مده گمیردیگیم سوزلریمی ایندی بو مجلسده دئمه سم اولماز
آیلار اولسده ایللر اولسده دوست سوزی هج زمان اورکده قالماز
خلقیمی تاپشیردیغینی حضورینزه اوخوماسام دئمه سم اولماز

باکی شیروان نخجوان مغان آذربایجان

سیزه ایران اصفهان تهران تبریز زنجان

گوندلیرلر صمیمی قلبدن

خوشبخت اولان یوردندان آتشین سلام سلام

گوللی چیچکلی وطنیم

بارلی بزه کلی وطنیم آق ساچلی آنا آنالار

اوجا بویلی بالالار

منی یولا سالاندا منه بئله دئدیلر قونشو میزا وئر خبـــــر

باکی شیروان نخجوان مغان آذربایجان

بنو ایران اصفهان تهران تبریز زنجان

از دیار خوشبخت به شما دوستان

می فرستند دوستانه آتشین

سلام سلام سلام

هو يازيلاريدا م - ج - بختيار يادا سالماغين توزمه بوج بيلم
 هو لياقتلى شاعر كه بو زمانه قدر حضورا كوروشه ميشيك ۱۳۴۰ نجى ايلده
 نوروز بايرامى ماسبتيله منه اشاعيداكى يازيلان مضمون ايله بير تهرىك كارتى
 گوندرميشدى .
 مضمونى چوخ خوشيها گلدى دوستوم دگرلى شاعر قاراجوللو به دى دوستوم
 ا ودا بگدى .
 ۱۳۴۱ نجى ايلدن هر ايل او مضمونى من كارت اوزينده چاپ انديب
 دوستلارا گونده بدم و يا كوروشه گلنره وئره دم .
 او كارتين نظيرينى جوانلار شاعرلردن بعضيلرى يازديلار ولى او قشنگ
 ليكده چيخمادى .

غريز دوستوم كلير بهار گليريني ايلمير
 تازا ايلي سعادتمنه قارشيداسون ايلمير
 ميل باغدا ائل نعيمه سين آما ديلمه او خوشون
 خلقيزه فرح ورسين شيرين دوغما ديلمير
 ج - بختيار

من یاخشلیق قارشوسینده یاخشلیق ائتمه کی همیشه توزیمه بوج
 بیلیمیم حتی جالیشمیشام ^{۳۲} تا مکتبتن استفاده ائدیپ بیلیم
 قارشوسینده دخی یاخشلیق ائدیم .

آتالار دئمیش: یاخشلیقا یاخشلیق هر کیشینون ایشی در

یامانلیقا یاخشلیق نر کیشینون ایشی در

من چوخ مایل ایدیم طاعتی دوره سینده دوستلار گوروشینده
 شرکت ائدنلرین هاموسینی یادا سالیم و شاعر و یازچیلارون بیوگرا-
 فیاسینی چاپ ائدیم او دوستلاردان فقط بیر نفر بیوگرافیاسینی وئرمک
 حاضر اولمادی و بیر ایکی نفرین بیوگرافیاسی اله گئیرمک ممکن اولمادی
 او که چوخ تاسفلی در آقای سلطان قرانین شرح حالی اله گئیرمک
 ممکن اولمادی . آقای سلطان قرا ادبیاته خصوصاً آذربایجان ادبیاتینه
 وارد بیر شخص در اونی تانیان دوستلار آقای سلطان قرا حرمت بسلامت

دوستلار گوروشینده شرکت ائدنلره ماعلامیق دیله یوب تولنلرینه حسن
 جودت حاجی خان طلائق ، ماشینی ، عباسعلی پنه او

حاجی حسن آذربایجان

بورادا مناسب گدیکی ایچون مرحوم دگر خراطیمانان که رضاخان

دوره سینده شیم ۲۶ آیدان سونرا آزاد اولماغیا سبب اولمیش مغفرت

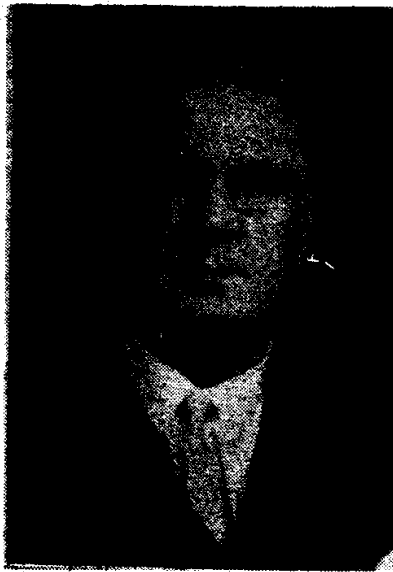
د یله یم و هابلله گندچی زحمتکړ شاه پلنک جهانگیری و محمد جهانگیری

د ن تشکرلر اندیب ساغلاملیق ایسته یورم . محمدرضا دوره سیندن ۱۳۴۰

نجی ایلده اونلار خصوصا شاه پلنک مقاومت کتیرمه سیدی و بیلدیگی

دانشیولری د انماسیدی منی مجددا د وتار دیلار احتمالا بو یانلاردا

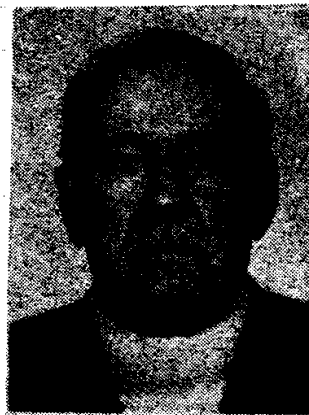
میدانه چیخماز دی .

دکتر فرید دستان

محمد علی جها نگیری

شاه پلنک جها نگیری

مهوش جودت

ایمانلی فداکار دوستوم مرحوم حسن جودتین یارگاری مهوش جودت
تهراندا آنادان اولمیش و ابتدائی و متوسطه و دانشگاهی تحصیلاتین
تهراندا قورتاریب و شریف معلم لیک صفتی ایله ۱۳۴۳ نجی ایلدن
جنوب تهراندا اوشاقلارا تربیت وئرمک ایله مشغول اولمیش و ۱۳۴۹
نجی ایله مدرسه عنصری ده معاون اولمیشدر .

مهوش جودتین آذربایجان ادبیاتینه آنا دیلینه علاقه سم اولدیقی
ایچون طاغوتی دوره سینده آذربایجان دیلینده یازیلان کتابلاری فتوکی
اندیب علاقه مندلرون اختیارینده قویاردی او جمله دن .

۱- کور اوغلو - ۲- اصلم و کرم - ۳- معجز - ۴- هوپ هوپ نامه

۵- خسرو شیرین - ۶- لیلی و مجنون - ۷- تعلیمیه - ۸- تفریح نامه

۹- هفت پیگر

۶-۱۳۵۰ نجی ایلدن یوخاری منیم تالیفاتیمون ماشین اتمک ایشلرینه

صداقت ایله افتخارا کک اتمیشدر.

من نوزیمه وظیفه بیلیرم که خانم مهوش جودت دن تشکر اندیب اونا

سلامتلیک و موفقیت آرزو ائدم .

سپ

سهند تخلصی ایله معاصر آذربایجان
شهرینده گورکملی اؤزونه لایق
یئرتوتان ملی - انقلابی شاعیر
بولود قراچورلو (ب.ق. سهند)
۱۳۰۶ - نجی ایله آذربایجانین
مراغه شهرینده یوخسول وزحمت -
کش بیر عائله ده دوغولموش و ۱۳۵۷

نجی ایلین باهاریندا تهراندا وفات ائتمیشدیر.

سهندین ناموسلو و ائل قایغیسی چکن آتاسی، اوغلونو "بولود"
آدلاندیرمیشدیر. اوچوخدا بیر آدام آدی کیمی ایشله دیلمه یین بو
گؤزه ل و برکتلی سؤزو اوغلونو آد سئچمکده کیم بیلیریا آذربایجان -
نین دومانلی - کیسگینلی طبیعتیندن آلهام آلمیش، یادا کیمی،
اوغلونون آذربایجانین شعر گلزارینا تازا گوللر - چیچهک لر
آرتیران بیریاغیشلی بولودا ولدوغونا قاقا قاجا دان اینا نمیشدر.
بولود رضا خان استبدادی نین ایران خلقلرینی ازدیگی و اونلارا
قان اوتدوردوغو قارائلیق ایللرده بوی آتمیش و مدرسه یه گئتمشدر -
یر. سهند بوتون آذربایجان اوشاقلاری کیمی اؤز آنا دیلینده درس
اوخوماقدان محروم اولدوغو حالدا، صونرالار شعرلری نین اساس
حصه سین اؤز آنا دیلینده یازمیشدیر. دئمک اولارکی سهندین ایلک
مدرسه سی، دولتی و رسمی مدرسه دن چوخ، عائله اوچاغی و خلقی -
توکنمز دیل خزینه سی اولموشدور.

یاشایشین چتینلیگی سهندی عالی تحصیل آلماقدان مانع
اولموشدور. او، جوان یاشلاریندا سیاسی - اجتماعی مبارزه یه
قوشولموش و ۱۳۲۰ - نجی ایله رضا خان استبدادی نین ییخیلما سیله
ایراندا یارانان دموکراتیک جریانلاردا، فعال صورتده شرکت
ائتمیشدر. سهندین شعرو سؤز یارادیجیلیغی دا ائله بو ایللرده
چیچهک له نیب و گول آچمیشدر. سهندین بیرینجی شعرلری ولجه دیوار
روزنامه لرینده صونرا دا تک بیر عمومی روزنامه و مجموعه لرده چاپ
ائدیلمیشدیر.

۱۳۲۴- نجی ایلده آذربایجاندا باش وئرن ملی دموکراتیک خلق حرکتی سهندی روحلاندیرمیش و اونون سیاسی - ادبی فعالیتنه قول - قانا دوغرمیشدیر. آذربایجانین ملی نهضتی اوزون سورمه - میش و بیرایل صونرا امپریالیزم و استبداد نوکرلری طرفیندن قانا چکیلیمشدی. آذربایجان نهضتینین فاجعه‌سی شاعرده درین وسیلین - مزتاییر بوراخمیشدر. بوتاییر شاعرین حتی عمرونون صونونا قدر یازدیغی اثرلرینده ایز سالمیشدر.

هله بوگونه قدر چاپ اولما میش "آراز" و "خاطره" منظومه‌لری شاعرین بوا یللمرده داشیدیغی آجی - شیرین خاطره‌لرین و آذربا - یجان ملی نهضتینین جانلی تصویری اولموشدر. ۲۸ و ۲۹ - نجی ایللمرده یازیلیمیش و صونرالار تکمیللشمیش بوا یکی بؤیوک منظومه سهندین بیر قدر تلی خلق شاعری اولدوغونو گوسته رمک ده‌دیر.

آذربایجان ملی نهضتی قانا چکیلدیکن صونرا سهندا اؤز یئرینی مبارزه سنگرلرینده ساخلاییر. ۲۹ و ۳۰ - نجی ایللمرده ایران دا وائله‌جه ده آذربایجاندا ملی - دموکراتیک حرکتین گوجلند - یگی ایللمرده مبارزه‌ده فعال صورته اشتراک ائتدیگی و چون بیر گروه وطنداشلار یله حبس ائدیلمیر. او، محکمه‌ده باش اوچال یقلا اؤز سیاسی - اجتماعی مکتببندن و خلقی آرمانلاریندان دفاع ائدیر.

سهند ۲۸ مرداد کودتاسیندان بیرنئچه گون قاباخ زنداندان بوراخیلمیر و گینه‌ده اؤز بوش یئرینی مبارزه صف‌لرینده دولدورور. او، ۲۸ مرداد کودتاسیندان صونرا گینه بیرمدت اؤز سیاسی - اجتماعي فعالیتنه ادامه وئیریر، لکن بو آغیر امتحان دوره‌سینده اوز وئرن اعتماد سیزلیقلار، خیانتلر، و چئویرمک لر، اونو فردی و فرهنگی حیاتا سوق ائدیر.

سیاسی - تشکیلاتی حیاتدان آیریلماق اجباریندا قالان سهند عمرونون صونونا قدر ادبی و فرهنگی فعالیتدن آیریلمیر. شخصی حیات او نو بیرچوخ تلاشلارا وادار ائتدیگی و اونو اؤز شعر و سغوز دنیا سیندان اوزا قلاشدیرماق ایسته‌دیگی حالدا، سهنده‌ئچ زمان اؤز

اجتماعی خلقی مکتببندن آیری دوشمور / او ، ۲۸ مرداد کودتاسیند
- ان صونرا کی ایللری تهراندا یا شادیغی حالدا اؤز فکری معنوی
علاقه سینی چوخ ایسته دیگی وطنیندن و خلقیندن اوزمور .

سهندین بؤیوک ادبی اثری عمدتا "بوا یلیرین حاصلی در . سهند -
ین بوا یلیرده یا زدیغی بؤیوک - کیچیک شعرلری مختلف موضوعلار
دا اولدوغو حالدا ، استثناسیز صورتده شاعرین سؤنمز - توکنمیز
اعتقادینی محروم خلقلرین آزادلیغینا گؤسته رمکده دی . بیز بو
شعرلرده هم ویتنامدان توتמוש تا اسپانیا و کوبا یا قدر دنیا
خلقلری مبارزه سی و مسئله لری وهمده شاعرین اؤز وطنینه ، خلقینه
عاید مسئله لرایله تانیش اولوروق .

سهندین اونلار جا ملی - انقلابی مضمونلو شعرلری آراسیندا
اونون بؤیوک حماسی - ملی اثری "سازیمین سؤزو" بویون باغی نین
اورتا قاشی کیمی پارلاماقدادر . شاعر بوا اثری آذربایجانین خلق
ادبیاتینین اؤلمز یادگاری ساییلان " دده قورقود " داستانلار " ی
نین اساسیندا سؤیله میشدیر . او ، کتابین بیرینجی جلدینه "ساز -
یمین سؤزو" و ایکینجی جلدینه " دده مین " کتابی "آدی وئر -
میشدر . شاعر کتابین بیرینجی و ۲ نجی جلدینی اؤز حیاتیندا چاپ
اٹتمیش ، لکن ۳ و ۴ نجی جلدینی چاپ اٹتمگه موفق اولما میشدر .
سهند بیرا نترنا سیونال شاعر اولدوغو حالدا اونون اثرلرینده
بیرچوخ وقت ملی آزادلیق مسئله لری بیرینجی یئرده دورموش و
تند بویا لارلا وئریلمیشدی . بومسئله نین سببلرینی دریندن اؤگر -
نمک اوچون شاعرین یا شادیغی و مبارزه ائتدیگی ایللرده خصوصی
له آذربایجان ملی و دموکراتیک نهضتیندن صونرا ملی حق سیزلیکین
تؤرتدیگی فاجعه لره دریندن نظر سالماق لازمدیر .

سهند قدرتلی طبعینی تکجه آذربایجانجا دایوخ ، بلکه فارس
شعرینده ده سینا میش و یوسیناقدان داموفق چیخمیشدر .

مرحوم قراچورلو استاد شهریارین تهرانه گلمه سینده ایلک اقدام
ائده نلردر . او باره ده یا زدیغی شعر ادبیات او جاغی بؤلوکینده چاپ
اولونا جا قدر .

استاد شهریار مکتوب ب. ق. سهند

بیرالمیده قسّم، بیرالده کاغاذ،
باشیدایار باغین گزّمک تاواسی،
حصارین دالیندا کونول وئردیکیم،
هیواسی کربا، ناری یا قوتدان؛
ماوی ایوانیندا سازچالیر زهره،
لایقی وار گیرم قصرینه منده،

او، بواحتشاملا، بو طمطر قلا،
شاهلار عیتین صحبتی تو تمار،

اگرک خجست آلام چیدربابا، دان،
بیر شهیرار، دان فرمانیم واردیر،
یوخ، منده بهمندیم باشیم اوجادیر،
منده صفاسی وار گوللو بامارین،

بیرالمیده اودوار، بیرالمیده سو،
دوشا، ایشکلی یه ایستی قونیوم وار،

خیالیم بویلا نیر دامدان، دیواردان،
قاپیلار باغلیدیر یول تاچیم، دان؟!
اویار بیر باغ سالیش سو بو بولولدن،
تاغی فیروزه دن، دیواری گولدن،
بو چوندا یای چکیب داینب کیوان،
قلیلی یا پاغیلا، سینیق سازیلان؟

قانی سین اوزومه آچما سانه وار،
من بیر اوبالیم، اودور شهیرار،
بلکه یوخ جوانی منه وئرمه سین،
شاعرلر بیر بیرین اولور کورمه سین،

ایچمده سونمه یین عشق آتشی وار،
باشیمی توتسا دا قارا بولردلار،

بیر یانیم قارلی قیش، بیر یی بائردیر،
یادلارا باخیشیم شاختادیر، قاردیر،

لاله لی، چچکی چمنلریده،
یالورام صفامان اوزدوند رهن سین،

گوئیوم، واسیدا قول قاندا آچیر،
اوچدی قیجا بوی آتیرداش دیوارلاردا،

دیوارلار، دیوارلار، پولاد اولسازدا،
کولونگون بورج آلام «فریاد» بابامین،

دیوارلار، دیوارلار، قورخون آهیدان،
بولودام سالانها قاشیم-قاباغیم،

ایچیمده بوغولور میسیم، ماراییم،
نه داشدان سس چخیرنه ده قارداشدا،

بیلیم بلمکه ده بوش بیر خیال دیر،
دیرلر دیریم بولول قصرینده،

سهندی قورخوتماز نه سرای، نه سحر،
هم اسم اعظم دیر، هم اسم شب دیر،

کلیب یورد سالسا، چوبان چولوقلار،
«شهریار» لایق شاه یورد، وم دوار،

قاف قالا سین آشتاق ایسه او جالیر،
آیلجی طرلاییم یورولور قالیر،

آماس نوشار اوللام، کسب بچرم،
بیستون اولسازدا چاپیب کچرم،

وولقانام نفسیم توفان قوپارار،
آغلارام، عالمی سئلر آپارار،

سسیمه نه دیوار سس وئریرنه یار،
سانکی بوشلوقلاردا ایشیرداغلار،

بلکه ده سحر دیر منی آلدادیر،
داوادیر، آسیلمیش تپه ساچیندان،

محبت دئیلن بیر افسونو وار،
باغلی قاپیلاری اوزونه آچار،

آچیلین آچیلین باغلی قاپیلار،
اری من، توکولون دیر قفیلار،

گلیر قولاغیم، اینیلتی لری،
دوغرو دانداسن بیر مروتنیزم،

چکیلین چکیلین بول وئرن کچیم،
شهر یار بونونا زنجیر وورالار،

ایشدیر قولوما دیر پاخلا لار،
جان قارداش اهلک لیک باغیشلانی،

عزیز شهر یاریم باغیشلانی،
مروتنیز دکیل سنین قارداشین،

اوزون دئمه دینکی بیزیم ائلرده،
آنا عشق او جانغی سونمه سین دئی،

هر یانی بیلیمیرم، بیزیم دیاردا،
آنجاق ایشیق ساچان ایتی گوشده،

محبت نامینه، ایتک نامینه،
کونول خاطرینه، اوره ک نامینه،

بوردا بیر شیر دارد اقالیب باغیر،
قارداشیم دارد ادر منی چاغیر،

اوره کیم آلیشیب آلو ساچارام،
چئینه رم، گمیره م، وار تیب آچارام،

زنجیر قنجیدیریر، سانجیر اتمی،
دئیس اولوتدوم اسار تیمی،

اینجیم، دارلما، فکرین باردادی،
آنجا ق سنین کیمی اودا داردادی،

دکیل، موکلین خرچینی چکر،
اوره کین اریده ر چراغاتوکر،

هچده خیال دکیل دوستلوق محبت،
بعضا بولود آلتدا گیزله نر البت،

نه بيلم، بلكه ده سلطانيتم قارداش!
همين بوتقارين دوشكونويك بيز،

بيراوچ كللك باز، قمار بازيلان،
مروكين نامرده رحم انده ميشيك،

دوتلي يه ساخسي لازم اولاندا،
چيخه يقمينز قيني بكنده ميشيك،

ايلميره نه گون آغلا ميشيق بيز؟!
آل بيزه نيدسين، نه گون آغلا سين،

ايندي اولان اولوب كچنلر كچيب،
والدان آتيلان داش توپوغا دگر،

بوكون من سهندم، سن شهر يارسان،
بيراكره يادلارين داشيني آتاق،

اوگوزل شهرد، دوغما ياردا،
نيگيللري چوخدور دولي تبريزين،

حقيقتده ايشين عيبي بيزده دير،
گناه ياددا دگيل اوزوموزده دير،

پاكباز اولموشوق، پاك اوتوزموشوق،
ايندي نامردلره محتاج اولموشوق،

دوروب سيندير ميشيق اوزكوزه ميزي،
بيز ايلي آتميشيق، آل آتيب بيزي،

باغين شاخا ووروب، بوتاني ياب،
آغزي اوچوخلاييب، ديلي باغلا،

جالانان سوبيره كوزه يه دولماز،
گوزياشي توكمك له، ياراساغالماز،

گل باشين اوچالداق قوجا تبريزين،
چكل قاينغي سيني اوڭايلميرين،

شاعري جوشدور اصحنه لرچوخ وار،
بيري سن اوزونس عزيز شهر يار!

شاعیریم دنیانی تہجہ کو رورسن ؟
 قدیریلین یاراجان قربان ایلمر،
 اوزکە چراغینا یاغ اولماق بسدیر،
 یانیب یاندیرماق یادین اوجاغین،
 دئمیریم یانماق، آکولانماق،
 یانماق وفاسیز یادین اودونا،
 وفاسیز گوللرین اوتوندن اوجاق،
 سولماز عشقیمیزدن بیر سوئدسالاق،
 بیر سیزده قالماقدان داریلدی اولدوک،
 ائیلین آغلا یا ق، ائیلین گولک،
 ہلہ لیک ضعیف بر دامل اولماقدا،
 قاریشاق چایلارا جو شغون سولارا،
 درہ لردن کچک دنیزہ چاتاق،
 ایستی گوش این قول بویون اولاق،

دوزیشیب دوزقاین سیندیرانلاروار،
 قدیریلیمینہ حیفدیر ایلقار،
 بابا دوزکە میز قارانلیقدادیر،
 ائومیز سولوخ دور، قیشدیر، شاختادیر،
 یانما سین نیلہ سین یازیق پروانہ؟
 یاناق ائیمیزہ، یاناق وطنہ!
 قوناق صداقتلی ائل قوجاغینا،
 ائیلین شاختا وورموش گول بوداغینا،
 دوغما یوردوموز دولا ناق، گزہک،
 اینجی میزی وطن ساپینا دوزہک،
 سوزولک، یغیلاق، گول اولاق داشاق،
 سیدلیریم داشلارین باشیندان آشق،
 شیتاق دالغالارادونک، گولکریک،
 قیزیناق، ترلک، بولودا دونک،

اوچاق او قوراللىق، پوزغون ديارا،
 يىسىز، قايغىسىز، بهارسىز، يازسىز،
 شاخسارلار توفاندار، سىرىن كوكلكلر،
 اغدايا، اغخا ياق او جا داغلاردا،
 داغلار اوچورداق دره لردوسون،
 ياشارسىن قوروموش كوللار بىن كوگو،
 بىسند، ده كول احسين حيدر بابا، دا،
 باخاق چىچكلەن يورداشعربازاق،
 كك عداوتىن دنيا دان كوگون،
 مىنك شىهابلار، ايلدىرملار،
 شاعىم سوزومو غربتە سالما،
 باغريوى سىخاسىن آتيدان توپلار،

سوسوزوندان دىلى خىجان داغلار،
 چىچك سىز، يار ياغسىز، بار سىز باغلار،
 اسىين اوتوموزه، بوم بوز، بوز اراق،
 دانقاز قايالارى دىيدىن توپراق،
 كوگوكلوسولارى جالايلاق دوزه،
 بامارى قايتاراق وطنىمىز،
 دوزلرىندە چادىر قورسون شىربار،
 شاعردە بختيار، شاعردە بختيار،
 محبتىن مېن بىر قورولوش قوراق،
 گندەك اولدوزلار، گوشە قوناق،
 قولاق آس دنيا داگور بىر نە سىدىر،
 قىرلان زىنجىردىر، سىنان قىسىر،

ب.ق. سىند

گلدی خاطریمه اوشاقلیق چاغیم ،
سیلیندی ایلردن قانایب قالان ،

گوگورد کبریتله هر آخشام اوستو ،
دوزولردیک نامی کورسوباشینا ،

آنام چوخ گنج لر ائوه گلزدی ،
سوز سوزه گلنده آدینا آنام ،

هر گنج آنامی گوزه ندمه دن
بعضاً باشیمیزی آتیب یاتاردیق ،

آنامین مهربان حزنلوسسی ،
ستویلی ، وقارلی ، توغون سیماسی ،

چوخ ناغیللار دئمیش اوزمان آنام ،
چونو خاطریمدن سیلینیب گندیب ،

کچمیشلرده ایکی استکلی وارمیش ،
صفاده ، وفاده ، عشق و ایقاردا ،

اوسرخوش گوندلریم ، شن گنج لریم ،
اوستونو توز باشمیش خاطره لریم ،

اونلوق لامپامیزی آنام یاخاردی ،
سماور قایناردی ، بوغو قانخاردی ،

سفرده اولاردی یایی بن قیشی ،
دئیردی : «چول قوشو ، بیابان داشی» ،

قلیه شور با میزی توکوب سیه ردیک ،
بعضاده اوتوروب ناغیل دئیردیک ،

ایندیده وار هله قولاغیم ادير ،
اندییل گوزومون قاباغیم ادير ،

هرزادی زماندا آدام اونودور ،
بوساعت یادیم دوشه نی بودور :

شهرتلی توتموش کندی - شهری ،
هریاندا آدلاری دیلر از بری ،

بیرگون ایکی عاشق، ایکی دلداہ،
”دنه گوروم نہ قدر سئویرسن منی“؟

اوغلان اوره کی نین صاندغین آچیر،
ای دلی کونومون صبری، قراری،

سنی او قدر لیک دوست تو تورام کی،
اندیل غربتده، اوزاق ائلرده،

اوغلان آجیقلا نیر، دوداغین بوزور،
بوتون ائل-اوبانین داشینی آتیر،

گون کنجیر، آی کنجیر، ایلر دولانیر،
وطن دئیے تو تور بوزونون او جون،

بیرگون توکانیندا اوتوران آندا،
بیلیرم اوغلانانه حال اوز وئریر،

ایشیندن، گوجوندن الینی اوزور،
وطن دئیے، یولو قاباغاتیب،

محبت عالین سئیر ائلیرکن،
دئیے، قیز سوروشور سئوگیلی سیندن،

سئویدیر: داغلار جا، کؤیدیر، نیرجه،
آما سئوید گوروم، سن منی نجه؟

هر زمان ساتا شیر کوزوم، کوزونه،
گوروشورم دوغما ائللیگیم ایلده،

گورونورسن منی سئویدیر میشسن،
باش گوتورور کندیر او ولایتدن،

غریبلیک ایکی دین آمانین کسیر،
اوره کی آغا جدا یار پاق تک اسیر،

اوزاق بیر ائللیگی گیریر قاپیدان،
آخاقلی آیاغا دورور اورادان،

دار یوخون بوراخیر هر زادین آتیر،
گلیر سئوگی سی نین الوینه چاتیر،

اولونجه کوتورم اوز آياغوندان،
باشيم داشدا - داشا دگدی اوساندم،

قارداشيم مقصديم بوش داستان گيل،
آنجاق اوزاواللی توکانچی کیمی،

دوئن کی سن بیردن قاپیدان گیردین،
دوشونورم هر نه دشم آرتقیدیر،

دویدوق ایکیمیزده بو معنای بیز،

اونون اختیاری اوز الینده ایدی،

اوره کلرده، یوللار کیمی باغلیدیر،

ساکلی وجدانلاردا دوداقلار کیمی،

چونخارینا آچدیم اوره ک صاندیقین،

کاش کوروشمیه بیدیم سنده ده اصلا،

بلکه یول آزیسان سنده نه بیلیم،

بونه فاجعه دیر، نه قورولوشدور؟

کمالی سئوکیلیم باغیشلا منی
آیلیدیم، دوشوندوم تانیدیم سنی !

بوناغیلی چونخدان ایشیتیم من،
منده معناسینی دوشوندوم دوئن،

دئمیرم نه حالت اوز وئردی من،
باغیشیم هر سوزو سؤیهدی سنده،

آنجاق او اوغلاندا بیر فرقیمیز وار،

لاکن مانی منده - سنده اختیار؟

دوینو قاپی لاری، تورپاقلانیبدیر،

تیکیلیب، قاپالیب، قیفیلانیبدیر،

آنجاق کی دردی بی رحب سن بیلدون،

منی بوکوک کور دون سنده بوکولدون،

غیربی، یوخسولو، یوخلایان اولماز،

قارداشدا قارداشین حالینی سورماز؟

چو خدا ینا سلام گونده ردیم سندن،
سایارکن باغریمین یارالارینی،

غریبه ینگیم ئی، زمانه سی دیر،
«پاینداز، دوشه نر» سلطان «لارگله،

قارقیش زمانه نین قانوندارینا،
قارقیش انسانلاری قفسه سالیب-

کیمه دئمه لیک دردیمنیزی بیز؟
اسیر بر ملت، محکوم بیر انده،

کورا گنجه گوندوز یقین کی بیر دیر،
منکی باخار کورام قویون دوستاق بان،

دیلیمی دایمدان چنچار تسالاردا،
گونئی دن، قوزئی، شرق دن، غرب،

دئمیریم دنیا دا اسارت یو خدور،
آنجاق بیزیم کیمی از یلین آزدیر،

«بوشعری یازارکن تهراند» «بشر حقو قونون» بین الخلق اجلاس کچیردی

مانی سلامی آمان کیم اولدو؟
مانی گوز یاشاردی، مانسی گوز دولدو؟

«حیاتین غریبه رومانلاری وار»!
«اوبالی» قارداش دان سلام آمازلار

قارقیش اوره کلری آیراندارا،
«بشر حقو قونان» دم وورانلارا، x

«دیل بیلن» کیمدی «سوز آندیان» کیمدی؟
قانی چکن کیمدی، آغلایان کیمدی؟

نه دن قورخورام قوی دئمیم سوزومو،
هینچ اسیر که به سین، اویسون گوزومو،

قوی قارداش دردی دیم باری بیل،
مانسی خلقی کوردون بیزیم تک ذلیل؟

چوخ یئرله سونکو تاختیش استعمار،
«ماردا حق و نر» «مار حق باتیراز» وار؟

کۆره، ویتنام، آلمان، بۆلۈنۈپ آتسا،
سۆزگەلىپ چاتاندا آذربايجان،

مىلى آزادلىقدار عصرى اولسا دا،
نە ائىمك «دنيانى بوغدا توتسا دا؟»

بو شرف، بو شوكت، بو قدرت، بو شان،
حياتىن آمانىز بىر قابونو وار،

مىلى تەقىبدىن دانىشىم؟ اولسون،
مرد اوغول وطنىن حقيىن ايتىرمز،

قويون محكوم اولوم، ملچىلىكە،
دەيس، ائلىن، يوردون تالان ائتسه لر،

گرەك گۈزلىرىدن گۈز اۋرتە بىر كىس،
نيە وطنىنى سئومىيم نيه؟

من دئمىروم، «اوستون نىژاد» دانام من،
منىم مىسكىمە، منىم يولودا.....

دنيا بىلىر بۇلە بۆلۈنمە لىر وار،
فارسا بىر شىل وار، انگارنە انگار،

بىر يۇرە، بىر ياندا آدى بو عصرىن،
كەلىگىن روزو سوجىنقىلىرى، همىن،

بورا دوغرو داندان بىزە عار اولسون،
تەقىب سىز ملت گرەك خوار اولسون،

اصلىنى ايتىرون حرامزادا دىر،
وطن انسانا ان بۈيۈك آنادىر،

دنيادا ملتىن سئومىين كىمدىر؟
آجىيب باشىنا دۈگمەين كىمدىر؟

قارقا يوواسىنا يانا شا اگر،
من بىر قارقا داندان اسكىگىم مگر؟

دئمىروم ائىلىرىم ائىلردن باشى،
مىللىتىمىسى دوستى، قارداشى،

چاپاق ایسته میرم من بیچ ملتین،
تحقیر اتمه میرم، حده له میرم،

من آیرمایرام، آیری سالمیرام،
آنانی بلادان، اتی دیرناغدان،

پوزماق ایسته میرم من بیر لیکری،
قارداشلیق، یولد اشلیق، ابدی بابیش،

آنجاق بیر سوزوم وار: منده انسام،
ییزون چنجا میشام گو بلك کیمی،

قول یارانامیشام یارانانام،
قور تولوش عصری دیر انسانا بو عصر،

ای دوغما ائلمین ناموسلو اوغلو!
کلدیگین او دوغما عزیز دیارین،

سندن کلئی لنیم، ولیم لال اولسون،
آتلار دئمیشلر دنیا دا انسان،

نه دلمین، نه یئرین، نه ده املکین،
کچمیشین، ایندیسین، یا مکلجکین،

قارداشی قارداشدان، آروادی اردن،
اؤره کی اؤره کدن، قانادی پردن،

انسانلیق بیر لگی ایده آلمدیر،
دنیا دا آن بویوک آرزیلار کدیر،

دلیم وار، حلقیم وار، یوردوم - یووام وار،
آدامم حقییم وار، ائلیم - اوبام وار،

هېچ کسه اولارام نه قول، نه اسیر،
اسیر اولانلار دا بوخوون کسیر،

آغلدا ماگوزونون یاشینا قربان،
اولوم تورپاغینا، داشینا قربان،

قارداش کلئی لنسه قارداش تیلر؟
همیشه «اومدوغو بیر ییزون کوسر»

نه انتم ملی؟ در دلی دینکن اولور

بو قدر قوناغی دار یخدی رمازلار

بیر آز داسن دانش! دیننه قربان

آگلش اقوی ایستکی دوغما خلقیمین

بوسنس گلیبس؟ گوزلریم آیدین!

یئنه ده ارمان ایسته سن مندن

قلبی کوزمو ایک سفر وئردیم

آنجاق بیر قورو-بوش جانیم وار قارداش!

یئنه ده آلولو سالاملار آچار

بودغه جمیلی "ساری وللی" نی

ایسته قارداشلاریم سلس وئرسین مننه

حقیقت پولودور انسانین پولو

یئنه دوشونورم بیر فاجعه یه

قارقیش آیریغیا! بو اوغور سوزون

اگر چوخ دانیشدیم باغیشلامنی!

بیلیرم اینجیدیب یوروشامنی

دانش ائل-اوبادان، دانش وطندن!

عطینی، ایمنی ایله ییم سندن

یئنه کنده جگسن لابد وطنه

بیلیرم-بیلیرم نه وئیرم سنده

لا یقلی بیر زادیم یوخدور بیر دایما

یئری گلسه وئرم-وئرم اونودا

یوردوما، ائلیمه، قارداش-با جیما

نبی خیزی، نیده آنجاق اونودما

سوز و موزده حقدیر، پولو موزدا حق!

ناحقی حقیقه تا پشیرا حق

یئنه قارداش سندن آیریلما لیلیام

الیندن بیلیرم نه اولما لیلیام؟

دینده سوزلریمی قارداشیم پرستم!
نگرانلیق، خیال آتین آخسادیر،
سوزون قیاسینی قوی دیم سنده،
بیر یوکی سنونده فخر اندیرم من،
بریده کی توتدوغوم یولون مجتسم،
اودور کی آدیندا کونینسم اگر....
آنجا ق بوسوزلری بورا خاق بیر باش،
آیریلیق ساعتی یاخیندا شیقجا ق،
نه چکیرم سندن آیریلماقدامن،
آیریلیق دنیا جا غم، غصه حسرت،
آیریلیق - آیریلیق، آمان آیریلیق،
من ائل شاعری یم، سوزوم ائلیندیر،
ایلمچین نایینه، اوره کی سوزومو،
ارمغان اولاراق وئیرم سنده،
یولون دوشرا ولسا اوشن دیارا،
ان اول باکی یا یولون دوشنده،

دینده قوی دیشیم، بوشالین سینم،
چونکی سوزوم چوخدور گنج قیادیر،
سن ایکی سببدن عزیز سن منه،
ایلمچین لاتقلی بیر اوغلوسان سن!
مندرجه سینی سنده کورورم،
دئمه سیندر شاعر یا تاقلیق ائلر،
سن منه قارداش دئم من سنده قارداش!
بو معنائی آرتیق دو یورام آنجا ق،
شعریم ناتواندیر بو افاده دن،
توپلانیب اولموشدور بو مشئوم لغت،
آمانسیر آیریلیق، یا مان آیریلیق،
اوره کیم ائلیندیر، گوزوم ائلیندیر،
قلبی می کونلومو، ایکی گوزومو،
آپار! ائلریمه، آپار! وطنه....
بیزدن سلام آپا واییری آلتی لارا،!
«ووغون»ون تورپاغین زیارت ائیلر،

خايطرلا اوبىزىم اولمز اوستادى،
 جعفر جبارى "نى" "حسين جاويدى"،
 خندانى "بيل تنك اتل نغمه كارين"،
 چوخدور وطنيمده باتان اولدوزلار،
 ماميسين - ماميسين خايطرلا بيزدن،
 سونرا بويوك اوستاد ميرزه پيله كوروش!
 "مهدى حسن" كيمي بويوك صنعتكار،
 "شيخ على" يولداشدا كوروشه جگس،
 يارادان اليندن اوپ "سليمان" ين،
 سويله كى پله ده "اخيري آراز"،
 سيخ "وفا بزاوه" نين "بختياره" الين،
 سالاملا قارداشيم "رسول رضا" نى،
 "راحمى" حرمته قارشيدا گيدان،
 اوده كدن سالاملا "آذر اوغلو" نو،
 ايشى سوروشارسا "نيركاروانى" ندان،
 "ميروارى" باجيملا كوروشش اكر،
 هېچ خبريم يوخدور "على توده" دن،

حنيف كى كورگى ممكن اولمادى،
 "شائقى" "صابرى" "بىزىم" "واحدى"،
 حاجى بگ اف كيمي خلق بشتكارين،
 پله ده ماميسى كون تنك پارلدار!
 آدلارى سيلينمز اوره گيميزدن،
 بيزلره ان درين آرزى دير بوالش،
 قلبىمىز دائما اولارلا وورار...
 اولبويوك تالانتى، آلتقىشدا بيزدن،
 او اتل دردين بيلين يوكسك انسانين،
 دنيا دا هېچ بىله "انصافسىز" اولماز،
 سويله "قوجا ماميسين" شاعر امليين،
 كوتتر يوردوموزدا "قازان آسانى"،
 (عشق اولسون سنده اى بختور انسان)
 او وطن اوغلو نو، ائللر اوغلو نو،
 پله ده "آج قالير چالیشان" انسان،
 سويله "دردلى تېرىز" يولونو كوزلر،
 كورسن سويله قارداش! سوسمىسانه دن؟

سؤیله کورچالی یا، یاسما اکلنی،
 دینه باجمین اوپ آغا گوزون،
 بیل کی سهند نین هر دملاتی،
 بوتون اوبالار، بوتون املره،
 نامیا، دنیزه، داغلار، داشا،
 بیزلردن آکولوسالار آپار!
 قارداشیم بیر آزدا دینله سن منی،
 قوناغی بیزلرده تک قویاق پیدیر،
 سن ایله کؤیلده قانادچالاجاق،
 گل ای خیالیمن بختیار قیزی،
 یوون داشغین آخان کوموش سولاردا،
 گنجبدن و سمرچک قاناقاشینا،
 خنلان آخشامین آل شاغیندا،
 بیروسته کول باغدا آل شدلردن،
 یسندین عطیری چیچکلریندن،
 آپار! املرمیه ارمغان اولسون،

(کؤره سن آلدیمی «مترو تیکنی»؟)
 سؤیله «ایلمه سین کوروم، هیچ دیزین»،
 بیر «سهند» اولوبان تو تور ایرانی،
 چالیشان الله، آزاد دلیله،
 بویوکه، کچیکه، یارا، یولداشا،
 سؤیله، کوزلریمیز آرازا باخار،
 بوسغرده یالقیز قویارام سنی،
 شعریمین پری می سینه مونسدیر،
 گله جک، سپزلده، قوناق قالا جاق،
 گنشین چیچکلردن، یاشیل، قیرمیزی،
 عطیرین، عطیری - گوللو باغدادا،
 سحری یایلیق انت، باغدا باشینا،
 اوغریز دیارین بایرام چاغیندا،
 شهیدلر قانیندان بیشن لاله دن،
 بنوشه، نستر، سنبیل، یاسمن،
 سونمز عشقیمیزه ترجان اولسون.

قارداشیم دواله بین مکتوبونا جواب ب.ق. بسند

دواله! اؤیمه منی، اؤیمه آماندیر!
 اویوب، اویولمکن اوره کیم قاندر،
 رحم ائله قارداشیم، رحم ائله منه،
 نیه قوپا یرسان یارمی نینه؟
 یارانان گوندن من دردلی یاراندیم،
 مارای چکدیم، قانی-قانی دولاندیم،
 بیلدیم یتیم وطندن ساری،
 اوز قویدوم چوللره، گزدیم داغلاری،
 سحر-آخشام یوللار اوسته دایاندیم،
 جواب آانا دایم، اود توتدوم یاندیم،
 بیر کون بیر قوجایا توش کلدیم، سوردوم،
 واریم خلوت یئرده یولوندا دوردوم،
 اود دؤمویئلله ییب آلولاندیرما،
 بودردلی شاعری چوخ اوتان دیرما،
 باشیمین قاداسین یاخشیشی بیلیرسن،
 دانیشماق کوزله مه دیلی کسیکدن،
 دواي ننه چاغیزار بیزده دردلی لر،
 ددیم: آنام وطن قایغیمی چکر...
 بونو گیزلتمیشدی بامیلار مندن،
 سراغ تاپام بلکه آنام وطندن،
 کلندن-گئدهندن خبر سوروشدوم،
 کوندن کونه درده، غمه قووشدوم،
 باخدیم آتدان-آتدان مننه کوز ووردو!
 ائیمه کهنه بیر بیاض قسید یردی،

اوخودوم، آیشدیم شمشک تئک شاخیم،
بولوتئک کیشندیم، سئل اولدوم آخیم،

تاریخ قوراشدیران قلبنر لرله،
یالان - پالانلارین تاپشیردیم یئله،

اورهک سوزلریمی - حق سوزلریمی،
دوشمانلاراجومرد بابالار کیمی،

حقیقته فائق گلنمه دیکده،
حق سوزومه جواب وئرمنه دیکده،

کوجوم، کوجبرینه چاتمادی داما،
سوکونو بوزومه سانجیب، آدیا،

یئنه داغلار کیمی دوردم، دایاندیم،
محکمه لرینی ایلنجه ساندیم،

آیاغنی قادالی، قوللاری باغلی،
گوزلری غبارلی، اوره گمی داغلی،

کولک کیمی اسدیم، توفانا دوندوم،
کوکسوداغ دالغالی عمانا دوندوم،

مرزئک یاخاتوتدوم، مرزئک ووروشدوم،
حقسینر لیکه قاشی یامان ووروشدوم،

شعر سوپانیا قویوبان آتدیم،
گاه قاتاوتدوروبان، گاه قالاغلاتدیم،

قدره قوللانیب، قمه تاخیدلار،
کوکپک کوشکورتدولر ایت بوراخذیلار،

هر طرفدن منی دؤره له دیلر،
گاه وطنسینر، گاه ملتچی دئیلر،

نه چکیندیم، نه ده سوزومو چاشدیم،
نه کوکروه دیم، نه ده قاینادیم، داشدیم،

سسیمی اوجالتدیم، آچدیم دیلمی،
دئدیم هر دردیمی، هر نسیگیلیمی،

ای واهی عالم، تانچ یازانداز!
جسارت یا گناه اولاسا اگر،

سینجه من، یوواسیز- یوردنیز شاعرم؟
نه بیلیم، بلکه من قانا بیلیمیزم،

کؤیو بگ اولسادا بیر یوردن یقین،
لطف ائدیب او ییری منه کؤشترین،

تانری قویا عالم دیر لر سیزه،
بوتون دنیا گولور سفسطه نیزه،

ساختا کار یقصداری آتین، اوتانین،
یوزده اوزونوز ویرتساز اینانین،

هئی عرق افسانه سین اوزه چکمه سین،
قارداش قیرغینینا توخوم اکیه سین،

بیر پارا سوز و چونچ چکمه سین اوزه،
قیچچینین بو قدر کوزه سوخما سین،

بویوک عاغیللی لار، مُدرک آغالار!
قوللوغونوزدان بیر سوراجا غیم وار،

نه دلیلم، نه ائلیم، نه وطنیم وار؟
سیره نه ساوادیم، نه عاغلیم چاتار،

کؤیه ریب باش وئریب، تاپیلدیشامین
نه تورپاق ایستیره م سیزدن، نه وطن.

عالم، اویدورما سوز دئییب دایشماز،
علمده، دوغرو یا- یالان قاریشماز،

شارلاتا نلیق باشتقا، علم باشتقا دیر،
آغ پئنه ده آغ دیر، قارا قارا دیر،

روحونوز و شیطان چوشدیا بوتون،
اگدیکیزه پشمان اولار سیز بیرگون،

بوش سانما سین چوخدا بئله میدانی،
آنامیزدان قالان کیرلی تومانی.

کاش بو تمیز نژاد، پاک قانداریزلا،
خام خیالدار، گولونج یالانداریزلا،

گنده یدیز برلینه یادا لوندونا،
بلکه سیغینا یدیز انسان قونونا،

گوره یدیز نه قویوب، نه آخاریرسیر،
گوره یدیز بوش ییره فیرلدا یرسیر،

گوره یدیز، میدار قانحیب آیاغا،
کیمسه نه نؤکر دیر دامانه آغا!

تاریخ کدرلنمز گوز گویه بنزهر،
بیر مصلحتیم وار، دینده سهز اگر،

دیر شه بیلده ده کیم حقیقله،
دیزه چو کدور ولسه میلیون کالیده

چوخ یاخشیشی بیلیرسیر فیرلدا قحیلدار!
دوغما دیاریم وار، بولوک الیم وار!

هیتلرین اورتاغی اولابیله یدیز،
کولمز دن عبرت آلابیله یدیز،

اوستون عرق لرین گوره یدیز حالین،
سونون دوشونه یدیز بوجی قالمالین،

بوتون آلت اوست اولوب کچمیشکی دوران،
اسارت زنجیرین قیریدیر انسان،

منلیکین، وارلغین آخاریرسین سین،
نه ایستیر اکیس، نه ده اکیلسین،

اوندا گورمک اولار، اگرینی، دوزو،
بو آینادا گورون اوز- اوزونوزو!

خلقی آلدانمیر، اوزو آلدانیر،
یئنه یئر دولانیر، یئنه فیرلانیر،

من نه وطنسیره م، نه ده «کوبک»
مینیدیریم کچمیش همده کدجک.

منه نه عرق، نه ده، دوه نوتايين،

گندين اوزونوزه، بابا آراين،

قاتيركمي چوخدا باش آپارايين،

منی چوخدا بنده حقيرسانايين،

بنش گونوک لکليکده لکليکده آخاق،

اغليريم سئل کيمي آشيپ داشان واخ،

گونومين، بگون يالواردیم سيزه،

آنا مقدسدير ازلدن بنيزه،

دوندوم سوزلریمه دوام ائده رک،

يئنيکين اونياواق، سنيکين بيک،

آمانيز، اومانيت، ائيلي گئنلر،

بين الملل چيلر، امپراليستلر،

توتاق مستحيت آبادليق دئيد،

انسان کوتله لرین «انسانيق» دئيه،

اوزوم، اوزکوکومو ياخشي تانيرام،

سيزين ييرتيزه من اوتانيرام،

قودورايين، بنش گون يايالوشام،

ايکنه می يينه قيق قوسدورام،

ايشين داليسيني دوشونون، دولون،

دالي گونونوزه بير کورپو قويون،

آهام آياق آلتدا قالماق ايچون،

قوياريق آياقلار آلتينا دوشسون،

بوغازدان بوخاري، انساچيلار،

دئين استعمارچي يالانچي لارا،

انسانيچليق، دئين دوشه وورانلار،

دئيت، کنشگينه دورانلار،

دنياي، سيز قانا چانخا ميسيز،

بو يوندوق آلتدا ساхла ميسيز،

دوقاق انسانلاری قارا مال تکیمن،
خلقلرین وارین تالاماق اچمین،

توقاق سیز رحمت مالک لری سیز،
«بیز آنلامیریق سیز یاخششی بیلیر سیز»

سیز تازی نین یاخین قوهوملاری سیز،
سیز بشریتین آغلاری سیز،

عفو ائدین، جسارت اولماسا اگر،
سوروشماغا، حاققیم یوخسادا اگر،

بیز اورتا عصرده یاشاماییر سیز،
آغ، قارا، قیرمیزی، ساری، باغینیز!

سینر لر کی واخ-بئواخ، هرکون، هر زمان،
تلویزیا، یادا رادیو لاردان،

بؤیوک خلقیمیز دن، کولتور و موزدن،
ییری باشینیزا وار کوروب، بعضا،

سینر ساتما مینیز، سینر آلاما مینیز،
قارداش قیرغینلارین سینر سالما مینیز،

انسانلارین جانین، عزائیل تکیمن،
آلیر سیز بهشته آپارماق اچمین،

«آلله، این اوغلودور پیغمبر سیز،
سینر صاحب لر سیز، بیز «کوله» لر سیز،

بیر سوراجاغیم وار قوللو غونوزا،
باغلیدیر وارلیق، یا یوخلو غونوزا،

وجدانلار آسلیب، قیریب زنجیرین،
منلیکین آختاریر، یالنیز منلیکین،

من من چاغیریر سیز، من من دیر سیز،
همنی... بوی بویا میر سیز، سوی سؤیله میر سیز،

شیجیرلاما سوزلر دئییب یاییر سیز،
قالنجیب اولدوزلار دا بویا نیر سیز،

نه دن كچېك بېر خلق قانچېب، اويانيب،
 اومانيزمه قارشى تهلكه سانيب،
 حال يوكى منليك، يورد، وطن آخراق،
 حريتله انسان كمال تاپا جاق،
 كوله ليكه قارشى ووروشان بېر خلق،
 استعمارچيلىغا قارشى دوروشماق،
 انسانلار بېرليكي كوزه لدير، لاکن،
 ائوده نچه قارداش اولسا، هر كسين،
 طبعي حس دير وطن پرور ليك،
 دوغما بېر شوگى دير تورپاق سئور ليك،
 هر كس دنيا بويو خوش دولانسا دا،
 قوشن لار باوالارا، باوالانسا دا،
 انسانين مقصدي، يولو علوى كن،
 پولاد زنجيرلى آچين آليندن،

طالعين حل ائتمك ايتنه ين زمان،
 قيشقيريق سالير سيزر دور ديرياندا؟
 ان طبعي حقدير، هر بير انسانا،
 قوش قفسدن اوچا بيليز بيريانا،
 مطلق نه ملتحي، نه شوو نيستدير،
 انسان پرور ليگين اوزو، ايچيدير،
 دنيا انوسه، وطن اودا دير دئمك،
 آيريجا اوداسى، دير ليگى كرهك،
 ملتحي، ليك آدى وئريليز اونا،
 تورپاق انسانلار آنا دير، آنا،
 يئنه وطن دئير، وطن چاغخيرار،
 يئنه انتر گكرو يواسين آرار،
 قويون نفس آلسين، قويون غلبه سين،
 اوجا زيره لره وارسين، يوكسلسين،

بکے تاپا بلیم آنام دیاری،

قونونا سیغینیب بنو آاز (نیجه بلم،

پورولدم خور دوشدم گنتدم اولغويا،
ارکیش بیر قاری گلدی یوخوما،
باشیما ال چکدی، قورخوم توکولدو،
قربان-قربان اوزومه گولدو،

قورخاغریز بالام! گزدیگین منم،
همان آختار دغین دوغما وطنم،

بیلمدم دردی، هر نیگیلینی،
دانش قوی دندیسم دردی دینی،

سویله دیم یوخ آنا! سن دانشگیلین،
دانش طالعیدن، دانش گونون،

قور و کله ده کی گوزیری لردن،
لاکن کله وئریب آمادی اصلا،

انگین آختار دیم، اله کلمه دی،
آنا اوره گیدی دوزه بیلمه دی،

دربدر گزمکن دئک اوساندیم،
دیسکینیم خوفلاندیم، اسکت ساندیم،
خوش باشیلار نیدان گوردوم نیشدی،
دوندو دیله گلدی منده دانیشتی:

ارکیش اولسامدا، گل قوجاغدا شاق!
آنا اولوسوندن چکینمز اوشاق.

دولانیم باشینا، دونوم گوزونه،
جانیم قربان اولسون شیرین سوزونه،

سویله نه اولوب بوگونه قالیبسان!
دانش یازیغ آنا! زاواللی وطن!

باخدیم، داملا- داملا یاش دامجیلدی،
روحوم آلوو چکدی، آلتیدی، یاندی،

یا لوار دیم، آسلا ندیم سئو کلر نیدن،
آخیر دیله گلدی، دانیشتی منلن،

دینله! دردلی بالام، دردی دینله،
 گل بیر-بیر تانیش اول کدر لریمه،
 گناهکار تو تورسان گنت توت کسری،
 بو یوندوروق آتدا قارا گل کیمی،
 یارالی چیکنیمه چمنر سو کدوم،
 یوک داشیدیم، مینیک وئردیم، ترؤکدوم،
 دؤندولر اتلیکه کسدر منی،
 چاغیردیار بوتون یولدان اوتتینی،
 دؤره لنیم شولن بریانی تکین،
 پیچاغین چنجارتدی، چکدی قومه سین،
 یاراماز اوغوللار، یاراماسینلار،
 یوردوئریب قوللوغوساتین آلدیلار،
 دؤنرکه دولاندی، اوجاغین سؤندو،
 قارعالار، قارالار-لاچینا دؤندو،

درد ایلنی آرتیق درد چکمه نه وار،
 دردین یولو گرهک، دمنش آتالار،
 آنجاق، اوکوندن کی ایر تو تولدوم،
 یئر شوملادیم هولالار اقوشولدوم،
 تارالار شتیردم چاییر لیغلاردان،
 دیزیمین طاققی توکهن زمان،
 قوشا چاتما قوروب تونقال یاخدیار،
 ورمی سویدلار، شیشه تاخدیار،
 هرکباب اینه یغیشب گلن،
 بیر یار چاسیردی، کسدر مندن،
 چوخ قافاسیر چخدی سون بابالارین،
 دارین گئتدی، بوتون والیغین وارین،
 دوغما یوردو، دوغراق-دوغراق دوغاندی،
 قارمال قوزغون اولدو، قوش قارعالاندی،

ایتم نیلده ده نیک نیلین

قویا باری مزاریم اولایتکین

ساده بیروصیت ایسه ده بوسوز

هرداشی قالدیرماق مکندهور سوز سوز

بیزده آناحتی، تانری حقی دیر

آنا تاپشیر یغین یئرینه یئتیر!

آنانین هر سوزون، هر وصیتین

نه قدرده آغیر اولسا، یاچتین

او قورخونج رؤیادان آیدان گوندن

آخاق بیر سئودانین دالینجایام من

جان آتیب آختاردیم، یوردو آیدو وادان

کزیب دولانیرام سفیل سرگردان

بو گئنیش دیاردا، ارلر، یارانلار

ای وطنین دشین دوشه وورانلار!

چالیش خاطرده می عزیزله، ساخدا

بیخ سوموکلریمی بیر ییتر تاپ قویا

انکاشیز اوغولا آغیر سیریو کدور

آخاق، قوه نسیره ایش چونج بویو کدور

مکروصیتین اونو تاق اولار؟

مردا یکید بورج اوسته جانینی قویار

کوز اوستونه قویار جو مردا یکیتلر

حلال سودا مندر اونودا بیلر؟

نه گنجم قالدیر، نه ده گوندوزوم

قور و سوموک کزیر هرماندا کوزوم

آخاق بیر تور باجیق سوموک ییغیشام

مارا دا قویلا یام، مارا داباسدیرام؟

هر ییتر باشندان - باشا قاپاشن بوتون

مزار داتا پلیمیر وطنیم ایچون

منکی بیر وطنیز، یوردوز شاعرم،
کیمسه دن نه قلن، نه دیت ایستیرم.

یوردو مو- یووامی باسیب آلا نلار!
بو تون سیزین اولسون بو اولکه- دیار،

قارداشیم! نه یی اؤیور سن منیم،
اؤزوندن کوسسون هر او موب کونیم،

غم کتایمیزی اوخویم ناردان؟
قیزیل قانلار آخیب دیر غمیزدان،

آتامیزدان قلان یوردو- یووانی،
واین تالادیلار چولو- چوخانی،

اکیب بخر دگیم باری باغلاری،
دنی کینیمی، یاشیل داغلاری،

بیز نئیله دیک؟ باخدیق آغلادیق کیرتین،
حقین گوجه تابع اولدوغو ایچین،

بیر عمر دیر سیتغاییب اینله بیرم،

بیر مزار بو یوندا یئردلیه بیرم.

فقط، نهچه قارش یئروئین منه،

بیر مزار قاییریم آتام وطنه

بودنیادا مندن یازیق می دا وار؟

انساندا دنیا دا وطنیز اولار؟

بللی باشمینر حکمه سیب نه لر؟

بیز حکین درد لری کیم چکه بیلر؟

چالیدیلار- چالیدیلار بیز باخا- باخا،

یاخدیدیلار، چالیدیلار قانا آخا- آخا،

دشمن باتلادی، قیروی، اولدادی،

قaban سورولری باسیب اولدادی،

بعضاده سیتغادیق، یالواریق آنجا،

بره سیتیرمه دی یانیب- یالواریق.

يوخ! دوزه بلمه م من بو قايخنيا ،
اره ندر و نميشكن ، ار قوجا لينجا ،

تنگ الدن سس چخماز بو نو بيل يقين ،
امل اوغودا اكين ، بابا لار تكلين ،

پاچيغلي يوللار كاروان اولوبن ،
گوزنيگيم داغا قارياغان گوزدن ،

سار سيلدي ، جان وئردى مهربان انام ،
سوموگو سورمه يه چئوريلن آتام ،

بند ليك ، ماراين قوجا غيقيق بيزه ؟
سو يه قورخاقلارين قورخا غيقيق بيزه ،

بيليم مارا گئتدى اوقان اوغريت ،
افسانه يه دونوب ار ليك شرافت ،

قارداش! نه قويوب نه آختار يريلن ؟
يور ديزيندن باريت آختار يا گيلن .

يولو يولوسون بو نامرد زمانين ،
اجل دادايتتسين ، قوزا رسين جانين .

نه قدر باغيريب بو غازير ساق بيزه ،
بيزه توپوره جك كلن سليميزه ،

وئديم كي ، آغا تديم ساچ ساققالمي ،
نه سويليميم ؟ باخييب گور بير حالمي ،

داييجا بير دانا كيم سوسيه جك ؟
ماردان دوروب بيرده نعره چك جك ؟

گوددو گوموز يالنيز بير قوروجا ندير ،
ويرديميز دشمنه ديلي قربان " دير ،

مامي دال قباغيين ، قازين اوتايير ،
قارداش جاييسينا اوينا ش آختار ير ،

سن گورهن آخا جدار كوره كلكيك اولدو ،
كيشي ليك دوروي بيتدي قور تولدو ،

بايتميشنه چكدي قوشون توكندي،
قيلنجيم كوتهدى، آتيم پئي لندى،
سن دىشكن باسيب كس نيم سوزدور،
حق سوزده اثر وار، دوغرو دور-دوزدور

قارداشيم! يوز بيله يازيب-پوز ساداء،
نە يازسام داخامدان چىخماز باييرا،

باليق قولاغيدا دولودور ساحل،
دۇتاپماق فكرينده اولسا بلى بىل،

بو ايشده بير قورخماز اوز كوچو كرهك،
كوكرهك والغالارلا چىنگەلە شرەك،

نقد آساندير سوز قوراشد يىرماق،
كله نى-كله يە خوش ياراشد يىرماق،

شعر قيدلاسا اورهك تىللىرىن،
اوسه سه شعرين يىل سنبلىرىن،

كوسوواچيوريدى پاسلى تىفنگيم،
بيرجه منه قالدى يوكورهك انگيم،
قوروسوزله سايىب كسك اولارمى؟
لاكن دوشماغا هېچ امكان وارمى؟

كيسه نى قويمازلار ائشيدە مندن،
چون محكوم بير ائلين شاعرى يم من،

اوره كين ايسته سينيغ قالاتق-قالاتق،
كروهك دىن-دىن يئرلره وارماق،

جوماغانلاراجانندان آل اوزه،
اينجي تاپا، دۇنه ساپينا دوزه،

لاكن سوزدن مقصد دىن معنادير،
صنعتد ير آخماق شعر باشتادير،

هر اورهك اوزونون نغمه سين چالار،
داشلار ديدە گلر، داغلار سيزيلدار،

سۆيخېلر، كدرلر، شيرين رويالار،
كۈنۈل ياتاغىدا ياتان خولئالار،

خيال طرلانىنا، قول - قاناد وئەرەر،
كۈيۈن اولدوزلار يىرە اندىرەر،

بىر زمانلار مەندە كىچىم جانمىدان،
اۈچۈم سەللار كەكشەنلەردەن،

گەرەك آد آپارام مېنە «ووزغون» دى،
نە كۈزەل سۈيەمىش اوۋۇل مەزەنسان:

مەندە غەمۈر بويۇ كۈنش يۈچۈسۇ،
داغىلىدى كۈزۈمدەن غەفلەت اۋغۇسۇ،

دەشەن - دىشچالەب اۈرەك چاخاغىن،
آلەشەيرىب ائەلەن سۈنن اۈجاغىن،

حەل خزانەمى، طالەيمە باخ،
ايەك قادا، جان قۇيۇش شەرتە قازانماخ،

دېرچەلر فرىادا - فغانا گلەر،
گەزە شەر، دىنەرتەك طغيانا گلەر،

زىرۈەلرە - زىرۈەلرە قالدەيرار،
چكىرە ياخاسىندان، اولكىرىن قىرار،

دەرىن دىنەلردەن اىنجى اوۋۇلادىم،
آتەك - آتەك اولدوز دىب تۈپلەدىم،

شەر - صەنئەتە بو آد ياراشىق دىر،
«دەنيادان بۈيۈك قۈت ايشىق دىر»

اۋستادىم تەك، ايشىق كەزىپ سورۇندۇم،
«دە قورقۇد» جەبە سەينە بورۇندۇم،

باغرىمى «قوۋ» ائەدىب، تەتقاللار ياخىم،
گەنجە نەن باغرىنا مشەل لىر تەخدىم،

سەچىب كۈتەرگە قۇيدۇلار مەكەر؟
جان وئەرىپ كەزەلەك، سۈنكۈدۈرۈر،

بونونلائينه ده يولدا دیر کاروان ،
 جوج چتیندیر کچک کورایوللاردان ،
 مقصدم یولچونو قورخوماق دکیل ،
 یئر سیرجسارته ، آنجاق بللی ییل ،
 بدچی لیک ائتمک یول آختارانا ،
 دوز یول کوئتر مک یولدان آزانا ،
 یول گئتمه که یولوتانیماق گرهک ،
 ظلمته واراغا ، شب چراغ ، گرهک ،
 آله چراغیم وار ، یولچو آرخا داش ،
 امید که کچریب یولو داش باداش ،
 منده ، یاراشیقلی بویونا باخیم ،
 چنچاریم جبری اگینه تاخیم ،
 آنجاق بو امیدله یاشاییرام من ،
 اولسم دوشمه یه جک قوپوزوم کوکدن ،

لاکن دوغان اولدوز کاروان قیراندیر ،
 ساقین ! یول یولداشیم ، ساقین آماندیر ،
 آتالار دئشیکسن ، قورخان تئراولر ،
 قادا قاوزار ، جونم رکلیک گتیره ،
 بابامیز "قورقود" دان بیر وصیتدیر ،
 یولا - یولچو یادا برك خیانتدیر ،
 تانینما میش یوللار گنده رگلمزدیر ،
 ایشیتقیسیر خئیر - شر گورسه نیلمزدیر ،
 سحر اوموب ، کوسمه کاروان قیراندان ،
 دیر چارغی گئی زیرده یه دیرمان ،
 گدوه نیم ، فخر ائدیم ، باشیم اوجاسین ،
 نسیدن - نسید یادکار قاسین ،
 قوجا مان ، سهندم داغیم ، دایم وار ،
 چونکو "واله" لرتک نغمه داشیم وار ،

تیخانلیقدان سن تک چچک کوگرک، بویوک گلک جکین نشانه سی دیر،
قورویئردن گول پوتاسی جو جرک، قارالان قانیانار دانه سی دیر.

بو شعر دانا اوزون اولدوغو ایچون خلاصه نمیشدیر، امیدوارکی
اولمز شاعریمز سهندین چاپ اولمایان اثرلریله برابر بو شعرده تاماً

چاپ اولسون .

دوست و هموطن عزیز

در بهار شکوفان آزادی، دوستان مرحوم سهند (پهلود قره چورلو) با دلی سرشار
از اندوه و حسرت، دوست دارند مراسم یادبود چهلمین روز خزان عمر پر بار این
شاعر مبارز خلق آذربایجان را با حضور شما برگزار کنند و در این مراسم، بجای
ریختن اشک چشم، آثار مردمی و ارزنده او را که همچون در گرانمایه از طبع
توانای او تراوش کرده است بمحک ارزیابی بزنند.

با شرکت در این مراسم روان او را شاد و بستگان و دوستان زنده یاد سهند را

قرین امتنان بفرمائید. محمد حسین شهریار

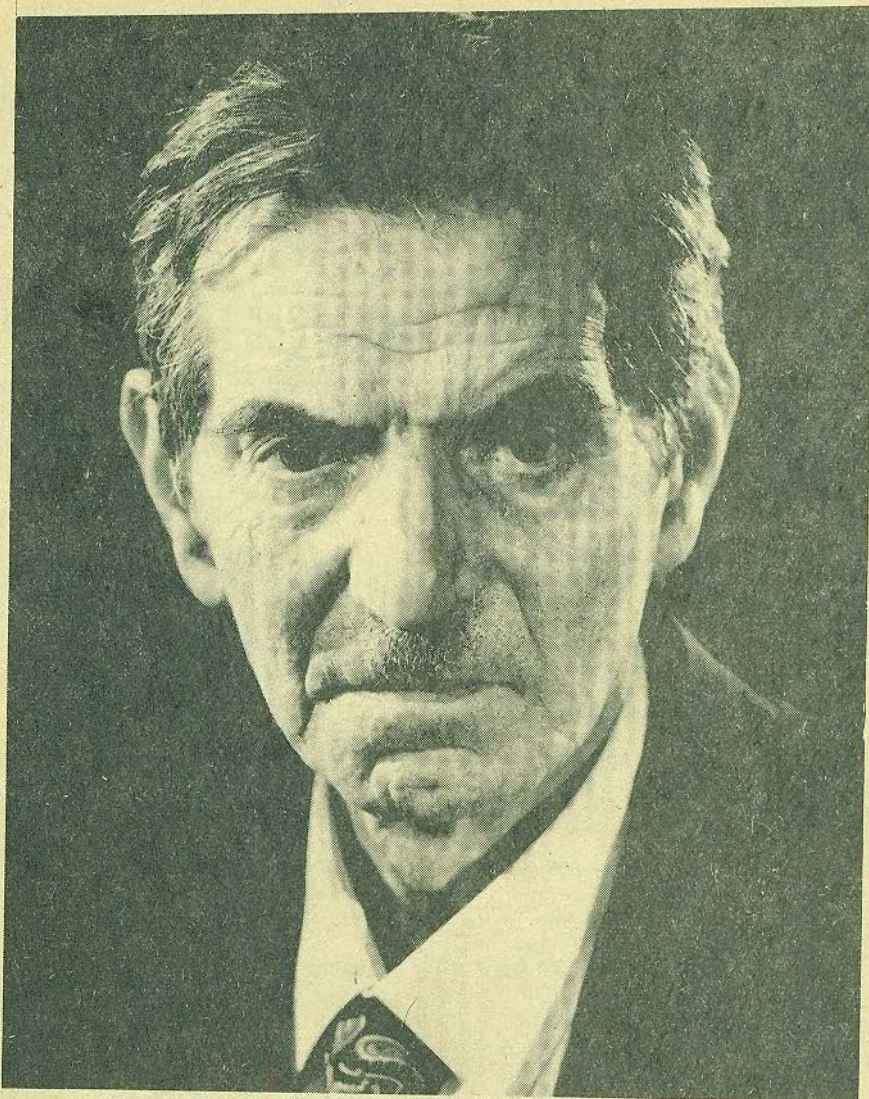
بو قارا تورپاغ— گنجیگیم گلیر گون به گون آرتیریر نوز خزینه سین
او، نتیجه باسیدیر قارا باغرینا «سهند» تک بیر دولو سؤز خزینه سین

او یوکسک سهندین نوزو نولوبه سیزلایان سازینین سؤزو بیژده دیر
دومانلی دروه سی گؤزدهن ایتیبه روحونون انتظار گؤزو بیژده دیر

* * * * *

محل برگزاری مراسم : سالن کتابخانه تربیت جنب دانشسرا

تاریخ و ساعت شروع برنامه : چهار و نیم بعد از ظهر روز پنجشنبه ۳ خرداد ماه ۱۳۵۸

استاد شهریار آذربایجان خلق‌نمین ان پارلاق ملی شاعری
در کی، "حیدر با بایه سلام" منظومه‌سین یازماق ایله بوتون
یاخین شرق اولکه لرینده گئنیش شهرت قازانمیش استادین
شرح حالی بس گئنیش دیرکی، اونی "ادبیات اوچاقی" کتابیندا
یازماقدان صرف نظر اولونور .

اونا ساغلاملیق صمیم قلبدن آرزو ائده‌رک فقط عکسی‌نین

چاپینه قناعت اولونور . ۷۰

استاد شهر یاردان

سندیم !

شاه داغیم ! چال پایاغیم، ائل دایاغیم، شانلی سندیم !

باشی توفانلی سندیم، اوره کی تانلی سندیم !

باشدا حیدر بابا تک قارلا، قیروولا قارشیبسان،

سون ایپک تئللی بولودلارلا، افتده سارشیبسان،

ساواشارکن بارشیبسان !

گوئیدن الهام آلالی، سری سماواته دئیرسن،

هله آغ کورکو بورون، یازدایاشیل دونداگیرسن،

قورادان حالواییرسن،

دوئلرونده سونالار سینه سی تک شوخ ممه لرده،

نه شیرین چشمه لرین وار !

او یاشیل تئلری یئل هورمه ده آینالی سحرده،

عشوه لی عشوه لرین وار،

قوی یاغیش یاغسا دا یاغسین، یئل اولوب آخسادا آخسین،

یانلاریندا ذره لر وار،

قوی قلمقاشلارین اوچسون فره لرله، نامی باخسین،

باشلاریندا بهره لر وار، سیدیرملار - سره لر وار،

او انگلرده، نه قیزلار یاناغی لاله لرین وار
قوزولار اوتلایارق، تئی ده نه خوش ناله لرین وار،
آی کیمی هاله لرین وار!

کول چچکدن بزه ننده نه کلینلر کیمی نازین،
یئل اسنده اوسولاردانه درین راز و نیازین،
اونیایار کوللو قوتازین!

تیتیره ییر ساز تئلی تک شاخه لرین چایدا، چمنده،
یئل اوتللمرده گزنده، نه کور اوغلو، چالی سازین،
اوردی کین خلوت اندیب کؤلده پیریلرله چیمنده،
قول - قانادان، اونا آغ هولله آچار غمزه لی قازین،
قیش کئنده ر قوی کله یازین،

هله نوروز کولو وار، قار چچکین وار کله جکلر،
یئل - یاغیشدا یونار کنده، کوشلن کوله جکلر،
اوز لرین تئز سیده جکلر،

قیشدا اکملیک هوسیلده چوله قاچدیقدانلار،
قاردا قاققیلدا یارق، نازلی قلمقاشلارین اولسون،
یازدا، دوشلرده نامارمنده سین آچدیقدانلار،

بولوسودلو سورولر- دادلی قافو و تاجلارین اولسون ،
آد آلیب سندن اوشاعرکی سن اوندان آد آلارسان ،
اونا هر زاد و نرسن یوز او مقابل داد آلارسان ،
تاریدان هر زاد آلارسان !

آد اش اولدو قداسن اونلار داها آرتیق اوجالیرسان ،
باش اوجالماقدا دماوند داغیندان باج آلیرسان ،
شیر الیندن تاج آلیرسان !

اودا شعرین ، اوبین شاه داغیدیر شانلی سهندیم ،
اودا سن تک آتار اولدوزلارا شعریه کمندی ،
اودا سیرغن آلامخدا دی قندی ،
شعریازاندا قلمیندن دئییه سن نورسپه لندی ،
سانکی اولدوزلار آلندی ،
سوز دئیینه کوروسن قاتدی گولو پسته نی ، قندی ،
یا شاسین شاعر افندی !

اونه شاعرکی خیال مرکبینه شوو شیغیاندا ،
اوننگ آت آیاغین توزلو بولودلاردا قویاندا ،
لوله نمکده دی یئر، گوی، نجه طومار ساریاندا ،

گۆره چكسین اوزا ماندا ،
نه زمان وارسا، مکان وارسا، کسب بیچی بیر آندا ،
کچه جگر، گله جگر، نه بویاندا، نه اویاندا،

نه بیلیم قالدی هایاندا؟!

اونه شاعر، کی داغین و صفینه مصداق اونو گوردوم!
من سنن تک اوجالیق مشقینه مشاق اونو گوردوم،
عشقه عشق اهلینه مشاق اونو گوردوم،

باخ! نه حرمت وار اونون اوز دئمیشی توک پایاغیندا،
شهریارین تاجی اگیش باشی دورموش قاباغیندا،
باشینا ساوریلان انخی، چاریغ اولموش آياغیندا،

آیه لر دیر دوداغیندا،

اودا داغلار کیمی شانینده نه یازسام، یاراشاندیر،

اودا ظالم قوپاران قارلا، کولکله دوروشاندیر،

قودوزا، ظالما قارشى سینه گرمیش ووروشاندیر،

قودوزون کورکونه ظالم بیر لرتک داراشاندیر،

اما جهنده فاغیر خلقی اگیلمیش، سوروشاندیر،

قاراملته هنر بیلسه هنرله آراشاندیر، قارالارلا قارشاندیر ساراشاندیر،

گنج حقیق گوز و دور، طور توره تیش او جاغیندا،
 اریب یاغ تنک، اوره کلردی یانیرلار چراغیندا،
 منی محبتدن اچیب، لاله بیتیدیر یا ناغیندا،
 اویر اوغلان کی پری لرسوایچر چاناغیندا،
 اینجی قاینار بولاغیندا،

طبعی بیر سؤگیلی بیل، کی اوخور گول بوداغیندا،
 سانی سنبل قوجاغیندا
 سولار افسانه دی سؤیلر اونون افسونلو باغیندا،

سحرین چنلی چاغیندا،

شاعرین ذوق نه افسونلو، نه افسانه لی باغلار،
 آی نه باغلار! کی الف لیلی ده، افسانه ده باغلار،
 اودی اخیب داغلاری داغلار، گول گولرسه بولاغ آغلار،
 شاعرین عالمی اولمز، اونا عالمده زوال یوخ،
 آرزیلار اوردانه خاطریه، امکاندی، محال یوخ،
 باغ جنت کیمی اوردان بو صرامدیر، او حلال یوخ،
 او محبتده ملال یوخ،

اوردا حال دیر، داها قال یوخ!

گجہ لر، اوردا، گوموشدندی، قیزیلاندی، کونوزلر!
نہ زوتردکیمی باغلاردی، نہ مرمرکیمی دوزلر،
نہ ساری تئلی اینکلر، نہ آلاگوزلو اوکوزلر،
آمی نتجه آمی کیمی اوزلر!

گول آغا جلاری، نہ طاووس کیمی چترین آجیب الوان،
حده کروانیدی چوللر بنیر سورنه بوکاروان،
دوه کاروانیدی داغلار، یوکواطلس دی بو حیوان،
صابرین شهرینه دوغرو قاطاری چکمه ده سروان،
اوخیا لیداکی شیروان!

اوردا قاردا یاغار، اما دانا گوللر سولا بیلر،
بو طبیعت او طراوتد محالیر اولابیلر،
عمر پمانه سی، اوردا دولابیلر،
اواققلرده باخارسان نہ دنیزلر، نہ بوغازلار!
نہ پرلیر کیمی تو- قوشلاری اوچاقد، نہ قازلار!
گولده چیممکه، نہ قیزلار!

بالیغ اولدوز کیمی گوللرده، دنیزلرده پاریلدار،
آبشار مرواری سین، سئل کیمی توکدو کده خاریلدار،

یئل کوشولدار، سو شاریلدار!
قصرلر واردی قیزیلدان، قلعهلر واردی عقیقدن،
"رافائل" تابلوسی تک صحنه لری عهد عتیقدن،
دو یاسان کمنه رفیقدن!

جنتین باغلاری تک باغلارینین حوری قصوری،
دوزولوب غرقم ده، بالکوندا، جواهر کیمی حوری،
الده حوریلرینین جام بلوری،
تو نگونون گول کیمی، صهبای طهوری،

نه نارقلار کی آیتق گوزلره رؤیادی دئییرسن؛
نه شاغلار کی درین باخمادا دیدادی دئییرسن؛
اویدوران جنت ماوادی دئییرسن!

زهره نین قصری برلیان، حصاری اینجی دی، یا قوت،
قصر جادودی، مهندس لری "ماروت" ایله "ماروت"،
اوردا مانی دلیانیب قالمیش اوصورتلره مبہوت!
قاپی قوللو قچوسو "ماروت"،

اوردا دیر شعر و ادب منبعی، سرچشمه دی قاینار،
نه پیرلر کیمی فواره دن افشان اولوب اونار! شاعر آنجاق بونو آنلار.

دولو مېتاب کیمی استخردی فواره لرایله ،
ملکه اوردا چیمیر، آی کیمی مه پاره لرایله ،
گوللو گوشواره لریله ،
شعرو موسیقی شاباش اولمادا ، افشاندی ، پریشان ،
سانکی آغ شاهی دیر اولماقدا ، گلین باشینا افشان ،
نه کلینلر کی نه انلیک اوزه سورتلر ، نه کرشان ،
یاخا نه تولکو ، نه دوشان ،

آغ پرلر ، ساری کونکلی بولودلاردان انیرلر ،
سود گولونده ، ملکه ایله چیمیرکن سئوینیرلر !
سئوینیرلر ، اویونورلر !

قازاناندا بهره آلدی دولوبیر جام پارلیدار ،
سانکی چنگیلره ، شاعرلره ، الهام آپاریرلار ،
دریا قیزلارینا پیغام آپاریرلار ،

دنیزین اورتوگو ماوی ، افقون سقفی سماوی ،
آینا دیر هر نه باخیرسان یئر اولوب گویله مساوی ،
غرق اونون شعرینه راوی !

غرفه لر آیی بولود آلتیندا اولار تک کورونورلر،
کوز آچیب یوما، چراغلار کیمی یانیدیدا سونورلر،
صحنه لر چرخ فلک تک بورونوب کاهاچونورلر،
کؤلکه لیکلر سورونورلر،

زهره بالکوندا اله شینلینده گورونرکن،
باخاسان، حافظی ده اوردا جلاتکه کوره رسن،
نه سئوه رسن!

گاه کورن حافظ شیرازیله بالکوندا دوروبلار،
گاه کورن اورتادا شطرنج قورارکن اوتوروبلار،
گاه کورن سازیده، آوازیده ایلنجه قوروبلار،
سانکی ساغرده دوروبلار!

خواجه الحان اوخویاندا، نامی ایشدن دایانیرلار،
اونوالرله پرلیر گاه اویوب، گاه اویانیرلار،
لاله لر شعله سی الوان شیشه رنگی بویانیرلار،
نه خمار کوزله، یانیرلار،

قانادایستر بوفضا قوی قالا طرلانلی سهندیم!
اشید اوز قصه می، دستانمی، دستانلی سهندیم!
۷۹

سنى چيدربابا، اول نعره لريله چاغيراندا،
اوسفيل دارداتالان، تولكو قاولان شير باغيراندا،
شيطانين شيدا غاتانخان قاطرى نوخدا قيراندا،
دده قورقوت سسسين آلدیم، دئديم آرخامدى اينانديم،
آرخا دوردوقدا سسنديم ساوالان تيكث ماوالانديم،
سئده قارشى قاولانديم،

چوشقونوندا قانى داشدى، منه بير مايلى سس اولدو،
هر سسيز بير نفس اولدو!
بانكى داغلاريدا ماي وئردى سسده قيسا اوجالدى،
اوتامين نعره لرى سانكى بوتمايداندا باج آلدى،
قوردا اوجالديقا قوجالدى،

«راحم بين نعره سى قاوزاندى دئين توپلار آچيلدى،
سئل گليب نهره قاتيلدى...
«رستم بين توپلارى سسلندي دئين بوملار آچيلدى،
بوزه گول غنچه ساچيلدى

«قورخما گلديم، دئيه سسلرده، منه جان دئدى قارداش،
منه جان-جان دئيه رك، دشمنه قان-قان دئدى قارداش،

شهریار سؤیله مدن،
گاه مننه سلطان دندی قارداش،
منده جانیم چيغیریب جان سنه قربان دندی قارداش،
یا شا اوغلان! سیزه داغدان، دلی جیران دندی قارداش،
اغل سیزه قافلان دندی قارداش،
داغ سیزه اصلان دندی قارداش!

داغلی، حیدر بابا، نین آرخاسی هریرده داغ اولدو،
داغا، داغلار، دایاغ اولدو،
آرزیم، آینا-چراغ قویما دا آیدین شافاغ اولدو،
اوتایین نغمه سی قاوزاندی، اوره کلر قولاغ اولدو،
یئنه قارداش دئییرک، قاجادا باشدار آیاغ اولدو،
قاجدیق، اوزله شدیك آرازدا... یئنه گوزلر بولاغ اولدو،
یئنه غملر قالاغ اولدو،

یئنه قارداش سایاغی سوزلریمیز بر سایاغ اولدو،
وصل ایسین آلما دا، آل چا تادی عشقیم داماغ اولدو،
هله لیک غم سارالارکن، قارلار دؤندو آغ اولدو،
آرازین سود گؤلر و داشدی قایا یقلاردا باغ اولدو!
۸۱

ساری سنبەلەر زلف ایچرە، اوراغلار داراغ اولدو،

یوخالیقار یئنه سیدیرچینە یای - یاز یاتاغ اولدو،

گۆزدە یاشلار چراغ اولدو،

لالە سیدی یاناغ اولدو،

غنچە کولدو، دوداغ اولدو!

نە ایسە سولدا ساغ اولدو؟

اُیلمی، آرخامی کۆردو کده ظالم اوو چوقیسیدی،

سئل کیمی، ظلمی باسیدی، زینە آرخ اولدو کسیدی،

کۆل، گۆز وندن یاشی سیدی،

تور قوران اوو چو آتین قاو مادا، سیندی کۆری قالدی،

اۆز و گئیدی یۆری قالدی،

اما حیدر بابا، دابیدی کی بیر تک نامی « داغلار،

باغلار، نیب، قول - قولاً زنجیره، بولودلار اودور آغلار،

نە بیلیم، بلکه طبیعت اۆز و نامرده گون آغلار،

ایری یوللاری آچار کن، دوز اولان یوللاری باغلار،

صاف اولان سیننی داغلار، ۸۲

داغدارین ہرنہ قوچو، طرلانی، جیرانی، مارالی،
ہامی دوشگون، ہامی پوزقون، سینہ لرداغلی- یارالی،
گول، آچان یئردہ سارالی !

اماظن انتمہ کی داغدارینہ قالخان اولاجاغدیر،
محشر اولاقدا بولودلار ہامی دولخان اولاجاغدیر،
ظلم دنیا سی یانارکن دہ تلیت قان اولاجاغدیر،
وای، نہ توفان اولاجاغدیر !

دندین : آذر ایلینین بیر یارالی نیگیلی تم من
نیگیل اولسا مداکولوم بیر ابدی شوکیلی تم من !
اٹل منی آتسا دا اوز کوشنمین بلبلیم من
ایلمین فاسیجا دا دردینی سؤیلر دلی تم من
دئنہ ! دوغرونہ قارانیق ایہ اٹل مشعلی تم من
ابدیت کولوم تم من !

نیگیل اول چرچیہ قاسین کی جواہرنہ دی، قانمیر،
مدیت دین ایلیر بدویت، بیر اوسانمیر،
کون کندیر آزالا باتسین، گنجہ سیندن بیر اویانمیر،
بیر اوز احوالینا یانمیر،

آهه‌ار اناسانلیغی آما، یالان انسابی آتانا‌ماز،
فتنه قاوزانا‌ما سا‌بیرکون، گنج‌آسوده یاتا‌ماز،
باشی، باشدارا قاتا‌ماز،

آتامندن ساری سن آرخایین اول، شانلی "سه‌ندیم"!

دلی جیرانلی "سه‌ندیم"!

من داما عرش علا‌کو‌لگه‌سی تک باشدا تا‌جیم وار،

آده موسی‌کی‌می فرعونه غنیم بیر آغا‌جیم وار،

حرجیم یوخ، فرجیم وار،

من علی او‌غلو‌یام، آزاده لرین مردی، مرادی،

او! قارانلیقلارا مشعل، او! اشیق‌لیقلارا مادی،

حق‌ی ایمانه منادی،

باشدا سینماز سپرم آده کوتلنز قیلیجیم وار!

دوگونمه سئونیمه استاد شهریار
 بیر قرنده قارداشدان اوزاقداشما اولوموش؛
 قارداش کیمه بیر عمر سر اعدا شماق اولوموش؛
 بیر دنده بوتقارداشدا قوجاقداشما اولوموش؛
 بوندار ائلکی عرض ائدیم گلدی و اولدو،
 من هر نه محال فرض ائدیم گلدی و اولدو،

بیز آیریلای قرنیدی قارداشدا ییزدان،
 اوزموش الی قافقازلی قارینداشدا ییزدان،
 لئش لریمی آیری دوشه لی باشدا ییزدان،
 گورهن نه حال اولام بنده دستان گورنده،
 بیر دنده علی اف کیمچی اصلانی گورنده،

قارداش! کوزوم آخار اداوی بیری یاسین،
 دشمن وایسه امجه کینی تندیره یاسین،
 عشقیم طلیسیم داغدا یی فراد کیمی چاپسین،
 حسرت قالالی بیز سنیره بیر قرن یاریدیر،
 آغدا گوزومون شاه شعیم، ستاییدیر،

اوغرش قاش آلان جمله گوزوقاشدا آیریش،
 جاندا جگری، قارداشی قارداشدا آیریش،
 جدا تیه سیده بدنی باشدان آیریش،
 بیر مته دنیا بویو بیر فاجعه دوغوموش،
 بیز ائلرین اول قهرما حسینی بوغوموش،

یاسین یا واکوز لر دلیک بختی اویا تدم،
 قارداش سنی تاپ قیدارین آریا چا تدم!
 ائل آرخا ما چا تیداغی غصه نی آتدم،
 سانکی باکینی گنجی وئردین منه قارداش!
 تاپیم ائلیمی، آرخامی قربان منه قارداش!

سن تحویل آئیرسان منی قارداشدا سائیرسان،
 قلبدیله، دلمیده نه سوزوم وار سا قائیرسان،
 میندر یاد اچپنیده منی گورجکده تائیرسان،
 رستم بابا کیدان سویدله منه جاسنه قربان،
 تبریز سنه لایق نه دی، تهران سنه قربان،

قارداش مینه سنسن کی دایمدا داینبسان،
 من برودا یاغیشام اونا سنده یانبسان،
 قارداش یاتا بیلیمزسه اولوبکن، او یانبسان،
 یاد قارداش اولانماز، بیزه قارداشدا اولماز،
 قلمیم سنیلن شادا اولو سنسینده شادا اولماز،

سینرجه بویوک انقدانیز خلتی آیلندی،
 اما بیزیم انسانلاریمیز گنتدی کی گنتدی،
 چاپقین مل اولان، مال داوارا لوسوندا قایتدی،
 قاققاز قایدیب دوغمه دی اوز کچ مداریندا،
 قسمت بیه یوخ بشنریار، اجهتیاریندا،

رستم سنه قربان بوسلامی گوتوره رسن،
 اوردا ناکلنده بیزه شادلیق گتیره رسن،
 اول قهرمان الملرده گزرکن شیتیره رسن،
 دین "دومرول" برجونو، شمن بیا بیلیمز،
 قارداش نه قدر یادلاشا یاددا بیا بیلیمز،

سارغیندی اوسوندره، سنبلده کونلوم،
 "واحد" لره "قابیل" لره "بیل" لره کونلوم،
 بیل کمی قاندر او قنیریل گولده کونلوم،
 شاعر اولالی بور جلودو "صابر" لره رجوم،
 "دورغون" دو "سیلمان" کمی ساحر لره رجوم،

«راحم» لی «سیلمان» لی گوروم بختیار «اولسون»
 «عثمان» نبی «کورچایلی» «رسول» توده «اولسون»
 «هنگون» «باجیم» «آذر» قادینی برقرار اولسون،
 فرصته سینده ایله سیزه گول سه پرک بیز،
 هر گوز سیزی گوروشسه او گوز او پرک بیز،

عشقینه کونول گوز یولا تیکیش یاری گوزلر،
 دین صبر ایله ییب دنییه ده یالواری گوزلر،
 کونلوم یار اتمیشسه آزار آختاری گوزلر،
 عاشق گوزودور چشمه زمزم ده دیر لر،
 هجران اودودور نار جهنمه دیر لر،

بیرگون اولوکی فاتحه بیز ساغ یولا وئرک،
 دشمنده محبت تاپا بیز لر یولا وئرک،
 دنیا مایه بریت اولوب قول قول وئرک،
 قادش اوزونه حسرت اولوب حکیم اولون آه،
 خلقی اودا یاندیرماغا بیک قالی آه.

تهران ۱۳۵۰ ۹/۱۲

آذان سسی

صبح اولدی هر طرفدن اوجالدى آذان سسی،
 سانکی اوشاقلیغیم کیمی نیشیده یاتمیشام،
 سانکی سفرده یم اویا دیرلار کی دورچاقاق!
 جسمیم قوجا لسا دا، لکه عشقیم قوجا لاییب،
 سانکی زمان گولنه شدی، منی گولسپه دی نیره،
 انسان قوجا لیش اوسا قولاغدا آغیرلاشار،
 بیرسین تا پانمیرام کی مناجاته بنزه دم،
 آخر زماندی بیر قولاق آس اعشی تترودیر،
 انسان خزانی دیر توکولور جان خزل کیمی،
 دلدور نواره قوی قالا بیرگون بو کوریه لر،
 مغا طیس اوسا سسه، چکیر انقلابد باخ،
 باخ بودرین سکوته سحر مانسی بیر نوار،
 سانجیر منی بو فیتقا چالانداندا شهریار!

ياسين عوضينه

سلیمان رستم

اوره گيمين ياخينداري ائشدين ،
 ايللر يامان آرتيريدير ياشيمي ،
 نه آغلارين ، نه ده فرايد قوپارين ،
 مني آراز ساحلينه آپارين !
 مزاريمي او تور پاقدان قازديرين ،
 مني اوزو تبريز ساري باستيرين ،
 آغاق يالينيز بيرجه بونو ائتمه سين ،
 افعلدون چكيدر كن سيس دومان ،
 وصال كونو قارداشيمي گوروم من ،
 منيم عزيزلريم منيم دوستلاريم ،
 ياري ياچا تيدير عمور باماريم ،
 منيم بودنيادان كوچدو كوم كونده ،
 ياسين عوضينه قبريم اوستونده ،

ديگيمين ياخينداري ائشدين ،
 ياتنر ياگنج نيره قويسام ياشيمي ،
 وعده نيره عمل ائدين نهايت ،
 ايللر ديركي قلبيمده دير بو حسرت ،
 گوز ياشيدان يار ائتمشام بوچاني ،
 قبله اولسون آراز يمين اوتاماني ،
 گوزلر يمين قاپاغيني اورتيمه سين ،
 بلكه بيرده قارا تورپاق آلتيندان ،
 قارداشيمي سیرداشيمي گوروم من ،
 ائله بيلمه سين كي كوچوب گئديرم ،
 بيرده خواهشيمي تکرار ائديرم :
 تو تسون تابو تومدان اوتاميلي ائلره ،
 بیره وصال ماهني سي اوخوسون ائلره !

گورسیدیم سناویم ہرماندا یازدی !
کیزلنیزہ آشکارا ایچ آغلا مازدیم .

سایا دیم آئیندا آرتان چنیلری ،
ثروہ یہ سسلردیم گویر چنیلری ،

سنی کورپہ کیچی اوخشاردیم حکمن ،
بیلیرم کویرہ لیب ، کورپہ شیب سن ،

سنی اوپوشدرہ غرق ایلہ یردیم .
سنہ لایلائی ڈیب نفمہ ڈیہ یردیم .

باشیمی دایاردیم کوکسونہ بئلہ ،
یاشاردیم ، او شیرین خاطرہ لرلہ ،

ڈیہ یردیم قلبی مین سسینی دینہ ،
بیل کی ، یا شامیشام محبتینہ .

سنین کوشکیکینی مین چکردیم ، مین !
آنا مین یوخوسو داغیدار یردن .

سنی نہ زماندیر کورہ بیلیرم ،
بیلیریم دنیا دا ندیر غصہ - غم ،

گورسیدیم اوخشاردیم آغ ساچینی مین ،
اندہ سٹونیریم ، اوکون اورہ کدن ،

گورسیدیم ، باشینی قویوب باغریما ،
دؤزدوکجہ ، جان آنا ، بوغراقیما ،

کول چچیچک سپردیم قد ملرینہ ،
یورولماق بیلیردیم مین ، دؤنہ - دؤنہ ،

اوزومده بیر قدر او شاقلاشاردیم ،
اوشاقلیق چاغیندا بیرده یاشاردیم ،

قلبی مین سسینہ آساردیم قولاق ،
سندن اوزاقلاردا اولسا مدا آنجاق ،

گورسیدیم یا تیرسان ، بیل کی ، صبحہ دک ،
اسمہ یدی ، ڈیہ یردیم اسمہ ای کوکک ،

ایندی سن نه سن مهنده آنا یام !	فقط کورمه بیرم سنی نه واخدی ،
دئییه سن یاز گلیر ، آیی منیم دنیام !	یاما جلد کور کسونه بنوشته تماخدی ،
دئیر لر امید لر گول آچیر ، آنا !	دئیر لر یاز گلیر حسرتنه ، غمه ،
یاز گلیر ، بیر آنا آیریلیغینا .	چارچک ایتروم بوتون عالمه ،
نغمه لر دئییه م اوتن قوشدار تک .	اینانیب اوچاغا ، اوغورلو گونه ،
نغمه گاه سرت اولور ، گاه دایک کورهک .	نغمه ، نه نزه بیر انسان عمر ونه ،

مرحوم سید علی آذری مرداد آیندا ۱۲۸۲ نجی
ایلهده سر اسکند آذربایجاندا آنادان اولمیشدر و
۱۱/۹/۱۳۰۴ نجی ایلهده تهراندا وفات ائتمیشدر .
مرحوم آذری نین تحصیلاتی قدیمی اولمیشدر
مرحوم آذری جوانلیق دوره سینده شعر و ادبیات
علاقه سی اولمیشدر و همیشه مطالعه ایله مشغول
اولاردی . ثوز سعتی و چالیشماسی نتیجه سینده متعدد کتابلار تالیفینه
موفق اولمیش اوللاردان عده سی بونلاردیر .

۱- زندگی فردوسی تالیف

۲- فردوسی و امیر ابوعلی و سمجود تالیف

۳- قیام کنل محمد تقی خان پسیان در خراسان تالیف

۴- قیام شیخ محمد خیابانی در تبریز تالیف

۵- پایمـــــردی مجموعه شعر (تصنیف)

۶- عشق و سرنوشت تصنیف

۷- خورشیدی که در تاریکی تبعید درخشید تصنیف

مرحوم آذری فارسی ادبیاتینه علاقہ سی اولماقلا بیرلیکده آذری ادبیاتینه
دخی علاقہ سی واریدی . دوستلار گوروشینه چوخ میل ایله شرکت ائدردی
و اونون یازدیقی شعرلردن " یادی از حیدربابا " کتابیندا بیرنچمسی
چاپ اولمیش و نمونه ایچون " ادبیات اجائی " کتابیندا گنیرلمیشدر .
مرحوم آذری نین ان پارلاق اثری شیخ محمد خیابانی قیامی و کنسل

محمد خان پشیان عصیان اولمیشدر . اولارون یازماسیندا چو زحمت
چکیمیشدر .

مرحوم سید علی آذری همیشه حق و مستضعفین طرفدار اولمیشدر
و احقاق حق ایچون مبارزه آپارمیشدر اونا گوره لیاقتینه نسبت مناسب
شغلی اولمامیشدر . مرحوم آذری ایلک دفعه ۱۲۹۹ نجی ایلده شمال
خراسان و سیستان شومسه یولیندا اینته باشلامیشدر ۱۳۲۴ و ۱۳۲۵
نجی ایلده شمال و بر یولینین مدیر کلی اولمیشدر وظیفه سی
القا ایلده میشر .

مرحوم آذری احقاق حق و مبارزه یولیندا نشجه دفعه تعحید و
زندانی اولمیشدر . مرحوم آذری نین ایکی اثری چاپ اولمامیشدر
۱- مجموعه اشعار بزبان ترکی و محلی خراسانی

۲- چند سناریو

ویرا ال کویلمه نازیکدی طپشدن دایانیر،
 عمری قویدوم دالیا، ایندی باخین گوزیا شیا،
 یاندیریری منی او وعده وئره ن سئوملی یار،
 عشقیم آتیردی گولوردوم، اوخویوردوم اوجا دایان،
 آذری بیلمیس قدر جوانلیق نه اولار،

اودتو توبدور اوره گیم شعله سی گوزدن تو کولور،
 آمان آله نجه تنز دفتر عروم بو کولور!
 اودتو توردوم کی نیه کلمه مش اوتنر اکیلیز،
 او بار لاری کی گلیر یادیا باغیریم سو کولور،
 وئردین آلدن اوزمانداری تک آتیا سلیز،

بوعدالتدن اوزاقدیریکی آنا دیدن اوتر،
 کله جک آیدین آله رکیسه نه جور خادم ایدی،
 من اوره کدن سئوهرم خدمت آله یوردوموزا،
 نچه ایلدیریکی ویریلار باشیما تازیانا،
 دیری انسانلارامندن بونی پیغام آپارین؛

بیلمک ایندی نه جن مانسی اوره کلردو کولور؟
 خادم و خان اوگون بیر بیر سیندن چمیلیر،
 که زامانلاردی آعاج باشینا ساقدان ویریلیر،
 دیمیره چون پیرمه کی بو بینوره پوزولور،
 کی بیلین "اودی اوجا قدا" بیره بیس آشن چیشیلیر،

«آذری یاخشی نذا دیر دیری انسانلار ابو،

اولولرده بو پیامی گراشتیسه دیریلیر.

آذری

آقای یحیی آریا نیپور آذربایجان
یا زیچیلاری نین گؤرکملی سیمالر
بیندن دیر. آقای آریا نیپور ۱۲۷۹
- نجی ایلده تبریزده آنادان
اولمیشدیر. آقای آریا نیپور
ابتدائی معلوماتی تبریزده
" تمدن " مدرسه سینده آلمیش
دبیرستانی دخی تبریزده قورتا ریشدیر .

- دبستان و دبیرستان‌ها او خودی‌ی زمان تفنن ایل‌ه شعر دئییر
و دانش امضاء سیله امضاء ائده ردی .
- آریانپور آؤز معلمی مرحوم تقی رفعت ایل‌ه‌ها آرتیق تما -
سدا اولدیغی ایچون ادبیات ایل‌ه‌شنا اولور، اوندان صوراً بعضی
شعرلری ازوب "سخن"، "یغما" مجله‌لرینده چاپ اولمیشدیر .
- ۱۲۹۸ نجی ایل‌ده "ادب" مجله‌سینی تبریزده تاسیس ائدیرو
۶ سای چیخارماغا موفق اولور .
- ۱۲۹۹ - نجی ایل‌ده شیخ محمد خیابانی زمانی مالی‌ه اداره -
سینه وارد اولوب ۱۳۳۲ - نجی ایل‌ه قدر اورادا مختلف مقاملاردا
اولور و دوزلیک ایل‌ه انجام وظیفه ائدیر .
- متقاعد اولاندان صوراً روس دیلی بیلدیگی ایچون ذوب‌آهن
اداره‌سینده وظیفه داشیر. آقای آریانپور انگلیس و فرانسیزجا
دخی کتابلاردان استفاده ائده بیلیر .
- آقای آریانپورین آشاغیداکی کتابلاری فارسجا اولماقلا
آؤزی آذربایجان دیلی و ادبیاتینه دخی علاقه‌سی واردیر. بایاتی -
لار و آتالار سؤزی آذربایجان دیلینده توپلامیشدیر .
- شعر و ادبیاته وارد اولدیغی ایچون دوستلارگؤروشینده یئنی
شعر دئیین لر اؤنون تذکرلریندن استفاده ائده ردیلر .
- ۱ - ناصرخسرو و اسماعیلیان تالیف آ. ی. برئیس کی ۱۳۴۶ ده چاپ
اولمیش .
- ۲ - از صبا تا نیما ۲ جلد ۱۵۰ ایللیک ادبیات تاریخی .
- ۳ - خاطرات وزیر مختار
خاطره‌لری ۱۳۵۳ - نجی ایل‌ده
چاپ اولمیش .
- ۴ - کتابشناسی ایران دستوری اثری .
- ۵ - برای تاج نمایشنامه‌سی درام ۵ پرده‌ده .
- ۶ - ایکی نمایشنامه‌یه ، سردست‌بودر ، مقدمه و حواشی .
- ۷ - از نیما تا روزگار ما ایکی جلد حاضر ولی چاپ اولمایوب .

سیدمهدی اعتماد - ۱۲۷۹ - نجی ایلهده تبریزده آنادان اولموش
 دیر آقای اعتمادا ولجه ملا یوسف آدلی بیرکهنه مکتبده
 معلم یانیندا اوخوموش صونرا ایسه میرزا ابوالقاسم خانین
 بیئی اصولا تشکیلات تا پمیش مکتبیینی بیتیرندن صونرا
 طالبیه مدرسه سینده صرف ونحو، فقه و اصول، معقول و منقول
 مکتبییندن درس آلاراق او دؤوره نین عالی تحصیلین قازانمیشدیر
 شخص آقای اعتماد تحصیل ایله برابر ادبیات ساحه سینده
 شخصی مطالعه ایله مشغول اولاراق، معلوماتینی آرتیرمیشدیر
 مکتب مدرسه تحصیلی بیتیردیکده صونرا خلق معارفی ساحه سینده
 فعالیتیه باشلایب تبریزده مشهور اعتماد مدرسه سین آچمیش ۱۵ -
 ایل تمام یوردا بیئی نسلین تربیه سینه مشغول اولموشدور
 آقای اعتمادین اخلاقی و تربیه وی واجتماعی موضوعلاریا زدیغی
 سؤزلر، کتابلار واردیر اونلاردان منازعه آدلی اخلاقی کتابچه سی
 ۸ دفعه، آیینه، اخلاق ۲ دفعه، بدرقته الصبیان ۱۵ دفعه، میزان
 الانشاء ۶ دفعه چاپلانمیشدیر ذکر اولوناندان باشقا
 اعتمادین الفبای جدید، گل غنچه سی، تحفته الصبیان، گلینلر

بزه‌گی، چارشنبه بازاری دفعه‌لرایله چا پدان چیخیب ساتیشا قویو
 لمیشدیر. آقای اعتماد ۱۳۲۳ - نجی ایلده تبریزده وطن یولوندا
 یئنی شرقده، یئنی ملی و وطنی شعرلرین یازمیشدیر. اونون ان -
 معروف شعری "تبریز گۆزه‌لی" دیر، کی، موسیقیه سالینمیش و دفعه
 لرایله عمومی جلسه‌لرینده اوخونمیشدیر. آقای اعتماد آذربایجان
 ملی نهضت زماننی شاعر لر مجلیسی نین رئیسیم اولموش و جوان شاعر
 لری هدایت ائتمیشدیر. ملی نهضت زماننی آذربایجان ثبت ایشلرین
 داخی اونا محول اولمیشدیر. ملی نهضت محمد رضا نین جنایتی نتیجه
 سینده آرادان قالدیراندان صوراً اعتماد حبس اولیب بیر چوخلی
 تحقیقاتدان صوراً، ایکی ایل حبسه محکوم اولور عمومی عفو قانو -
 ندان صوراً چوخ اقداملار نتیجه سینده تهران ثبتینده مشغول اولور
 آزاد اولاندان صوراً طبی ایشلر ایچون چوخ وقت آقای دکتر جاو -
 یده مراجعه ائده ردی. آقای دکتر جاو یدایسه اعتمادی و عا ئله سین
 مجانی معالجه ائله ردی. آقای دکتر جاو یدیله انسیتی آرتاندان
 صوراً بیرلپکده آذربایجان صرف و نحو کتابین یاز دیلار طاغوتی
 دؤوره سینده آذری دیلینده نشریه قدغن اولدیغی ایچون بو صرف
 و نحوین مؤلفینی "جاد" کلمه سیله آدلاندیر دیلار نشر ائتدی لر طاغو
 دؤوره سینین مانعلیگینه باخما یاراق اوکتابلاری ماراقلیانلار
 چوخ اولدی. آقای اعتمادین شعر دئمه‌گی چوخ روان دیر. آقای اعتماد
 آقای دکتر جاو یدین خواهشیه مرحوم اولان یاخین دوستلار حقنده
 بیر آرزو مدته مناسب شعر لر دئمیشدیر. یاخین دوستلاری خاطر لاما ق
 و آقای اعتمادین زحمتینی تقدیر ائتمک ایچون آشاغیدا کی شعر
 لردن گتیریلیر .

آقای اعتماد اوزون مدت آذری و فارسی دیل حقینده زحمت
 چکدی " تورکی و فارسی نصابی" یازدی و دوستلار گؤر وشینده لازم اولان
 دوستلارین نظریه سین آلدی و اصلاحینه چالیشدی طاغوتی دؤوره سینده
 آذری نشریه سی قدغن اولدیغی ایچون داها چا پا ممکن اولمادی.
 صون زمانلار اعتماد مریض اولدیغی ایچون مطالعه سین
 تعقیب ائده بیلمهدی. آقای اعتمادده صمیمی قلبدن سلامتلیک
 آرزو اولونور .

تبریزیم! سیدمدی اعتماد

ای آنا یوردومون گولو، گوشنی،
 سئوه رم دنیا لار بویوم سنی!
 من قربانام سنین قیزیل گولونه،
 بختیار یوردومون شیرین دلینه،
 من عاشقم دوغما آذربایجانا،
 گوزلر بیر یانا سنده بیر یانا،
 سن گول قوجاغیندا بویوتدون منی،
 عزتیم، شوکتیم، گولوم، تبریزیم!
 قهرمان تاریخلی، شانلی ائلینه،
 سنده آچیلیدیر دایم تبریزیم!
 اونون عاشق لری گلنر هیچ سانا،
 حسنه فخر ائدیر ائلم تبریزیم!

ستارخان یوردو

ای داغلاری بوتون اصدان ماوی،
 شانلی شراقتلی ائلر دنیا سی،
 قونیذا بسله دین سن ستارخان،
 اولدو ظفر لره تاریخ اصلا فی،
 ظلمون انون ییخدون حقی یارتدین،
 دؤنمز ارادنله مرامه چاتدین،
 غیرت لرین جوشغون اولان دریاسی،
 آخان داغ، دشمنان حیات چشمی،
 ایران داغلاریندان کسین دومان،
 رشید اوغوللارا الهام نغمه سی،
 یاتمیش اولان خلقی دوروب او یاتدین،
 سس سالدی دنیا دا وطن کلمه سی،

وحشتی گنجہ

گنجہ وحشتہ قارا چادرینی،

سینه سیندن او ایشیق گوهرینی،

بو عیاندور، نامی قورخار گنجہ ده،

پی آپارمیشدی بو یوک حادشه یه،

ایسته میردی بوجایت گنجہ ده -

دوشمه میش دامینه کله دنگ،

صبح بو وحشتی احساس انددی،

بیلدی بو فاجعه اوز وئرسه گونوز،

بو عه اونی حیرتده قویوب،

توتدو تصمیم افقده دایانا،

بگهان رنگی آغاردی گنجہ نین،

سجده گاهیندا یدالله طرف،

قان تو قوب شیر خدا گوز لرینی،

باشی نین قانی آخیر صورتیه،

باشلادی ییغاغا چوخ سرغیلده،

آندی، تا اولمیه بوزنتیلده،

نه جور اولموشدو کی قورخوردو اوزو،

قورخوسوندان آجا بیلیردی سوزو،

واقع اولسون، سبب نخلت اوللا،

یغدی اوز چادرینی دوشدو یولا،

کی گنجہ چادرینی یغدی، گنذیر،

اونو تاریخ آرا شرمده اندیر،

چالیشدی اونو بیر شکله سالا،

پاک آدی حشره کنی پاک قالا،

گوردو محراب، شفق رنگی آلیب،

ابن ملجم، قیلیچی سایه سالیب،

پاک رخساری قیزیل قانا باتیب،

ماسوی اللهی بوتون باشندان آتیب،

بو یورور: «فوت برب الکعبه» !

کوفه ده ن قویدی فغان و نذبه ،

«واعلیا» سسی افلاکی تو توب ،

گون طلوع ائیده میش ائدی غروب ،

حق تجلاسی جمالیندا عیان ،

جان و رنده باشی اوتسه اولاسا !

اوزو تو پراقدا ائدیر راز و نیاز ،

جبرئیل و ئردی خبر قتل شعی ،

تؤکده لر قان یاش اوزه پیرو جوان ،

توئدی گویدر افقون رنگ شفق ،

یا علی شافع محشر سن سن !

«اعتمادین بؤیوک آمالی بودور ،

سید مهدی اعتماد

میزه آقاولی زاده «بهبود»ین قبری دینیا یازیمیش

قبریمه الوان چچک قویا ، گره کمز دیر منه ،

سنده گشت ، دنیا دا وارکن خلقوه نمت ائله !

ایسته مم ، گوز یاشلارین تؤکمه مزاریم اوستونه ،

خلقیمه بیر خد مت ائیدیم پاک قلب اید ،

سید مهدی اعتماد

آقای یحیی اسلامی ۱۲۸۳: نجی ایلده
فروردین آیندا تبریزده بیر روحانی
عائله سینده دنیا یه گلمیشدیر.
ابتدائی تحصیلاتی صرف ونحو ایلده
بیرلیکده مرحوم آتاسی حاج شیخ
عبدالرحیم اسلامی دن او گرنمیش
عرب ادبیاتی، فقه، حکمت، فلسفه -

نی ایلربیوی مرحوم سید عبدالعظیم مجتهد یانیندا او گرنمیشدر.
انگلیس دیلینی ایسه همان موقع لرده تلگرافخانا رئیسی مرحوم
مقامدان او گرنمیش صوراً آقای اسلامی اسلامی انگلیسینی داها
یاخشی یاددا ساخلماق ایچون اوز ابتکار یله خود آموزا انگلیسینی
نصاب الصبیان شکلینده یازیر و او کتابی ۱۳۵۵ - نجی ایلده
تکمیل ائدیپ چاپینا موفق اولور. آقای اسلامی تحصیلاتینی قور -
تارانندان صوراً دولت اداره لرینده داخل اولماق ممکن اولدو -
غی حالدا دولت اداره لرینده داخل اولما ییر. آزاد شغلی ال وئر
- یشلی بیلیر، توخوجولوق کارخاناسی تاسیس ائتمک له مملکت
اقتصادینه کؤمک ائدیپ اوز معاشینی تامین ائدیر. آقای اسلامی
ده مترقی فکر اولدیغی ایچون یئنی لیک طرفدار ی اولمیشدیر.
۱۳۵۴ - نجی ایلده دوستلار گؤروشینده جلب اولمیشدی. اورادا
جوان شاعر لر آقای اسلامی نین تذکر لریندن استفاده ائتمیشدیر.
آقای اسلامی بعضی موقع دوستلار گؤروشینده اوز یازدیغی
آذری ویا فارسی شعر لرینی اوخویاردی و اونلاردان ادبیات اوجا
بؤلوگینده چاپ اولاجاقدیر.

یحیی اسلمی

ایستوم دنیا باغیندا بیر صفالی گول اکم !

عالین نقشین سلیب، بیر نقشه زیبا حکم،

قارداشی، قارداش ائمن ایلدین مری پوزام،

هر بان انساندا لایق یعنی دنیا تکیم،

حق سئوهن ملت لری سوق ائتمکده قارداشلیغا،

سند گل بس ورسیمه سانه سین شمن تکم،

یوسفم من، یادلار سائیش منی قارداشلاریم،

آمان ممکن دکیل شانلی ایلیدن آل حکم !

گاه پشاقا قلس آد قویوب، ایتکسیب آتین منی،

باغینا گاهی باسیب، سند دئیر هم مسکلم،

چوخ چالیشدی اوچو، ایتدی منی ساسین تورا،

سؤیله از حمت چکمه سین من اوندان آرتیق زیرکم،

کیم بو حقی ظالمه قائل اولوب؟ ایلدر بویو،

او توکه جامه شرابی، من گوز و مدن یاش توکم !

قویارام زکیم ساراسین هر قدر قانیم آخا،

مقتصدیر دشمنیم، من شیر او دهکلی باکم !

بیر اووج قانین مکر واری او قدری قیمتی؟

یا لوارام جلداده، یا نامردون منت حکم.

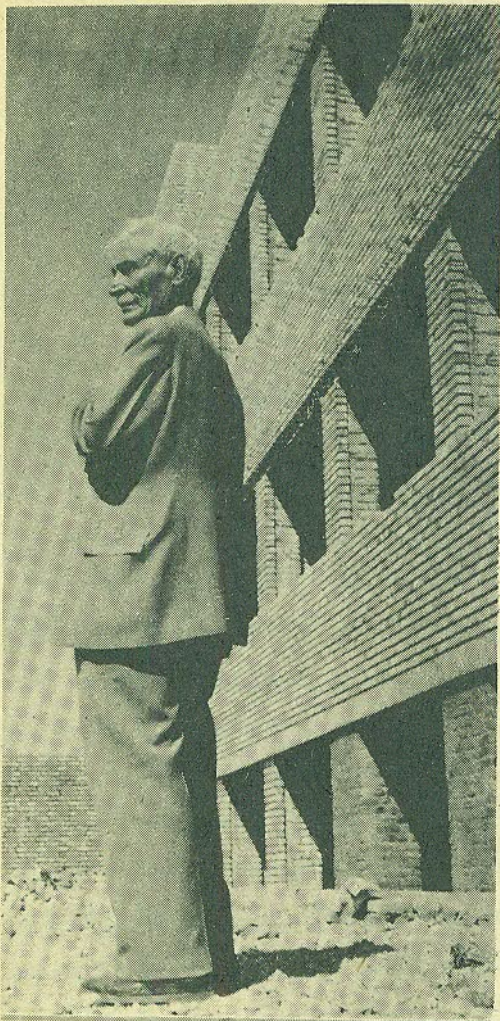

سیف الله ابراهیمپور ۱۲۸۸- نجی
ایلده دی آینده اردبیل شهرینده
آنادان اولموشدور. اوشاق ایکن
فامیلی ایله بیرلیکده باکویا
گئتمیشلر ۱۵ یاشیندان بعضی
سببلردن آسیلی اولاراق درس
اوخوماغا موفق اولما میشدیر.
چوخ جتینلیک دن صورنا آتاسینی

راضی سالیب موسیقی اوگره نمگه باشلامیشدیر. آتاسی سیف اللهیه بیر
تارالیر مشهدی سیفی سلیمان آدلی معروف بیر معلمین یانیندا ایکی
ایل موسیقی مقاملارینی اوگره نیر. صورنا وارطان آدلی بیر اوغزگه
شخصین یانینه گئدیپ بیلمه دیگی مقاملاری اوگره نمیش وانون
تکلیفی ایله موسیقی ده ایشله مگه باشلامیشدیر. ۱۳۱۷ نجی ایلده آتاسی
ایله اردبیله قایدیر. متاسفانه آتاسی ۱۵ گوندن صورنا وفات ائدیر
ابراهیمپورتک قالدیقی ایچون ائولنمگه ناچار قالیر. بیر آزم مدتدن
صورنا مشهدی سیفی اردبیلده وانون اطرافیندا معروف اولور اردبیل
واطرافیندا اولان خواننده لر "اوخویا نلار" آذری تاریله ایران مقام
لارین اوخویورلار، بوایش ابراهیمپور و چون چوخ آجی اولور. اونا
گوره آذری اوخویان وچالانلاریندان سید میربا بااوفین تکلیفی ایله
۸ نفرلیک موسیقی دسته سی دوزه لدیر. برنامه دوزه له ندن صورنا ارد-
بیل محلی شهر با نی اداره سی اجرا سینه مانع اولور ابراهیمپور مایوس
اولمیوب یئنی آذری موسیقی سینی دوزه لتمک ایچون یوللار آختریر
آخردا انصاری آدلی بیر فرهنگ عضوی ایله قراوقیورلارکی، او، آذری
نمایشلرینه اجازه آلسین خالص عایداتی ۲۵٪ بضاعت سهیز محصلره
کؤمک اولسون مشهدی سیفی نین اقدامیله باکودا اوینانان معروف
پیئسلر اردبیلده نمایشه قویولور و آلقیشلار سبب اولور صورنا ارد-
بیلده مدنی معارف جمعیتی دوزه لییر. جمعیتین موسیقی قسمتی مشهد
سیفی ایله حسن آرتسه محول اولونور. آذربایجان ملی نهضتی ۱۳۲۴-
نجی ایلده تشکیل. تاپانندان صورنا مشهدی سیفی بیر بویوک ارکستر
تشکیلینه موفق اولور و مفصل نمایشلر موسیقی ایله صحنه اوستنه
گتیریرلر.

۱۳۲۵ نجی ایلده ارکستر تکمیلی ایچون مشهدی سیفی تبریزه گئد

- پیرا ورا دا مرحوم حسن جودتین کؤمکی ایله معارف و زارتیندن ۱۲ -
 مین تومن آلمانغا موفق اولور. یئنه مرحوم جودتین کؤمکی ایله اون
 مین تومن دخی اردبیل شهر داریسی کؤمک ائتمه کی وعده وئیریر.
 ابراهیمپور تبریزده اولان زمان معروف آهنگساز جهانگیر او
 اونی بیر نئچه نفر یولدا شلاری ایله تبریزه گلمه کی تکلیف ائدیر.
 مشهدی سیفی تبریزه گلیب تبریز رادیوسینی و ملی ارکسترده بیر
 نئچه نفر یولدا شیلار چالیشما غا باشلایر. تهران حکومتی نین جنایتی
 نتیجه سینده آذربایجان ملی حکومتی سقوط ائدیر. ملی ارکستر
 و رادیو اداره سی دخی آرادان گئدیر. ۱۳۲۷ نجی ایله مجبور اولور
 تهرانا گلسین بیر مدت معطل چیلیکدن صونرا "زیبا" آدلی بیر تماشا
 خانایا اؤز دوستلاری ایله مختلف نمایشلار وئرمگه موفق اولور.
 صونرا آقای ابراهیمپور رادیو رئیسینه مراجعه ائدیب آذری -
 دیلینده بیر برنامه قویما غی تقاضا ائدیر. بیر مدت معطل چیلیکدن
 صونرا اجازه وئریلیر فارسی شعرلرینی آذری موسیقی سیله اوخوسونلار.
 سرهنگ شبیره و کریم فکور آذری آهنگی ایله شعر دئییه ردیلر و آذر
 اوخویانلار آذری شعرلرینی اوخویا ردیلار.
 رادیو اداره سی موافقت ائله دی آیدا ۸ جلسه آذری ارکستری اجرا
 ائتسین و هر جلسه ۷۵ ریال معین ائتدیلر. مشهدی سیفی و یولدا شلاری
 آذری موسیقی سینه یئر آچماق خاطرینه قبول ائدیر. بیر مدت صونرا
 یئنه ابراهیمپورون اقدامی نتیجه سینده آیدا ۱۲ جلسه قبول اولوند
 تا ۱۳۵۱ نجی ایله رادیو اداره سی طرفیندن باز نهشته اولدی.
 آقای سیف الله ابراهیمپور ۱۳۵۱ نجی ایله آقای دست پیش
 واسطه سیله آذربایجان دوستلار گؤروشی ییغینا جاغینا وارد اولدی
 اورادا هر ۱۵ گونده ییغیشماقلاردا مرتب اشتراک ائدیپ دوستلاری
 اؤز چالما سیله شاد ائدردی.
 آقای مشهدی سیفی همیشه سعی ائتمیش آذری اوخویانی و چالانسی
 یاراتسین. او جمله دن خانم ربابه مراد اووا، نور زفیض الله اوفا
 یدالله زیوه، خانم دل آرا، علی قوام، جلال علیزاده، ذبیح الهی،
 و خانم راحله - اوغلانلاری عارف، صابر اولیتجی معلوماتی مشهد
 سیفی دن آلمیشلار.
 تارچالانلاردان آقای بنائی، کامانچا چالانلاردان کاظم سماک
 مشهدی سیفی دن استفاده ائتمیشلر.

ایراندا لال و کرلرو اوشاق
باغچاسینی ایلک دفعه یارادان
مرحوم باغچه بان اولموشدور.
مرحوم باغچه بانین بیوگرا-
فی سی اوقدرگئیش دیرکی، اونی
" ادبیات اوچاغی " صفحہ لرینده
بیئرله شدیرمک کا ملا " ممکن دگیل
مرحوم باغچه بان بوتون ایراندا

معروف اولدیغی کیمی خارجه ده لال - حر مؤسسه لری یانیندا وها -
بئله شمالی آذربایجاندا داها آرتیق معرُوف دیر.

اونون گئیش بیوگرافیا سیله تانیش اولانلارا توصیه اولو-
نورکی مرحومین اوز یازدیغی " زندگی نامه " حیار باغچه بان " کتابنی
مطالعه ائتسونلر.

من ایسه آشاغیدا کی مختصر شرح حالا قناعت ائدیره م:
مرحوم باغچه بان ۱۲۶۴ - نجی ایلده ایرواندا آنادان اولمیش
دیر. چوخ ابتکارلر نشریه لری ارا تدقیقیندان صونرا بیوک زحمتلر
چکدیکدن صونرا ۱۳۴۴ - نجی ایلده تهراندا وفات ائتمیشدیر.

مرحوم باغچه‌بان اغوزینی دوشوندکدن حقی تایماق ایچون مبا -
رزه لره قوشولمیش چتینلیک ولی دوزلیک ایله یاشامیشدیر .

مرحوم باغچه‌بان ۱۲۹۱ - نجی ایلدن ادبی ایشلرده چالیشمیش
همان ایله " لک لک " مجله سینی ایرواندا چیخارتمیش .

اجتماعی مبارزه نتیجه سینده ۱۹۰۵ - نجی ایله زنداندا دوشیر
ویرمدت زنداندا قالاندان صونرا آزاد اولور .

زندان سیاسی ده حبس اولان وارطانین تاثیر اونا چوخ اولور .
بیرینجی دنیا محاربه سی زمانی داشناقلار ایله (ارمنی شئوینستلری)
مبارزه ائتمک ایچون "مدافع مظلومان" جمعیتی تشکیل وئیریر .
شرایط دن آسیلی اولاراق آتا - آنا سی قحطلیک نتیجه سینده وفات
ائدیرلر . مرحوم باغچه‌بان ناچار قالوب ۱۲۹۸ - نجی ایله وطنی ایرانا
گلیر .

چوخ چتینلیک ایله مرندده معلملیک ایشله مشغول اولور . لیاقت
وابتکار ایشلتنیکی ایچون تبریزه دعوت اولونور ، اورادا مرحوم
فیوضاتین کؤمکی ایله "اوشاقلار باغچاسی" تاسیسینه موفق اولور
ویرمدتن صونرا کر - لالار ایچون دخی بیر مدرسه دوزه لمه سینه
چالیشیر . تبریزه تازه گلیمیش آذربایجان فرهنگ رئیس دوکتور
محسنی آذربایجان دیلینه و ادبیاتینه مخالف اولدیغی ایچون
باغچه‌بانلا دخی مخالفت ائدیر . ظاهره چیخا تمان اونون تهران
انتقال اولماسینی دوزه لدر .

۱۳۰۶ - نجی ایله تهرانه گلدیگی زمان تهران شهر بانسی
رئیس سرتیب درگاهینین دستوری ایله توقیف اولور . بیرنچه گون
قالاندان صونرا آزاد اولوب چوخ چتینلیک ایله شیرازه گئدیرو
آقای فیوضات ایله گوروشور .

مرحوم فیوضاتین کؤمکی ایله شیرازدا اوشاق باغچه سی آچیر
و ۵ ایل موفقیت ایله اداره ائدیر ، ۵ ایلدن صونرا تهرانا گلیب
" دبستان کرولالها " نی تاسیس ائدیر . دبستان گئت - گئده تکمیل
اولوب یئننی بنایه مالک اولور . و دبیرستان دخی تاسیس تاپیر .
مرحوم باغچه‌بان بیردوره " جمعیت حمایت کر ولال " دوزه تمه سینه
دخی موفق اولور .

۱۳۰۰ - نجی ایله مرحوم باغچه‌بانین آمریکایا گئتمیش

قیزی ثمینه خانم تخصص تاپاندان صونرا تهرانه قایدیرو آتاسینه
 بغویوک کؤمکلیک لرا ائدیر.

مرحوم باغچه بان دشمگ اولار ابتکارلی و نادر شخصلردن بیریدی
اغوز ابتکاری ایله "روش خواندن و نوشتن کر و لال" ی دوزلدیر
مرحومین شعر دشمکده و ثناتر یازماقدا سابقه سی وار. او، آذری و
فارس دیل لهرینده ۲۸ جلد کتاب یازمیشدیر. کی اونون تنظیم
اولونموش صورتلری شمینه خانم طرفیندن بویا زیلاراقوشولور.
مرحوم باغچه بانین دوزلیک، تکبر سیزلیکی، با جاری قلیغی
همیشه اونو تانیانلارین گؤزونون قاباغینده جلوه له نیر.

فهرست آثار جبار باغچه بان

- ۱ - لک لک - ترکی - ۱۳۲۲ - چاپ شده - مجلهء فکاهی هفتگی
- ۲ - قیزیلی یا پراق یا خودکالی انور - ترکی - ۱۳۳۱ - چاپ شده
داستان منظوم برای کودکان .
- ۳ - جوجوقلارا با ایرامچلیق - ترکی - ۱۳۳۳ - چاپ شده - داستان
منظوم برای کودکان .
- ۴ - عشق بی‌ناموس یا خودخانه قادین - ترکی - ۲۵ مای ۱۹۱۷
چاپ نشده - نمایشنامه .
- ۵ - شیخ شامل نهضتیندن - ترکی - ؟ - چاپ نشده - نمایشنامه
- ۶ - فداکار معلم - ۱۳۰۰ شمسی - چاپ نشده - نمایشنامه - ترکی
- ۷ - حیات معلمین - ترکی - ؟ - " - "
- ۸ - حیات " - فارسی - ؟ - " - "
- ۹ - جهانگیرلیک نمایشی و یا خود تیمورلنگ - ترکی - ۱۳۰۶ -
چاپ نشده - نمایشنامه .
- ۱۰ - اثرکک خالا قیزی یا گل صنم خاله اوغلو - ترکی - ۱۳۰۶ -
چاپ نشده - نمایشنامه .
- ۱۱ - رباعیات آذری خیام - ترکی - ۱۳۳۴ - چاپ شده - ترجمهء
رباعیات خیام بترکی .

مرحوم جبار باغچیان

استاد شهریارین «حیدر بابا یا سلام» شعرینه «حیدر بابا» نین دیلیجه جواب ،

حیدر بابا نین دیلیجه شهریار

علیکم السلام ! شهریار آغا ،
چو خداندی قاچمیشدین بیزدن اوزاغا ،
ایاق با سازیدون بیزیم قوناغا ،
جوانلیق دؤریندن بو چاغادین ،
سن هیچ بیزدن بئله یاد اؤتمزیدین ،

نه اولدو آیی اوغول سن بیزدن بیره ؟
اوندو غون ائلی ، سالدین خاطره !
چاغلایان سولارا ، آسن نیلره ،
بو قوجا حیدره ائله دین سلام ،
لطفون آرتیق اولسون علیک السلام !

نقد وادیمیش سنین بودیلین
اوشیدن کیمی بو سسینی ائلین ،
قوجا جوان ، اوشاق ، قیز - گلین ،
سنی دنیله مکه قاچدیلا چۆله ،
آنام قربان اولسون بو شیرین دینه .

فارس قیزلاری آزدیرمیشدی علمین ؟
کی فارسجایدی ، بوتون شعرین غزلین ،
حیدر بابا یوردوندا بیر گؤزه لین ،
عشقینه بیر قلم قویاردین بئله ،
فارسی جایازماقدان دویمازدین بئله .

تہران کوڑہ لاری یولون کچ ائدی،
 کونونو آپاریب سنی کیچ ائدی،
 دے کوروم یا فلک سندھ لچ ائدی؛
 دو نگہ وارمش، دونوم وارمش بلیہ دین،
 آیریلیق وار، اولوم وارمش بلیہ دین،

ایندی بیزی تازہ کلیب تاپیرسان،
 کونوموزہ کوزلر قویوب یاخیرسان،
 حسرتیہ کچنڈہ باخیرسان،
 گورورسن کی سولار آخیب گندیرمش،
 دوغان قوجالیب اولوب ایتیرمش،

چوخدا وئرمہ، سنجیتی اوز کونلونا،
 قاتیمیشان ایندی سن لوزیولونا،
 مہربانڈیر ہر آتا اوز اوغلونا،
 بویورکلین گوز اوستونڈہ یئرین وار،
 انلین سنی سئوینجیدہ قارشیدار،

سلام اندر بوتون انیمیز سنہ،
 باغچامیز، باغیمیز، گولوموز سنہ،
 اوزون مدت سوسان دیمیز سنہ،
 دے کورہک دملی دامانین وار،
 افسوس کی سن کیچ دیل آچدین شہریارہ!

کیچیک اوشاق تازہ سوزہ گلندہ،
 آیری بیراولی لیتق اولار دیلیندہ،
 لذتی وار اغدایاندا، گلندہ،
 ایندی کی دیل آچدین سوسما، اغدا گول،
 یامان سؤیہ، یاخشی سؤیہ، داغدا گول!

آذربایجان شاعرلریندن هاشم
 طرلان ۱۳۰۲ - نجی ایلهده باکی
 شهرینده آنادان اولموشدور
 ۷ یاشیندا مکتبه وارد اولموش
 و ادبیاتلا علاقه سی اولدوغوندا
 ۵ نجی کلاسدا ن شعریا زما غا
 باشلامیشدیر. ایلک شعری باکی دا
 چاپ اولان "پیونر" مجله سینده

منتشر اولموشدور. طرلانین خانوادہ سی ایرانلی اولدوغونا گؤره
 ۱۳۱۷- نجی ایلهده ایرانا گلیمیشلروسرابین یاخینلیقیندا ده
 بابا یوردی "زنگیل آباد" کندینده سکونت ائتمیشلر هاشم
 طرلان ۲ نجی دنیا محاربه سی باشلاندا، تهرانا گلیمیش نجارلق
 و پیراهندوز کارخانا سیندا ایشله مگه باشلامیشدیر. تبریزده
 آذری دیلینده منتشر اولان "وطن یولوندا" روزنامہ سیله یاخین
 دان علاقه ساغلاپ شعرلرینی چاپ ائتدیرمیشدیر ۱۳۲۴- نجی ایلهده
 آذربایجاندا ملی نهضتی باشلاندا تبریزه گئتمیش و آذربایجان
 دموکرات فرقه سینین سیرالاریندا شاهنشاهلیق رژیمینین علیه
 مبارزه آپارمیشدیر. محاربه زمانی تبریزده تشکیل اولان شاعرلر
 مجلسینه داخل اولموش و اونون فعال عضولریندن بیر اولموشدور
 هاشم طرلان ۱۳۲۵ نجی ایلهده امپریالیسم نوکری خاين شاهین
 آذربایجانا هجوم ائده نده قلدرشاهین دسته لری طرفیندن حبس
 اولونموش و بیرمدت زنداندا و سورگونده اولموشدور ۱۳۲۷ دن
 ۱۳۳۲ نجی ایله قدر ایران خلق لرینین امپریالیسم علیه
 آپاردیقی مبارزه لرده فعال شرکت ائدیپ "بشیر آینه" وچلنگر
 روزنامہ لرینده اؤز شعرلریله چیخیش ائتمیشدیر ۱۳۳۲ نجی ایلین
 ده امریکا امپریالیسمینین کودتاسیندا صونرادا اؤز شعرلریله
 ادبیات عالمیندن آیریلما میس و ظلم و متمرکزلیق علیه مبارزه
 آپارمیشدیر.

۱۳۴۳ - نجایلدن "دوستلار گۆروشی" گۆروشلرینده شرکت
اۋتمیش واورادا مختلف شعرلر اوخوموش و دوستلار طرفیندن
آغیشلانمیش ان دگرلی شعری " گول اوغلان "
هاشم طرلان ایران خلق لرینین مثلی گۆرولمه میس السده
اۋتدیک لری انقلابدان سونرا آزادبیر محیط ده "آل وولی شعرلر"
آدلی شعرکتابین چاپا وۋرمیش و شعر هوسکارلاری نین اختیار-
یندا قویموشدور .

گزیدیم بوالملری من آدیم-آدیم!
آختاریب یئنه ده وطنده تاپدیم!

چون اونا باغلیدیر عروم، حیاتیم،
اوره ک سوز لریدیر سیره سوغاتیم،

قاچار اوره گیندن مین برآه کچیر،
چاودیدین شغالی شرتین ایچیر،

تقاین نفسی، نفسینده دیر،
فتی دکترون گور سسینده دیر،

ایزری وار یوردومون هر قارشیندا،
اوب باغچا سیندان تاجدیر باشیندا،

صفت عالینده بوی آتمیسان سن،
آنیمه هدیه یار اتمیسان سن!

والهین شعری نین سسینی آلدیم،
بعضاً حیران-حیران خیالا دلدیم،

اونودوم کونلومون کدرین دئییه،
آما اوره گیمین هر تسلی سین،

وطنده باشلادیم شعریمی دوستلار!
بیلیروم سیزده ده حتب وطن وار،

او چونون الیندن یارالی حیران،
خسته لی هر کونول، زواللی انسان،

بله دیر روزگاری «دکتر چاودیدین»،
ایسبر او جاغی بیزیم مجلسین،

قوجامان یاریچی دوستوم «کنجعلی»،
آغاران ساچیندا اونون تهرلی،

«اعتماد» قوی عمرون زوال کورده سین،
«کلیندر نزه کین» تبریز، نعمه سین،

بامار سولاری نین زفرمه سیندن،
منه الهام و نرون هر نغمه سیندن،

سیفی نین، لینه قمران ین تادی،
سیلیر کونولردن غلی غباری،

اویادیر مجلسی بور وینده غم،
کدر اوره کلره اولاندا همدم،

«وثوق» جان اغیزدیر یزیمچون آدین،
آزیمیز بودورکی قوجا اوستادین،

شعرین یاسدان چغیپ کئینسیدی آل،
آلادی قونونا دوستلاری ملال،

«مظفر» دوستوموز قیشدا - بوراندا،
قارانلیق کنجیلمنی بوغاندا...

آققیش ائل شاعری اولو سهند،
سنین اولدوزلارا باشین دکنده،

بویوک سوز اوستادی، سئوکی فتحی،
کسکین قلمینده قاتیب الفتی،

روح وئیرر سینده آغیر دملره،
مضرب توخوندو قجاساری سیملره،

«ذبی» نین قاولی، بیرده خوش سسی،
بایرام شرده سی دیر هر ترانه سی،

هر دردین، علتین داغلار اقالسین،
بیر داء - بیر داء سسی اوجا لاسین،

«دیریم» ساوالان، گوزلرین آیدین،
دوغرو سو مجلسده سن اولما سیدین،

«دیر سطرلری» دوز دیوان - یانا،
شعری زینت اولدو آذربایجانا،

شعر سیر حیاتین اولما سین بیر آن،
«ده» قورقود، اوپو سنین آئیندان،

خلیقین تاریخین ورقه بیر بیر،
باکین نسلینی قلبا سئویدیر!

حیاتین سترینی دریدن بیلن
ایله ائلرین گوز یاشین سلین

یغیسین دوستلاریم قوی گل سین بامی
مجلسین باشیندا شاعر اسلامی

صنعه هر زمان حکمت آختاران
قارالیتق گوندوزه بوی دین زمان

آدینی چکنده آذربایجانین

بیر سس منه دیمیر بنده انسانین

بیر دفعه کورمه دیم قاش قاباخلی من
دیم ندون بنده گولر اوزلوسن

رضوانین قدیری سلیمین مانی

آلانداقونونا ایستی، تهرانی

گوجو ائلدن آلیب، یانماغی اوددان

غیرتی بابکدن، عشقی فرمادان

چوشغونو، تانیرام خیلی زماندیر

اود ساچان قلمی بیره عیاندیر

آغ گونو باده تک قالدیراغ مینه

چاغیر سین ائلری ثویا ائوینه

قوی حسین جاویدین قلمی کولسون

گوشین نور و تک ییره تو کولسون

گولور و ثوقی، نین گوز و نده حیات

عشقینه دورمادان شعر یاز، یارات

بیزیم، نور آذر، می دوستلار ایچینده

دیدی، من ایچیره م، دوستلار ایچینده

بیر ائل خادمی تک گل سین سراغی

انسانا جان و نریر سرین یا یلاغی

وطن دردی ایله، تورک اوغلو، یاندی

اوکره نیب گوش تک رنگه بویاندی

آيازلى گنجده نازلانا ندا آسى ،
آنا كۆرپسینه چالاندا لاي - لاي ،

ازلدىن آرزىدېر هر اثرىده ،
بو اوز شعارىدېر سوز دفترىده ،

اوچد و آرزىلاريم كئتى غبارا ،
وطنىمىز شىلدىم ؟ دئدىم داغدارا ،

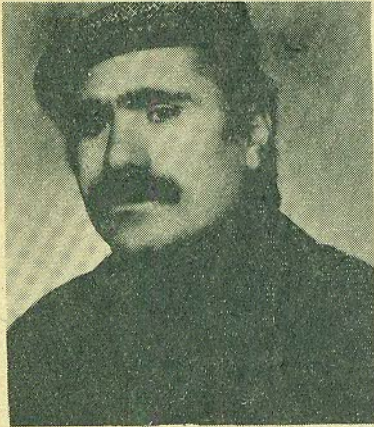
شاعرلىك صنعتىدېر ، دكىلدېر آسان ،
ايتىدىم اوچماغا ، اوغور سوز زمان ،

سن چىچما من چىچىم دئىر گونش ،
گونش ، قولوغوندا دورا ريمش ،

وطنده قلىم جوولانا گلسىن ،
اوناكلن قادا طرلانا گلسىن ،

گوزلریم دايىجا يئرېدى ، كئتى ،
بو سوزدن داغدارا ارېدى كئتى ،

من بو خطى يازىپ كئچم بىلمه ديم ،
قىردى قانادىمى اوچا بىلمه ديم ،

آقای برجعلی قریشی (تورک اوغلی)
 شعرلری دوستلار آراسیندا شهرت
 تاپاندان صونرا ۱۳۵۱- نجی یلدن
 (تورک اوغلی) تخلصینی قیبول
 ائتمیشدیر. ۱۳۱۷- نجی ایلده
 چار اویماق ماحالیندا (شوره قره)
 کندی نین یوخسول بیر عائله سینده
 آنادان اولموشدور. کیچیک یاشلار.

یندان چوره ک تیکانی آباغینا بایان شاعرین درس اوخوماغا موفق
 اولما میشدیر. او، اوز عائله سینده آرجا مزدا یله کؤمک ایچون ایشله -
 مگه مجبور قالما میشدیر. اوزمان آذربایجانین کندی چیلیگینه حکم
 سورن دؤزولمز اجتماعی و اقتصادی شرایط دن آسیلی اولاراق یوز -
 مینلرجه یوخسول زحمتکش کندی لر کیمی تهرانا کؤچمه گه مجبور او -
 لما میشدیر. تهراندا اوزون مدت معطل قالاندان صونرا مختلف ایشلر
 ده تامین معاش ائتمیشدیر و صونرا لار بیر آینه قایران کارخاناسا -
 سیندا ایشه باشلا بیر اوزون زمان آرقاقلا ایش جتینلیک لرینه
 دؤز میشدیر. تورک اوغلی اوز آتایا یوردونا دوغما آنا دیلینه
 همیشه علاقه لی اولاراق اوز زحمتکش انسانلار و آنا یوردونا محبتی داها
 دا آرت میشدیر. اوز شعرلرینده اونی آشکارا چیخارتمیشدیر. برجعلی
 یاشایش تامین ائتمک له برابرسوا دلی ولما غا چالیشمیش و ابتدا
 حدود دا سواد تاپ میشدیر. ۱۳۵۱- نجی ایلده مرحوم نصرت الله فتحی
 واسطه سیله عمومی دوستلار گؤروشینده اوز شعرلرینی اوخویوب شعره
 وارد اولان دوستلار طرفیندن نقص لری تذکر وئر یلمیش تورک اوغلی
 دا اصلاحینا چالیش میشدیر. دفعه لرایله مرحوم قاراچورلو (سهند)
 برجعلی نین شعرینی اصلاح ائتدیکده اونون گله جکده ترقی ائتمه سینده
 امیدوارلیق ائده زدی. تورک اوغلی دئدیگی شعرلرینی چوخوندا ملت و
 وطنه اولان احساسی ظاهره چیخاریلمیشدیر. طاغوتی دوره سی ایران ملت
 لری نین فداکارلیق نتیجه سینده آرادان گئندن صونرا تورک اوغلی
 اوز توپلادیغی شعرلری (تپه بین داغی) آدیله ۹۰ صفحه لیک بیر کتابدا
 چیخارتماقا موفق اولما میشدیر.

گزمه بوندان بئله آواره فعله!

دور! بو ظالمین بستمکارلارین،
وژمه فرصت داعی، بوجهدلارا،
یاتما، بو غفلته یاتما قدا بسدی،
مین مین طوفان قوپدی مین لیل اسدی،
اشکلن گونلرین بیر قاره، فعله!
گزمه بوندان بئله آواره فعله!
آج گوزلرین اوپان گوز بیر سیدی،
دقته بانگلن روزگار فعله!

گزمه بوندان بئله آواره فعله!

سنسن یاشایشی یارادان، قوران،
بو تون بوحیاته گوزه للیک وژهن،
داغلارین، داشلارین قلمینی یاران،
الری قابارلی مین یاره فعله!

گزمه بوندان بئله آواره فعله!

قویا مترج لر سنی آلدادا،
چاغیر کندلی لری گلین فریادا،
آقالتق ائیلده هر حرامزاده،
ائده اوز دردینه سن چاره فعله!

گزمه بوندان بئله آواره فعله!

اربابلار زلی تنک سوروب جانینی،
ویرانه قویو دبار خانانینی،
قاخ کیمین ائدیلمر یازیق جانینی،
تانی دشمنینی بیچاره فعله!

گزمه بوندان بئله آواره فعله!

دشمنین ارتجاع، سرمایه داری،
او ظالم حقینی چاندی آپاردی،
گورورسن اللرین دایم قاباردی،
باشدایر انقلاب دوباره فملہ !
گزمہ بوندان بئله آواره فملہ !

حیاتین بوراندا قاردا سوشدو،
گوندرین آه ایله زاردا سوشدو،
ہنچ بیلرین عیرون ماردا سوشدو،
تا پد یغینی وئردین اجارہ فملہ !
گزمہ بوندان بئله آواره فملہ !

ظالم ارباب سنی داسیب دانداز،
گلاہی سولوش دسیر، گاہی یامانداز،
تورک اوغلو، نون قلیس اوخ تک شاندار،
سالار اونودردہ آزارہ فملہ !
گزمہ بوندان بئله آواره فملہ !

تورک اوغلو. تہران ۱۳۵۷

تبریک

جرجلی ترک اوغلو

آل دیغون جاییه مبارک اولسون !

هنرلی انسانی چوخ سئوهر ائلیم ،

اولمیب دنیا دا یوز ایل قالا سان ،

انشاء الله بیرگون نوبل آلا سان ،

یاز آنا دلیمی اوقوی چخسین اوزه ،

اوندا محبتدن وئرهم جاییزه ،

شرفلی وطنی بیر یول اوکیکین ،

بوندا سورا آنا دلیس یاکیکین ،

یادیندا چخارتما آذربایجانی ،

یازکین پهنده کی یاز ساوالانی ،

گل وئرک آل الله اولاق مهربان ،

او واخل ترک اوغلو دا اوکاز پریشان ،

محترم یازچی "یحیی آریانپور" !

دوستانین سئوینیب دشمن اولسون کور ،

تبریزیمی دیدن - دیده سالاسان ،

وئرهم سن دوستلارا صفالی بیر سور ،

چیچکلی باغین دؤنمز پائیزه ،

قارالمیق یئرله ساچیلاندا نور !

یوخسول وارلیدان یاخشی ساکیکین ،

جمل و خرافاتین قاباغیندا دور !

قهرمان ائلیمین او جالسین شانی ،

آنامین دلینده یئنی مکتب قور !

باغلیاق پیمانی نشان بونشان ،

دشمنلر دئمک سین داها بیزه زور ،

آنا ! بر جلی ترک اوغلو

هر نه دن عزیز سن، سن مننه آنا !
سنیز بو اوره کیم دؤنوبدور قانا،
سسدنیزه سنی، دئیر سن جانا،
دولانیب باشینا قادانی آلام !

آدنی دنیا دا دیلره سالام !

سیرمی، سوز و مو تکجه قانارسان،
من عرصه کیلینجه گوندر سانارسان،
آغریا باشیدا اونا یانارسان،
دولانیب باشینا قادانی آلام !

آدنی دنیا دا دیلره سالام !

یاتاندا باشیمی قویدوم دیزینه،
آچاندا گوزومو باخدیم گوزونه !
آنا! قربان اولوم شیرین سوزونه،
دولانیب باشینا قادانی آلام !

آدنی دنیا دا دیلره سالام !

گنجی لر یوخوسوز قالدین، یاتما دین،
مقام، ثروته منی ساتما دین،
یامان گونده منی تک سن آتما دین !
دولانیب باشینا قادانی آلام !

آدنی دنیا دا دیلره سالام !

سنکی ترک اوغلو، نون ایگی گوزوسن !
ایلمین، طایغاین شیرین سوزوسن !
غربته قالیشام، نتیجه دوزوسن ؟
دولانیب باشینا قادانی آلام !

آدنی دنیا دا دیلره سالام !

حسین جاویدقا را داغدا ۱۲۸۱
شمسی تاریخینده، قاراچورلو
اغللرینین بیرکومه سینده
دنیا یه گلمیش و اوزمانین
مکتب و مدرسه لرینده اوخوماق
ویازماقلا آشنا اولموشدور
اوزمانلاردا، جاویدین بؤیوک
باباسی قاراچورلو اغللینین

رئیس لریندن اولموش و وطنی مدافعه ائتمک مقصدیله اؤز اغللینی
آتلی دؤیوشچولریله، (چار روسلاریله)، (عباس میرزانا ئیب -
السلطنه) نین معیتینده، ووروشموش و مغلوبیت نتیجه سینده بو
اغل مهاجرتلره مجبور اولموش بیرقسمتی شمال و بیرقسمتی (غربی
آذربایجاندا) ترکیه نین ارضروم داغلارینین حدودینده یئرلشیپ
ویاشاماغا باشلامیشلار. جاوید اؤز اغللریله تماس تاپماق ایچون
شمالی و غربی آذربایجانا مکرر مسافرتده اولموش و ۱۷ - ۱۸ ت
یاشیندان ادبیات ماراقلانیب هر اوج اولکده ده چیخان مطبوعا
وغزئتهلری اوخویوب و ۱۳۰۷ شمسی دن بو طرفه معلملیک سمتیله
آذربایجانین مختلف شهرلرینده معلملیک سمتیله چالشیپ و اؤز
رابطه سینین ادبیاتدان اوزمه میشدیر. استانبولدا چیخان "تورک -
یولی" و آنکارا دا چیخان "تورک اوجاقی" نشریه لرینده مقاله لریاز -
ماقلا اشتراک ائتمیشدیر. ۱۳۱۷ شمسی یه کیمی تبریزده ساکن اولدوغو
ایچون اوزا ماندا تبریزده چیخان "سهند" روزنامه سینین وهفته لیک
چیخان "شاهین" روزنامه سینین یازی هئیت لريله ایش بیرلیک ائد
واونلارا مقاله لریاز میشدیر. ۱۳۱۷ دن بو طرفه تهرانین دائمی اقا -
مت پئری ائتمک مناسبتیله، تهراندا چیخان دماوند و آذربایجان
وشعله وروباشقاروزنامه لرین یازی هئیت لريله ایش بیرلیک ائدیپ
و مقاله لریاز میشدیر. ۱۳۴۰ ده دوستلار گؤروشونه جلب اولونور و اورا
دامرتب صورتده اشتراک ائدیپ و اوخونان شعرلر و موضوعلار بئساره
سینده جوانلاری تشویق ائدیپ ویول گؤسته ر میشدیر.

قاسر داس رحيم جا دنیکو (دقيق) بين
آتاسي يوز مينلرجه ايرانيلىلار
کیمی ۱۹۰۰ - نجی میلاددا اورو
ياخين کندلريندن باکويلا
گئتميش. رحيم ۱۹۱۹ - نجی يلد
باکودا آنادان اولميشدير.
جاندنيکوا بتدائي معلوما تسي

باکودا بيرينجي درجه لي مکتبه آلاندا ن صورنا نفت صنايع تيخنیکو
سينا وارد اولوب ۱۹۳۷ نجی ایلده اورانی قورتا رير. ادبی ایشلر
علاقه سی اولدوغی ایچون ۱۹۳۳ نجی یلده (بودا بئله) آدلی درام پیئسی
یا زیر شاعر عبدالله شایق و سلیمان رستم کؤمگیله صحنیه گتیریرلر
۱۹۳۹ نجی یلده آتاسیله ایرانا گلمه گه مجبور اولور. بیرمدت چتین -
لیگ ایله یا شایرلار. اوتاریخ سربا زلیغی قورتا رانلارا آسانلیقجا
ایش وئریلدیگی ایچون رحیم ده سربا زلیغا گئدیرو خدمتی قورتا ریر.
۱۳۲۱ نجی یلده نسی آزا دلیق ایراندا قا باغا گلدیگی ایچون رحیم
ده اجتماعی ایشلره قوشولیر ۳ - ۱۳۲۲ نجی یلدرده تشکیل شورای
زحمتکشان ایران اتحادیه سینه داخل اولور و درام درنگی نین اداره
ائیدیر. یازدیغی ۳ پرده لی پیئس (مبارزه دوام ائدیر) هوسکارلار
کؤمگیله مظفر نواب زاده - ایوب شکیبا) اتحادیه منفعتپنه نمایشه
قویولور. ۱۳۲۳ نجی یلده تهراندا اولان اتحادیه لرشورای زحمت
- کشانین ایشکاریله وئریلیشیندن صورنا شورای متحده ایران اتحادیه
سینده نمایش ایشلرینده چالیشیرو یا زدییغی آزا دیسین (شنا سا -
ئی) ومهدی محمد اوف کؤمگی یله صحنه ده اتحادیه نفعینه وینا دیلار
۱۳۲۴ نجی یلده آذربایجان ملی نهضتی زما نی تبریزه گلیب مرکز
کمیته طرفیندن تبریز محلی کمیته سینه گؤنده ریلیر و اوردادی صور -
تده فعالیت ائدیر. و آذربایجان روزنامه سینده دخی چالیشیر قارداش
جاندیکو تیا ترایشلرینده علاقہ سی آرتیق اولدیغی ایچون اوقسمته
داها آرتیق چالیشیر. طاغوتی دوره سی آرادان گئندن صورنا "یولداش"
و "وارلیق" مجله لرینده مقاله لریا زمیشدیر. ایندلیک میرزا فتحعلی
آخوندوف حقیقته مطالعه ائتمکده دیر.

آقای حاج علی اصغر خرم ۱۲۹۹
شمسی ده ارونق - انزابین
متزقی و جمعیتلی شانجان آدلی
کندینده آنادان اولوب ومقد-
ماتی تحصیلاتی و علوم قدیمه نی
فاضل و ادب پرور آتاسی نین
محضرینده اوگره نیب دیر . او
ایندی تهراندا ساکن دیر .

آقای حاج علی اصغر خرم مرحوم آتاسی کیمی شعرو ادبه شدید
علاقه بسله دیگی ایچین ، ایلربیو زحمت سایه سینده توپلادیگی
شعرلر وفولکلور اثرلرینی (ادب خزینه سی) آدیله چاپا وئریب -
دیر کی ، نئچه یوز شاعرین آذربایجان دیلینده شعرتمونه لری و
آتالار سؤزو و بایاتیلار و باشقا فولکلور اثرلردن عبارت دیر .
بوکتابین مطالعه سی بوتون آذربایجان ادبیاتینا علاقمنده
اولانلارا توصیه اولونور .

آقای حاج علی اصغر خرم ۱۳۵۷ ده آقای نور آذرین توسط ایله
دوستلار گؤروشونده شرکت ائدیب دیر ، بوتون دوستلارا ونو بوکتاب -
بی تکمیله شدیریپ و چاپا وئرمه سینه تشویق ائتدیلر . آقای
دوکتور غلامحسین بیگدلی نین علمی کؤمگی ایله چاپا وئریلدی .

سیدرضا میرآقا و غلو خشکنابی
۱۳۰۲ - نجی ایله تیریزده دو-
غولمیشدیر. او، ایبتدائی تحصیلی
نی تیریزده آلمیش، ورتا تحصیلی
ایسه تهراندا بیتیرمیشدیر.
آقای خشکنابی کیچیک یاشلا-
ریندان موسیقییه مئیلی اولور،
تهراندا گلندن صونرا قارداشی

استاد شهریارین تشویقی ایله استاد صبا بین یا بیندا ویولون-
چالماغا گئدیر و اورادا ویولون چالماغی تکمیل له شدیریر.
ویولون چالماغی او گرن دیکدن صونرا او زعائله لری هابئله
دوستلار آراسیندا چالماغا باشلایر و اونلاری مسرور ائتمیشدر.
استاد شهریار تهراندا گلندن صونرا دوستلار بیغینا غینا
چلب اولونور و گؤروشلرده آزدا اولمیش اولسا شرکت ائدیر و
ویولوندا باشقا اوز دئدیگی فکاهی شعر ایله بیغینا نلاری
مشغول ائدیر. اونون یازدیگی فکاهی "شعری بو
کتابین ادبیات او جاعی قسمتینده یازیلجا قدیر.
آقای خشکنابی متقاعد اولاندان صونرا استاد ارباب زاده -
نین یا نیندا وتوخوماغی ایله مشغول اولور و بیر
نچه ظریف نقاشلی قالیچا اولور او جمله دن خورشید
بانو ناتوان تابلوسی دیر. آقای خشکنابه موفقیت ایستیریک.

توی بدای یامینم دیولون چالانم سید رضا شکرانی

گوروم دونلری بیزه قاشی، مامد گلیز،
بوی کا اوجا، رشید باخیشدارین دیز،
گئندوک اوگون توپا یغیشیب اکل شیبایی،
گوردوک توپوغ اود اوتنه، پلوده چای حایر،
زال دولو، گلدی چالقی آریا قوناقلار،
گاه، پادیفون، یحیفة لری دام دامت اندیر،
بیر مایدی بیر گولوشم دی بیر گولوشم دی،
صونیا دوتور، پرورنو، فی سولور، نازالت،
اوسدول گتیر دیر منه اکل شیدیم اوستونه،
هئی سولیدیه چال منه، من زور بالایکایا،
هئی اوز ووروللا بندیه، من بنده زاده یه
قاریم قیریدایردی، کسیردی آمانیمی،
آخیر وئیم بالام منه منلت، داوای گئدیم

بیر جعبه ایسه وار دیر الینده، بامتیقیا،
گوزلریا لکاتک، دوداغی، باقلو، تقیا،
گلدی اودا، بیزه قوروب، باغداشتقیا،
یغیش، تاوایکا، چوخلو، شیب قیا، واقیا،
لر گنیکا، اونیویولا، گاهی، بالتقیا،
گاهدا، قوال گلیب چالیری نای، بامتیقیا،
بیر قاقا، قاحدی لاپ، نیه سرق قاقا، تقیا،
خاندا، یئیب، یچمیکا، چکیر قاقا، تقیا،
آده، دوتوب، بالایکا، نی، باشد، انا، تقیا،
سس قانخیری، کویه تیریر قایا، جغتیا،
فاطایکا، عمقیزی، منه، گاه، قارداشتقیا،
نه آتسا، گوزله پردی، نه ده یولداشتقیا،
بوغل اولدورورکا، بیر کورتورم، آفتا، تقیا،

مامد = محمد . بامتیقیا = شیرینی . باقلو و تقیا = باقلوا . تاوایکا = تاوا . بالتقیا = بالت

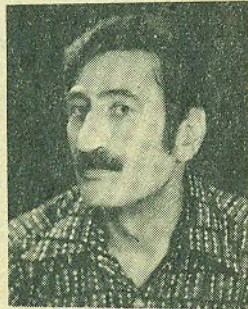
پرورنی = شیرینی . بالایکا = بالایکا . داوای = وُر . اوسدول = صندلی

نیم نوشکا، داخ وئرن گنیدین قوشومی اسلیم،
 سانجی دولوبدی قارنیا، قارنوز دینمه سین،
 خالچ هئی سورولا، سن نیچووو سانجیدیا؟
 قاجیم، زانخودا، مذن ازل بر قناخ گیر،
 طالیم بالاسی تو پلایب ایملیک حسابینی،
 چوخ محکم اکل شیدی تانیده، صبریه،
 سایدیم: «ادین» دووا، و تیری چیماری قنلق،
 باخیم زانخودون اوسته تو یاقان سالانارام،
 استغفرو لکاسویدین، شیطان افکانی،
 حسترد آزیلیریم او توی بارگاهینی،
 القصه منده روس ویدین اور گنیدیم اول گنج،
 نیت - نیت غرضکا جانوز ایچون من بوسوزلی

قورخوم بودور قارین گوجو جودن اشتقیا،
 لیققید ایر، دولوب وئیرن قابدا متقیا،
 ناچار سولورم، خاراشو من حالتقیا،
 سنگر بایب آلیب قالانی بیر فاشتقیا،
 خلوتجه چوتکه ده نه سالیب شاقا شتقیا،
 ایشیر یاپوب طهارت آیشیر بایب شتقیا،
 زیدن آخیردی هر اکی گوزدن بایشتقیا،
 هر چند ناگهان اولای ایشیر بایشتقیا،
 قوموش دایجا بیر نجه آتدیم داشتقیا،
 او حالیده زانخودا اولای باشند بایشتقیا،
 ایندی محمد وئیرم دای «ماتقیا»،
 گولمکن او تری انیده میشم یاد داشتقیا.

تیران ۱۳۶۲

نیم نوشکا = بیر دایچی . نیچووو = نه ایچون . خاراشو = یاشی . فاشتقیا = فاشیت .
 ادین = بیر . دووا = اکی . تیری = اوچ . زانخود = توالت . نیت = یوخ .

جهان شاه خدیوی ۱۳۱۰ دا خالخالین
سنجیدما حالیندا (کرنده) کندیند
آنادان اولموش ۱۵ یاشیندا شعر
دئمگه باشلارکن فئوداللارین
ضدینه شعرلرینده مبارزه آپاریب
آنا یوردوندا دیدرگین دوشوب
مازندران شیلاتیندا، ماراغامیر
یولوندا - تهران سازمان آبادا
ره سینده ایشلرکن مبارزه دن ال

چکمیوب شاهین ساواک اداره سی طرفیندن دفعه لرحه دوستاقا
سالینیب - باشدا سیاسی قوه لردن حزب توده نین مبارزه لرینده
وایکینجی جبهه ملی ده مبارزه یه باشلاییب ۱۳۴۰ دان توفیق
فکاهی روزنامه سینده یازیچیلار هیئتی نین عضوی اولاراق مستعاً
امضا "ابودلدل خخالی" آدین سیاسی وانتقادی شعرلرو
مقاله لر تا توفیق همیشه لیک توقیف اولاناجان یازاردی و
ایندیلیکده آذربایجان آنادیلی و فرهنگی نین یولوندا چا -
لیشیر .

۱۳۵۲ - نجی ایله دوکتور جاوید واسطه سیله خالخال
دوستلاری نین گؤروشونه جلب اولموش وهابئله عمومی دوستلار
گؤروشونده اشتراک ائدیپ ، بعضی دئدیگی شعرلری اوگؤروش
لرده اوخوموشدو . او جمله دن " نه نه قوربان " و " قانلی گؤزه "
شعرلری " ادبیات او جاغی بؤلوگونده " چاپ اولاجاقدیر .

ائله دون باغیرمی آلقان نه نه قربان گوزونه،
 آغداماجیرانیم اوغلان نه نه قربان گوزونه،
 نئیده میشدی وطنه، دولته بیچاره ده دون؛
 بیر اکینجی دی یاریجیان سنین آواره ده دون،
 نه گناه ائیلدی آخر اوگوننی قاره ده دون؛
 کی باشین کسدی کریجیان نه نه قربان گوزونه،
 آغداماجیرانیم اوغلان نه نه قربان گوزونه،

نه نون اولسون، بلادش قلبلی انساندار باخ؛
 دس آلان شمر شتی دن بوسلماندار باخ؛
 اوزون اسدمه یاپان حاجی کریجیانداری باخ؛
 بولار اکیم دئیر انسان نه نه قربان گوزونه؛
 آغداماجیرانیم اوغلان نه نه قربان گوزونه،

اچدیلا غارت آیین ائومیزه خانداری بالاجان،
 گئتدی نیغایه بوتون چو مچه، قازانداری بالاجان،
 آج قالانداری چوچتین مطلبی آنداری بالاجان،
 کوزلریم کور مور آجینداری نه نه قربان گوزونه،
 آغداماجیرانیم اوغلان نه نه قربان گوزونه،

سنی بو حاله سالان سن کیمی بیچاره قالا،
 اوغلونون قانه باتان پیکیرین آغوشه آلا،
 آل داشیندا بو قسیم بوغدانی دارینیجا بالا،
 گئت بیر آذرباغچا دا توولان نه نه قربان گوزونه،
 آغداماجیرانیم اوغلان نه نه قربان گوزونه،

میندی طیاره یه خان عالمی جولان ائلدی،
 توتدی آله یولون عزم عربستان ائلدی،
 میندن آرتیق فقرانی سویوب عریان ائلدی،
 کسیریرکه ده قربان نه نه قربان گوزونه،
 آغداماجیرانیم اوغلان نه نه قربان گوزونه،

تغانلی کوزه

خدیی خنغانلی

عروم آیاق یالین گزدی، دولاندی،
اونوندا کوزه سی تانا بولاندی،

هریانا قاپیرام، غم منی تا پیر،
اوره کیم قووکیمی گویده اود قاپیر،

قارانیغا قوردلار دورهی آلیب،
چایچی عقربلر دیلمینن چالیب،

چیچکلی واختیندا ایلدیریم ووردی،
اغل چادیرلاری نین طبابتین قیردی،

کملیک قاراقوشون چنگلینده دیر،
سینیده اجلین اوزدیلینده دیر!

یاغیشلی بولودلار کوسوبله مند،
یئنه من دیرییم سوروشدم سندن.

دیریدیک چولونون ایتی دشارین،
یانغولو کزرن بیر بولاع تاپدیم،

قاراگون یاخامنن اال کوتورمه د،
هرچاقاق دشیندن قوجاناخ شایر،

سورودن آیریش بر قویون کیمی،
دانشا بلیرم، دشیه بلیرم،

آزادلیق باغی نین کیلاس آغاجین،
امید یاغیندا بر کجیل قویدو،

چیرینیر اوره کیم اندیل کیلین،
بایقوشلار باندا شیب دیرلر منه:

سوسوزدان سارامیش بر کوشنم من،
چالی آیاخدا دیر روزگار منه،

آقای مظفر درفشی ۱۳۰۳- نجی ایله ده
آنادان اولموش . مظفر درفشی
تبریزده " دانش " مدرسه سینده
ابتدائی تحصیل آلان زمانه
آذربایجان وفارس دیل لرینده شعر
یا زماغا باشلامیشدیر . اونون آتا
سی محمدعلی درفشی همین زمانه

دا آزادلیق خواهلیقدان وزحمتکش لر حق نی مدافع ائتمک اوسته " رضا
خان " مامورلاری طرفیندن دفعه لرله زندان سالیتمیش و صون دفعه
ایل یاریم تبریز و تهران " قصر قاجار " زندانلاریندا آغیر شرایط
نتیجه سینده خسته لیب و ۱۳۱۶- نجی ایله ده آزاد ائدیلیب آرفا-
صله ایله اولمه سی و یاخود اولدور اولمه سی گنج شاعرین روحیه سینده
درین تاثیر بوراخمیش خصوصیه آتاسی نین قبری اوسته .

آتاسی نین مبارز یولداشلاریندان بیرینین سؤیله دیگی معنالی
" یات یولداش یات " جمله سی اونون ذهنینده اوتورور و صورالار او
جمله نی آشاغیداکی رباعیده نظم ائدیپ آتاسی نین قبری نین باش
دشینا یازدیریر .

عمر باشدان باشا مبارزه در کهنه قانون دور حیات و ممات
ای حیاتین قویان مبارزه ده بایراقون یاتما ییدی یولداش
آقای مظفر درفشی نین آتاسی مرحوم اولاندان صورالار اونون باشقا
اوشاقلاری نین زحمتی آتاسی مرحمت خانمین عهدده سینده دوشور و مر
خانم لایقجه اوشاقلارین تربیه سینده چالیشیر . شاعر آغیر وضعیتده
و مشغله تحصیلیتی دوام ائتدیریب تبریزده دانش سرانی بیترب
وبیر معلم کیمی خلقینه خدمت ائتمگه باشلا ییر ۱۳۲۰- نجی ایله ده شهر-
یور حادثه سیندن صورالار اوشاقلارینا راق آذربایجان و بعضا فارسی
اجتماعی و وطنی شعرلری یازیر و اوگونلر تبریزده نشر اولان " فریاد "
" خاورنو " ، " وطن یولوندا " ، " آذربایجان " ، " آزاد ملت " ، " یئنی شرق "
روزنامه و مجله لرینده چاپ ائتدیریر ها بئله " تبریزیم " آدلی بیر شعر

کتابچاسی اؤز شعر لریندن چاپ ائتدیریب منتشر ائدیر. ملی دموکراتیک و مترقی مبارزه لرده قلم و قدمیلن فعال صورتده شرکت ائتد - یگینه گوره ۱۳۲۵ - نجی ایل آذربایند اظهردده جلاد محمد رضا نین مامور لاری و واقعده آمریکا - انگلیس قان ایچن لرینین آلاق نوکرلری آذربایجان نهضتینه باسقین ائتدیکده شاعر حبسه سالینیب آلتی آی زندان چکدیگدن صونرا اؤز علاقه بسله دیگی تبریز و آذربایجان ترک ائتمگه مجبور اولور و اوگوندن بو طرفه اوتوز ایلدن علاوه دیر کی، ایرانین باشقا نقطه لرینده مازندران، خوزستان و تهراندا سرگردا صورتده یا شاپیر. او، هئچ زمان ادبی فعالیت و هابئله اؤز معلوماتن آرتیرماقدان غفلت ائتمه ییب بومدتده فلسفه و روانشنا سلیقدا لیسانس و تعلیم و تربیت رشته سینده فوق لیسانس درجه سی آلیب و تربیت معلم دانشکده سی و عالی مدرسه لرده تدریسه مشغول اولموشدور. لیکن اجتماعی و سیاسی مبارزه لرده شرکتی مناسبتیه دفعه لرله زندان و سورگونه گونده ریلیب و بیر مدت تدریسدن منع اولموشدور. ۱۳۳۲ - نجی ایلین ۲۸ مرداد کودتا سیندان صونرا زندان آلینیب ایل یاریم زنداندا قالمیشدیر. اوگونلرین و اایلرین چتین شرایط و خاطره لرین منعکس ائتدیرن یا زدیغی شعرلرین بیر چوخو چاپ و انتشار امکانی اولما دیغیندان هابئله قاجدی توتدی شرایطنه گوره ائتیپ با تیپ آرادان گئتمیشدیر. و بیر پاراسی ۱۳۲۹ دان ۱۳۳۲ یه کیمی یارانان نسبی امکانلاردان استفاده ائده رک "بشریت" و "بشیر آینده" "آذربایجان" و "چلنگر" کیمی روزنامه لرده دقتیه چاپ ائتدیرمیشدیر.

۱۳۵۳ - نجی ایلدن شاعر آقای اعتمادین واسطه سیله دوستلار گوروشینه جلب اولونور، اورادا یا زدیغی شعرلرین بعضی لرینی اوخویاردی. او شعرلردن نمونه اولراق، ادبیات او جاغی بولو - گینه چاپ اولاجاقدیر.

مظفر درشتی

آذربایجان

ای اولان جوشغون اوره کلر قانی آذربایجان !
قلب لردیاسی نین طوفانی آذربایجان !

ای اولان شیر لیمکانی، قهرماندار مسکنی،
بسدین قونیوندا استارخان آذربایجان !

ای قیدان ناحقه قاشی قهرلین دائم قیام،
قالدیران ظالم لره عصیان آذربایجان !

ای کچن حقیق یولوندا باش جانیندان مدام،
ؤکر اولان دیل لره دائم شانی آذربایجان !

ای رشادت منعی، آزاده لیک سر حشمتی،
شهرت و شأن و شرف میدانی آذربایجان !

کچیشینده ای بؤیوک سیملری اظهار ائدن،
کسب ائدن عالمده خوش عنوانی آذربایجان !

یاد اولان حرمتده اسمی صفحه تاریخ ده،
بحر حریته قویان دنیانی آذربایجان !

دقتزیده ثبت اولان هر بیر شهیدین قانیده،
ارتجاعین قتل نین فرمانی آذربایجان !

ائتمه بیداده تحمل افتخارین یاش !
ای بؤیوک آزاد المعین قربانی آذربایجان !

آئی بسام! چو خنسی خوش گوزد شوک آمیزہ صفا،
نہ عجب اسن بار، تہران بار، تازہ نہ خبر؟

بیلہ بیلہ میتیشیں تازا تبریزن؟ آمان،
وٹہ گورہ ک تازہ خبر اورا نہ وار، یا خنسی۔ یا مان،
آذرستاندا سورور کم بوگون کیم؟ وٹہ گورہ ک!
کل یانین قوی یئرہ آل پنجوی، بیر خطہ دایان،
خلقین احوالی نہ چور دور تہجدور، وضع زمان؟
نہ سیاق کون کچیریر اوککہ دہ خلقیم وٹہ گورہ ک!

- بو قدر ائیدہ اصرار فدائی، نہ دئیم؟
دئیم اورا، الی قونیوندا قالیدیر ملت،
بور و یوب خلقی بوتون فقر، فلاکت، محنت،
آچا قلبیدہ کی اسرار نہانی نہ دئیم؟
دئیم آرتماقدادی گوندن۔ خلتہ ذلت،
آج اسوسوز چپاق اودو باش کو تور و بجمیت،

تا چیریر یان گلہ تا قورتولا جانی نہ دئیم،

آچا قلبیدہ کی اسرار نہانی نہ دئیم؟

دستہ۔ دستہ دئیم اورا دوز و لب ایشینر لر،
نہ بیر ایش وادی، نہ آل وئر نہ دہ بیر اوز کہ ممر،
ہرہ بیر سمتہ ایشدن اوتور آوارہ گزہر،
یوخ بازار شیج کیمہ، اصناف سیر خون جگر،

خلتہ دور ساندا چپاق چخما سیر قانی نہ دئیم،

آچا قلبیدہ کی اسرار نہانی نہ دئیم،

دُئیم اوردا، کی سورور حکم بیر عده قولدور،
کی اونون وجدانی، ایمانی، مرامی پولدور،
هر یوبوک ایشده بیر الحاق یاراماز ناموردور،
هئی اکیب شوه، سوبوب خلقی پئیر شنگولدور،

خلقى تنگه گتیریب ظلم عیانی نه دُئیم،
آچما قلبیده کی اسرار نهانی نه دُئیم،

یوخدوسا، اوردا بگون دکترودراندان اثر،
یوخدوسا مدرسه تحصیل، بوتون خلقه اگر،
کوترب چاره ایچون دوئیمیز یاغشی هنر،
بسلیب، تهمیز ایدیدوریتی چاؤکشر،

تئادوکوب، قورخو والاحق دایشانی نه دُئیم،
آچما قلبیده کی اسرار نهانی نه دُئیم،

باغدا نینسا نچه کتیشدن اولان کارخانالار،
اچیلیب اولدار اتریا کخانا بیجد و شمار،
بُدظن ایلیمه کی خلقی قویو بار بیکار،
میخانا، قهوه خانانا، شیرخانایوز، یوزوار،

چکسین اوز کامینا تا پیرو جوانی نه دُئیم،
آچما قلبیده کی اسرار نهانی نه دُئیم،

بیجیت سورما گیلین کتلی دن اصلا احوال،
مالک فغان و مباحشره، چکیرنگه، چاقال،
نه کلر وصفه، نه ده وار دئمکه منده مجال،
شخه، ژاندارما قحطلیک اونى ائندی پامال،

وار یونون آلدی اونو ایلدی فانی نه دُئیم،
آچما قلبیده کی اسرار نهانی نه دُئیم،

مختصر وضع و طندن اورہ گیم آقا ندیر،
 باخیرام ہر یا غم غصہ کد، افغاندیر،
 اولکہ نیز خلقیمیزہ اولکہ گیل زنداندیر،
 دتجاسر آدی نامورہ ہوز عنواندیر،
 تاسویا، ہر کسہ کی گلہ گمانی نہ دیم،
 آچا قلبیدہ کی اسرار نہانی نہ دیم،

— دانا بسدیر دئمہ دوستوم اورہ گیم اولد و کباب،
 حواشیم وار و رومہ سن تک بو سوا لیر جواب،
 سنون اوز فکر و دوشونجہن لیدای عالیجناب،
 نہ قدر چک لیدیر جور و مشقت وطنیم؟
 گورہ جبک بس نہ زمان روی سعادت وطنیم؟

نظریہ اولایمیز ابدی بو خفقان،
 دوشونوب خلقیمیز ہر بیزادی وار ویرہجان،
 گورورہ من بو یا خیلیدقا، دوشونوب ضغیان،
 املییب ملتیمیز ظالمہ قارشی عصیان،
 دوراجاق، سیندیراجاق ظلم نایین یحاجاق،
 قوروب اوزایتہ دگی نظمی منظر چنچاجاق.

× × × ×

تبریز
 تبریز! نہ بولوک عالی، دین معالی ہر سوز،
 تبریز! اوقوجا شرقہ گوزل جذبہ لی ہر گوز،
 تبریز! نہ اوجا، رنگین اولان عرشلی ہر سوس،
 تبریز! ابو یانان کونلو مو مفتون املیہن کس،
 بلکہ نیزہ میراشدی بیر خطہ، اطلس،
 یوخ بسوز گیل او سوس گیل او گوز دی یاکس،

تبریز دور اودور قرمان اجداد یا مسکن ،
تبریز دور اودور قانلی قیزیل کولکه کلشن ،
پروانه لره شمع دور اول خسرو خوبان ،

چو خدور قوجا مان کچیشیه جانلی مثال لار ،
کوی مسجدی یارکی گوره قان ایدیر اظهار ،
بنیانی اولوب شانلی قیزیل قانیده محکم ،

شمسیندن اولوب نور فضیلت نوره مان ،
سرداریا ، سالاریا اولموش نامی حیران ،
چو خدار کتیب اؤروند اشرافلی کفن لر ،

آرتیق دیورام گنج صفا هر باخیشیندا ،
چو شمشیر مینه آزاده لیکین شوری باشیندا ،
خوش کونره چاتا غینا بالمره امینم ،

تبریز دور اودور قلوب لره مایه تسکین ،
تبریز دور اودور ائیدیه مین طایفه تمکین ،
دور غوندری الهام آلیب کول یاغیندا ،

تاریخ یازیب آئین آحق لاله یوزون شش ،
ارکانی اودور تیره مریب زلزله لر دن ،
شهرتد یاشار تانه قدر واردی بو عالم ،

صائب کیمی طبل یتیریب آب و هواسی ،
آفاقه دوشوب قدرتی نین عکس صداسی ،
قدیرین دانا بیلمز اونون هر زاغ وز غنملر ،

بدخواه اولابیلمز داخی آمالینا نایل ،
حسن ائیدیریم قلبینی دور غونوغا مایل ،
تا پاز داخی یول قلبینه بر ذره حبه ماتم .

دوکتور حسن احمدی گیوی ۵۳
 ایل بوندان اول خالخالین
 کیوی شهرینده دنیا یه گلمش دور
 دوکتور احمدی نین مرحوم آتا -
 سی شریف خلقینی سئوین و
 اولارایا ردیم ائدن بیر شخص
 ایدی اونون دایرا ائتدیگی
 داواخانا علم اهلی نیین
 ییغنا جاق مرکزی ایدی. دوکتور

احمدی کیوی ده ابتدائی تحضیلی قورتارانندان صونرا تدریجاً
 معلملیک، ناظملیک و مدیرلیک مقامینا چاتیر ۵- ۱۳۲۴- نجی
 ایله آذربایجان خلق نهضتی زمانی آزا دلیقا مربوط شعر دئیگنه
 گؤره نهضت سقوطیندن صونرا زحمته دوشور.
 ۱۳۳۲ - نجی ایله آمریکا نقشه سیله نفر تلنمیش ۲۸ مرداد
 کودتاسیندان صونرا بوتون مقاملاری دوکتور احمدی دن آلیرلار و
 معلملیک سمتیله زرج آباد کندینه تبعید ائدیرلر، بیر ائله زحمت
 صونرا چوق چتینلیک ایله تبریزه منتقل اولور ۳۴ - ۱۳۳۹ قدر
 ۵ ایل مدتینده ابتدائی تحصیلاتیندان صونرا علوم تربیتی واد-
 بیات فارسی نین لیسانسین آماقا موفق اولور. صونرا تهران
 منتقل اولور تدریس یله مشغول تحصیل ادا مه وئیر ۱۳۴۲ - نجی
 ایله دانشگاه تربیت معلمدن فوق لیسانس فلسفه و علوم تربیته
 نایل اولور ۱۳۴۶ - نجی ایله دانشگاه تهراندا دوکتور لوق
 مقامینه چاتیر ۱۳۴۵ - نجی ایله لغت نامه دهخدا نین اصلاحینا
 و تنظیمینه دعوت اولونور و اوردادی فعالیت ائدیر.
 ۱۳۴۹ - نجی ایلدن مدرسه عالی بازرگانی نین فارسی دیل
 و ادبیاتی نین تدریسینه مشغول اولور. کی ساواک دستور ایله
 دانشگاه رئیسی اونی اخراج ائدیر. دوکتور احمدی ۱۳۳۱- نجی
 ایلدن ادبی ایشلرده مشغول اولور. او فارسی و آذری دیلینده

مختلف شعرلر دئیش ۱۳۴۵ ده خلخالی لر فرعی گئروشینه گلهردی
ولی عمومی گئروشلره همیشه چاتا بیلمزدی .

دوکتور احمدی نین دئدیگی شعرلرین عمده سی بونلاردیر: "هدیه روز
مادر"، "خلخال خاطره لری"، "قهرمان تبریزیمه عشق اولسون"
"آزادگان"، "فرار شاهانه" کی مکرر عمومی دوستلار
گئروشونده وخصوصی خلخالی لر گئروشینده اوخوناردی. اونلار -
دان فقط "قهرمان تبریزیمه عشق اولسون"، "هدیه روز مادر"
ادبیات او جاقی بؤلوگونده چاپ اولاجاقدیر .

دوکتور احمدی انقلابدان صونرا استادلار وکارمندلر و دا -
نشجولار طرفیندن مدرسه عالی بازرگانی نین رئیسلیگینه
انتخاب اولونور صونرا استعفا وئریر و دانشگاه تعطیل اولدو
اوچون ایندی لیک فقط لغت نامه دهخدا دا چالیشیر .
آقای دوکتور احمدیه موفقیت آرزو اولونور و آذربایجان
ادبیاتینا داهی آرتیق علاقه سی گؤستع یلمه سینی ایسته ییریک .

قمران تبریزم عشق اولسون دکتر حسن احمدی گیوی
 سن منیم اوره گیم، جانم، گوزومسن! کونوله شرمیسین، دلیده سوزومسن!
 جیاتیمسان، وارلیغیمسان، اوزومسن، سنسن ائلین افتخاری تبریزیم!
 اولکه میزین باغ-باماری تبریزیم!

دنیا بیلیرسن شانلی قهرمانسان، قهرمانلیق بیشه سینده اصلانسان،
 دوستلار اگول، دشمنلره تیکانسان، نالیملارین بونون بوران تبریزیم!
 آزادلیق بایداغین دوران تبریزیم!

گووه نرم شوکتینه، شانینا! غیرتینه، غزمینه، ایمانینا!
 دوروشونا، دوروشونا، قانینا! سلام اولسون نهضتینه تبریزیم!
 یوز آفرین همتینه تبریزیم!

باش اگدرم اینال زیال داغینا، گوزتیکدرم ارکه، ملی باغینا،
 اوز قویارام حرمتلی تورپاغینا، فخر ادرم شم غازانا تبریزیم!
 گوی مجیده، شمشکلهانا تبریزیم!

سن دیرسین، زور آلتینا کنتمه سن، باش وئرهرسن، ذلت قبول ائتمه سن،
 بنده لیکه، برده لیکه بیتمه سن، آلنی آچق، باشی اوجا تبریزیم!
 دنیا بویو پاشا، قوجا تبریزیم!

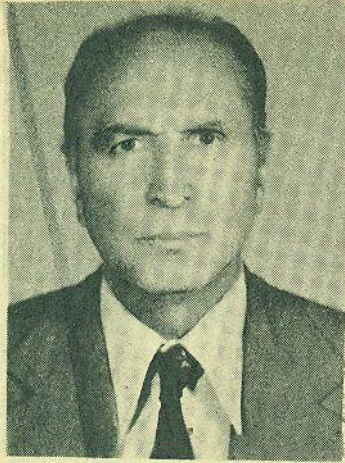
دانشگاهین آزادلیغین باغی دیر،
 قوجالارین نهضت لر چراغی دیر،
 جواندارین انقلابین داعی دیر،
 سن دوغمو سان ستارخان تبرزیم!
 بسله میسن باقرخان تبرزیم!

شمسون مولوی فی آکولاندیری،
 صد فیکیرلری ایشیقلا ندیری،
 اودا، او اوزلا دنیانی یاندیری،
 شهریار دیریتدی دلمین تبرزیم!
 دیل باغیدا گولده کولون تبرزیم!

سیندن اوسته چرخ آت چاپیبلر،
 آتاسنی نیچا نایب محنت لر،
 باشین حکیب چوخ بلالر چوخ درد لر،
 سنین لردیر فتح و ظفر تبرزیم!
 کنچر گنج، کلر سحر تبرزیم!

آنا یوردوم! جواندار عشق اولسون،
 شهیدلره، پاک قاندار عشق اولسون،
 ساوالان تک ایماندار عشق اولسون،
 منیم سنوزوم بسی اکیید تبرزیم!
 شهریارین سنوزون اشد تبرزیم!

«شمانی تبریز! مرد اوغوللار دوغکیدان»
 «تشانلی تبریز! مرد اوغوللار دوغکیدان»
 «قوی قوزولار آیین-شایین اولداسین»
 «قوی قوزولار آیین-شایین اولداسین»
 «قویوندارین قویروقلارین قاتلا سین»
 «قویوندارین قویروقلارین قاتلا سین»

آقای دوکتور احمد رضوانی ۱۳۳۳ هجری
قمری ده تبریز زده آنادان دوغولمشد
دوکتور رضوانی نین آتاسی معروف
آزادیخواه لاردان اولوب مشروطه دوره
سینده ستارخان ایله بیرلیکده جا -
لمیشدیر .

دوکتور رضوانی ابتدائی واورتا
تحصیلینی تبریزده اوخویوب متوسطه
مدرسه سینی قورتارمیشدیر . صونرا تهرانا گلیب حقوق دانشکده سینه
داخل اولوب اورانی بیتیرمیشدیر .

دوکتور رضوانی نین ادبیاته علاقه سی اولدیغی ایچون "ماجرای
آذربایجان" آدلی کتابینی یازمیش و چاپ ائتدیرمیشدیر .

۵ - ۱۳۲۵ - نجی ایلهده " سوگند " پروژنامه سی اونون مدیر -
لیگی ایله منتشر اولاردی . محمد رضایه تهران دا سوء قصد
اولدیغی زمان ، سوگند باغلانیر ، دوکتور احمدی پاریسه گئدیپ
تحصیله مشغول اولور و دوکتورلیق درجه سینی آلمانا موفیق
اولور . تهرانا قایداندا صونرا دادگستریده ایشه مشغول اولور
بیرنچه ایلدن صونرا وکالت اجازه سی آلوب ممکن اولان قدر
مستضعفینه کؤمک ائدیر .

آقای دوکتور رضوانی قوناق سئوهن بیر شخصدیر ، اونون گرمدره
کی باغی جمعه لر همیشه دوستلار و آشنالارین اختیار -
ینده اولار .

نجه کی قاباکی صفحه لرده یازیلیمیش دوستلار گؤروشونی
بهار وحتی ویای فصل لرینده چوخ وقت اوباغدا جمع اولاردیلار .

آقای حسینقلی کاتبی ۱۲۸۹ نجی ایله تبریزده
آنادان اولمیشدر . او پک جوان یاشلاریندان یازچیلیقا
باشلامیشدر .

اونون " وطن پارچاسیندان پالتار گمک " آدلی
بیرینجی مقاله سی ۱۳۰۹ نجی ایله تبریز روزنامه سینده
چاپ اولمیشدر .

سونرالار ۱۳۱۴ نجی ایله بیر آز مدت ایران روزنامه سینده مقاله لم
یازمیشدر .

او تاریخدن آقای کاتبی یازچیلیقدان ال چکمه میش عدلیه وزارتینین
حقوق مجله لرینده و هابئله " کانون وکلا " " حقوق مردم " و " حقوق
امروز " مجله لرینده حقوق موضوع لاری حقینده چوخلی مقاله یازوب چاپ
اقتدیرمیشدر .

آقای دکتر کاتبی نین بیرینجی کتابی " سی فصل در فن انشا " ۱۳۱۷
نجی ایله چاپدان چیخمیشدر .

آقای کاتبی سون ایملره قدر (۱۳۵۹) ۱۵ جلد قدر کتاپ
یازوب منتشر اتمیشدر او جمله دن " آذربایجان و وحدت ملی " " سبک
نگارش فارسی " ۳- شکوفه ادب ۴- بررگی ۵- مفهوم و منشا حقوق
۶- اعلان حقوق بشر ۷- تاریخ مختصر نثر فارسی ۸- نویسندگان معاصر
جهان ۹- فاجعه لهستان ۱۰- فرهنگ فرانسه به فارسی ۱۱- از
لیبرالیسم تا سوسیالیسم ۱۲- ادب و ادبیات ۱۳- وکالت

- ۱۴- آذربایجان نابلوسی ۴۵- حقوق و صنعت
- آقای دکتر کاتبی ۱۳۲۰ نجی ایلهده مهتاب مجله سینین سرکبی
- اولمیشدر . یوزینجیسی ۱۳۴۶ نجی ایلهده ۱۳۵۰ نجی ایله قدر
- کانون وکلا مجله سینین سردبیری اولمیشدر .
- آقای دکتر کاتبی فارسجا تالیف ائتدیگی کتابلاردان باشقا آذربایلیمه
- دخی شعر یازمیشدر . ان دگرلی شعر " جوشقون " امضا سیله " یادی
- از حیدر بابا " کتابیندا " شهریارا سلام " عنوانیله یازلمیشدر که شورالار
- آذربایجانیدا و هابثله ترکیه ایله قارشیلانمیشدر.
- آقای دکتر کاتبی ذکر اولونان کتابلاردان باشقا حقوق علمی بارمیشده
- تحقیقات آپارمیشدر . و اثرلر یاراتمیشدر .
- ۱۳۵۶ - ۱۳۳۴ ایله قدر عالی / مدرسه لرده استادیق مقامینده تدریس
- ااتمیشدر .
- آقای دکتر کاتبی ذکر اولونان کتابلاردان باشقا که چاپدان چیخمیش ۹ جلد
- کتاب دخی چاپا حاضرامیش اوللاردان .
- ۱- کلمات قصار علی (ع) فارسی و فرانسه ۲- فرهنگ علم اجتماعی ۳-
- تاریخ مدنی و فرهنگی آذربایجان ۴- صیر حکوت در ایران .
- آقای دکتر کاتبی نین فعالیت حقینده دها مفصل یازماق اولار ذکر اولونان
- مختصر ترجمه حال " ادبیات اجائی " کتابیندا مناسب اولدیقی ایچون
- یازیلدی .

قهرمانار یوردو د-ج.ک. جوشون

بوکوزهل یوردون، کوزهل باغی، کوزهل لتانی وار،

پارلاق اولدوز تک کوزهل تارخ، کوزهل لتانی وار،

گنجیشینه غم، طوفان، دومان، حسرت، ستم،

بیر اوزون تارخ بویو دردی، غمی، حرمانی وار،

هېچ غمه، هېچ درده تسلیم اولمایان بیر اوکله دیر،

ظلم، عدوانه برابر اولو بیر عصیان وار،

قهرمانار بیدیپ ائوز سینه سینده بودیار،

مرداوغوللارلا دولو ایوانی وار، میدانی وار،

دشمنی بر باد ائدن بابک کیمی بیر قهرمان،

ملتی آزاد ائدن سرداری، هشتانخانی وار،

بودیارین جبهه سینده بیر کوزهل سوز پارلا بیر،

بو سوزو یاددان چنچارتماز هر کیمین ایمانی وار،

گلکه ای صیاد بو چؤل لرده آهو صیدینه،

داغلاریندا رسته-رسته بیرکی وار، اصلانی وار،

انسان والہ اولور عقللر چاشیر،
سوزون شعرین کمالینی گؤستریر،

شعری نین بولاشی، تانیاییب داشیر،
دوغرودان شاعر لیک سنه یاراشیر،

تورک دلمینین جلالینی گؤستریر،

دانش قارداشلار، دوستلارادانش،
دانش قوی خیالین پرواز اکلین،

شاعیرم شهریار! بیر دانا دانش،
اغلین، اولکده، یوردونا دانش،

شیدا بیل کیچی، آواز اکلین،

اوز فکرله وئره، انسانلاراجان،
حقیقت جارچی سی «زندشت پیغمبر»

آذر اولکده سینده، داهی بیر انسان،
خلقه اوپادان، توکنز ایمان،

دنیا یا آاز گلیب، اونون تک بشر،

شجاعتن کانی، پهلوان بابک،
پولاد سنگر ایدی دعا گونونده،

اولدوز تک پاتلایان، قهرمان بابک،
خلیقین مرد اوغلو، ارسلان بابک،

ایتی قیلینج کیچی، دشمن اونونده،

غزلده ساییرلار استاد «هلمی»
هربری بیر استاد، بیر بویوک شاعر،

شعره نظام وئرمیش، بویوک نظامی،
گؤیدن اوجا، خاقانی نین کلامی،

نه تک شاعر دیمک، بلکه بیر ساحر!

شعرین دنیا سیندا ، نامیدان اوجا ،
فخر اندیری بوتون ایران ، آدینا ،
«صائب تبریزی» پارلاق بیرسیما ،
مضمون یاراتماقد ، یوخوش تابی ،
بدیعه لیرنین ، بیلیمز سایی ،

پخان چوبانی «آدلا» یازدیغی اشعار ،
ادب ساحه سینده ، قویدوغو آثار ،
عرفان عالمینده ، تاپیش اشعار ،
«نباتی» شهرتلی ، دگرلی شاعر ،
خلق ایچره تاینیش ، هنرلی شاعر ،

آذر اولادینین ، شهرتی ، شانی ،
چو قیایب کونش تک بوتون دنیانی ،
آزادلیق بایراغین ، دشتیان خلقیم ،
آزادیا شاماقدیر اونون نشانی ،
شرفله ، غیرتله ، یاشایان خلقیم ،

قرمان «ستارخان» شرفلی انسان ،
مشروطه دایاغی ، رشید پهلوان ،
استبداد قلعه سین یخیب داغیدان ،
اصدان تک سنگره ، یاتان ستارخان ،
شرفه ، شهرته ، چاتان ستارخان ،

«خیابانی» کیمی ، بویوک بیر رهبر ،
بوروش شهرتی ، جهانی یکسر ،
بوداهی انسانا نامی فخر آندهر ،
آزادلیق یولوندا ، وئردی جانینی ،
خلق دشمنلری ، توکدوقانینی ،

و-ح.ک. جوشغون

با عزیز شهریار اسلام، شعریندن نچہ بند سچیلیشیر

عزیز شهریار اسلام

بسوزون شیراری، دین اوزون،
ساتاشاسین پیس گوز، گورم گوزون،
سوزون دوزدور آندایچیرم سوزون،
هرکس اوزون گورور سنین شعرینده،
اورک سوزون گورور سنین شعرینده،

پری لقانادی، عاشیقلا سازی،
آخیب قلیندن، اولوبدور یازی،
مشه لرین سسی، صبحون آیازی،
اولوبدور شنوی، اولوبدور غزل،
سنین یازدیقلارین گوزلیر-گوزل،

شعرین طاولی باغین گزه رکن،
بیعی شعر اینجی سینی، دوزه رکن،
گوزل چچکلردن، خونچا بزه رکن،
آچدی یاخاسینی، قارشودا آنان،
وئدی: نه هنروه، شعروه قربان

سوییدی: گل اوغول، اونودامنی،
بیلکی، آنا وطن اونودماز سنی،
دولان اوزیوردوندا، باغی-چمنی،
گل سال نفسینی، آنا یوردونا،
الهام آل الیندن، چات مرادینا،

قدرتلی یا زیچی و ما هر جراح
 دوکتور جواد هیئت ۱۳۰۴ هجری
 ایلده تبریزده روحانی بیر
 عائله ده آنادان اولموش،
 آناسی علی هیئت مجتهدو
 عالم اولوب، ایران عدلیه سی
 قوروجولاریندان بیرر ایدی و
 مشروطه انقلابیندا ستارخان و
 بشقا آزادخواه لارلا یاخیندان اشتراک وایش بیرلیگی (همکارلیق)
 ائتمیشدیر.

دوکتور هیئت ایلک واورتا تحصیلینی حتی طب فاکولته سی -
 نین بیر قسمینی ایران داتا مالمادیقدان صوراً استانبولا گئتمیش و
 اورادا طب فاکولته سینی بیتیردیکدن صوراً جراحی اختصاصی دوره -
 سینی کئچیرمیش، صوراً پاریسه گئتمیش و اورادا ۴ ایل عمومی
 و قلب جراحی سیندا معلوماتینی اکمال ائتمیش و ۱۳۳۱ هجری ایلده
 تهرانا قایتمیشدیر.

دوکتور جواد هیئت ۳۰ ایله یاخین دیرکی، طبابتله مشغول دور.
 او، ایراندا ایلک دفعه اولراق آچیق قلب عملی و انساندا بؤیره ک
 نقلی، حیوانلاردا قلب نقلی عمللرینی عالی بیر شکیلده با جارمیش و
 علمی ایشلریله ایراندا حتی دنیا علمی محفللرینده مشهور اولموش دور.
 دوکتور هیئت ۱۲ ایل "دانش پزشکی" آدیندا مجله نین مؤلفی
 اولموش و جراحی درسلیک کتابی و فلیت کتابینی و بیر چوخ مقاله لر
 یازمیش، مقاله لری فرانسیزجا و انگلیسجه بین الملل مجله لرده و
 ایراندا چاپ اولموش دور.

اوبین الخلق جراحی درنگی نین ایران نماینده سی سئجیلیمیش
 و بیر چوخ کنگره لرده اشتراک ائتمیش و معروضه لر تقدیم ائتمیشدیر.
 بوندان باشقا دوکتور هیئت ادبیات، تاریخ و فلسفه ایلده مشغو
 ل اولموش دور. او جمله دن "برترانت راسل" نین غرب فلسفه سی تاریخی

فارسجا يا خلاصه ائتميش و بوكتاب بويلاخيندا چاپدان چيخا جاقدير .
ايراندا طاغوتى وبوغونشو وضعيت پوزولوب ، ۲۲۰ بهمن انقلابيندا
مونرا بيرنجه دوستلاريله برابر آيلىق " وارلىق " مجله سىنى
۵۸ - نجى ايلين ارديهشت آييندان چيخارميش وبومجله ده آذر -
بايجان ادبياتينا عائد بيرسرى (سلسله) مقاله لريا زميش و بو
مقاله لرى كتاب شكلينده ده چاپ ائتميشدير " آذربايجان ادبيات
تاريخينه بير باخيش " .

دوكتور هيئت ۱۳۵۰ - نجى ايلده استاد شهرىارى عائله سى
ايله برابر ۶ آي ائوينده قوناخلايدىغى زمان ، ديل و ادبيا -
تينا اووره كدن باغلى اولان آذرئ شاعر ويازيچيلاريله علاقه
قورموشدور .

حبيب ساهر

بغويوك با بام بيرزمان " ترك "
 كنديندن كوچوب، عائله سيله
 برابر تبريزده سرخاب محله
 سينده يورت سالميش ايدى. من
 ۱۲۸۲ شمسی ايلنده همان با با
 يوردوندا آنا دان دوغولدوم
 آتام آليش وئريشچى ايدى ونو

بيريا ئيزگونو، تبريز بلواسيندا اؤلدورديلر.

آتامدان صورنا چتيليك لره دچارا ولدوق. من آلتى ياشندا
 اعتبارا "ملا مکتبخانا لرینده و صورنا يئنى اصول ايله آچيلان
 مدرسه لرده تحصیل ائتديم. ايلک تحصیلاتمی بيتيريب "مدرسه
 مبارک محمدیه" آدلى "ليسه" ده قبول اولونوب ۱۳۰۴ شمسی ايلنده
 ديپلوم آليب كر دستاندا، كورد آغالارينين اوشاقلارينما معلم ليک
 ائديب آز- چوخ عثمانلى قيزيل لره سی بریکديرىب واپول ايله
 ۱۳۰۶ شمسی ايلنده روسيه طریقیله استانبولا گئتديم...

استانبول دا اوز امگيمله ياشايب، بوش وقت لريمده "دبستان
 ايرانيان" دا فارس دیلى و ادبیاتی تدریس ائديرديم.
 ۱۹۳۰ میلادی ایلنده استانبول اونيورسیتیه سینه یازیلدیم
 ۱۹۳۲ نجی ایلنده جغرافیا علملری رشته سینده، لیسانس دیپلومو
 آماغا نائل اولوب و بیرایل صورنا وطنه قايتديم.
 ۱۳۱۳ شمسی ایلندن اعتبارا " زنجان دا وقزوین ده تدریس
 ائتديم.

۱۳۱۷ شمسی ایلنده تبریزده اول دبیرستان نظام دا و بیرایل
 صورنا دبیرستان فردوسی ده معلم ليک ائتديم.
 ۱۳۲۵ ایلین قیشین دا مدرسه دن قوولدوم!
 گناهیم بوايميش کی: آنا دیلنده شعرو حکایه لریا زمیشاءدیم.

بیرمدت صونراغنی اردبیل سورگون ائتدیلر. اورادا "تحت
نظرده" اولوب صفویه مدرسه سینده تدریس ائدردیم .
اردبیل ده اوج ایل "یاشایاندان" صونرا "گناهیمی"
باغیشلایب قزوینه گونده ردیلر. قزوین ده تام ۱۳ ایل یاشادیم
صونرا تهرانا کؤچوب و بیر ایل صونرا متقاعد اولدوم...
شاعرلیگیم :

تبریزده ایکن تورکجه و فارسجا شعر یازماغا باشلادیم .
استانبول داشاعرلیگی بوراخیب، تورک آفرانسیز یازیچیلاری -
نین آثارینی اوخوماقلا، "شاعرلیک" مرصندن یاخامی بوراخدیم .
بدبختانه - تبریزده ۱۳۲۰ دن ۱۳۲۵ یین پاییزینا قدر شاعر -
لیک "بحرانی" باشلادی ... نادیلنده بوللو، بوللو شعر و حکایه
لری یازدیم و "مزدیمی" آلدیم !
آثاریم (چاپ اولونموشدر)

"ایران آذربایجان طبیعی جغرافیاسی" عنوانلی استانبول
"تورکیات انستیتوسو" طرفیندن چاپ اولونوبدور .
زنجاندا ۱۳۱۵ شمسی ایلنده "جغرافیای خمسه" آدلی کتابیمی
وزارت فرهنگ چاپ ائتدیریب ومنه "مدال درجه" علمی، اعطا
بویوردیمی ؟

تبریزده : "افسانه شب"، "سایه ها"، "شقایق" فارسجا شعر
کتابلاری قزوین ده "خوشه ها و اساطیر" فارسجا، ولیریک شعرلر
تورکجه چاپ ائتدیردیم .
تهراندا بوگونه قدر :

"اشعار برگزیده از دیوان ساهر"، "کتاب شعر در ۲ جلد"
میوه گس (داستانها)
تورکجه : "کوشن"، "سحرایشیق لانییر" .

انقلابدان صونرا یالنیز مجله لرده بیر پارا آثاریم چاپ اولوبدور .

ماهنی

چای چمنده، اوچوک - بوچوک دیلندی،
مانی یوردلار، هانی ائلر، مانی یار؟

آخو مرموده قارا گونراوزاندی،
مانی یوردلار، مانی ائلر، مانی یار؟

داشدا - داشا چالیدی بیری رنکار،
مانی یوردلار، مانی ائلر، مانی یار؟

ایر اولدوق توی - دویونلر اولدویاس،
مانی یوردلار، مانی ائلر، مانی یار؟

شعر غزل دفترلری توزلاندی،
مانی یوردلار، مانی ائلر، مانی یار؟

دلی کونلوم هر درد لره قاتلاندی،
مانی یوردلار، مانی ائلر، مانی یار؟

۴۸، ۱۲، ۲۸

حبیب ساهر

قار ایدی آخار سولار نیلندی،
باغ - باغچا دایمه باوام گوللندی،

کیم آنینا قارا یازی یازاندی؟
بور اغرت، نه لاله، شامتازان لیدی،

گون قیزاردی، سولار اولدو زنگار،
یاغیش یاغدی، مینه گلدی ایکن بار،

ایلر بویونره جوکوم سوردو فارس،
بویونداکی زنجیرلری باسدی پاس،

هانکی اوجاق کچدی؟ هانکی اولداندی؟
دیمک انسان حقو قدری، یالاندی؟

قد ایدی سئل سولاری آتلاندی،
یازیق جسمیم ایینه لره ساپلاندی،

۱- لاله و شامتازان تبریزین یاخینلیقیندا کندو شیر آدلاری دیر

۱۵۴

آنا گول دور، بيرگون سولار،
 آنا ديلي شيرين اولار،
 بيزيم تور کوشيرين ديدير،
 خوش صدالي، زنگين ديدير،
 ديل کونشدير، ايشيق ساچار،
 آزادليغا قاپي آچار!
 يادين ديلي بويوندوروق،
 بير گنجيدير بوروق - بوروق،
 بويوندوروق خلقي بوغار،
 گنجيد لرده قولدور سويار،
 قومي يادلاشسين سنا تورلار،
 خلقي سويان تاجر، تيجار،
 پالتاق شاعر يولون آرتسين،
 نيمجه فارسي غزل يازسين.

حسن مجیدزاده (ساوالان) هجرتین
گونش تاریخی نین ۱۳۱۹ نجی ایلی
قیشین اول آییندا اردبیل شهری
نین ۳۵ کیلومترلیگینده واقع
اولان "نیر" قصبه سینده آنادان
دوغولوبه، ۱۳۲۵ نجی ایل آذر -
آیینین صون یار سیندن باشلا -
یاراتاق، آذربایجاندا قولدور
رضانین اوغلو، ظالم محمد رضا نین

ایلله دؤزومه سیغما یان، قان پوسگوره ن بیر ظلم، قتل، غارت
فیرتاسی قویدو، بوفیرتانا یا دوشن، بیرچوخ تورک دیللی
آذربایجانلی عائله لرله بیرلیکده ساوالانین عائله سی اولور
ائله بو ظلم فیرتاسیندن ساوالانین آتاسی آغلارگوزلرله اغوز
عائله سیندن آیریلیر، بو عائله گونده لیک ظلم و سیخینتی ۷
آیدان آرتیق دؤزه بیلمه ییب، اغوز دوغما یوردلاریندن دیدرگین
اولماق مجبوریتینده ساوالانین با باسی (آتاسی نین آتاسی) بو
۵ نفرلیک عائله نی گؤتوروب، تهرانا کؤچوردور.

حسن مجیدزاده کیچیک یاشلاریندن شعر دئمگه باشلاییر،
او دوغما یوردونا، ائل، دیل و مدنیتینه اولان سیخینتی و ظلم لری
یاخیندان گؤروب، لمس ائتدی که بو غملری ناشیانه وعیبه جر
اولسادا او زمان اشعار شکلینده ترنما قادیب، گیزلینده اغوزی
کیمی تهران و شاه ظلموندن یئر - یوردلاریندن جلا ی وطن اولوب
اوره گی یا نمیشلارا اوخویاردی. او بیر پارچا چوره ک اسیری کیمی
گئدی بیر الکتر و مکانیک اوستا نین کارگاهیندا شاگرد عنوانیله
ایشله ییر، یاشینین آزلیغینا باخما یاراتاق گونده ۱۸ و ۱۹ ساعت
ایشله مک مجبوریتینده اولور. گئت - گئده بورشته ده ایش اغو گرنیب
او تومبیل برق رشته سینده تخصص تاپیر. ائل بو صیرا دا شعرینی ده
دئیر تافنی دیپلومینی آلمانا موفق اولور.

ساوالان جانیندن چوخ آرتیق دیلینی سئو دیگیندن هریئر
ده دوسلارین هر هانسی تورک دیلینده بیر کتایین چاپ و چیخار -
تماغینا اقدام ائدی ب، بیر یار دیمجی و کؤمکه احتیاجی اولساید

سا والان چوخ جدی واورهک صمیمیتله الیندن گلن کؤمهگی اسیرگه -
 مه یب، عاشقانه بیرشکیلده بووورغون اولدوغو یولدا چالیشاردی
 تا ۱۳۳۶ نجی ایلین بوغونتو دؤورونده واحدین کلیاتینی سیریلک
 خطیندن یازیمیزا چئویریب، ۱۳۴۰ و ۱۳۴۱ نجی ایللرده اؤز شعر-
 لريله بیرلیکده آذربایجان تورکی ماهنیلارینی توپلایب ایکی
 جلدده چیخاردیر، البته بوکتابلارین چیخارتماغیندا آقای علی
 تبریزی نین بؤیوک نقشی اولور. کتابلارین چاپ پولونو آقای
 تبریزی وئریر و اونون کتاب یایینی آدینا چیخیر و بونلارلاینا
 باشقا شعرلرله بیرلیکده ۳ اوزون پوئما یازیرکی، بوا وچ پوئما
 نین بیری "آپاردی سئلر سارانی" کتابی اولور. بوکتاب چاپ
 اولور. اما تورکی اولدوغوندا چیخماغینا اجازه وئرملر ۱۲
 ایل اجازه انتظار چکیب مطبعه ده اوستونه توزلار قونماقیدا -
 ایدی. البته سا والان ماهنیلار کتابینی چیخارتماقدان قابق
 کی ایللردن آقای تبریزی نین توسط ایله دوسلار گوروشونه گلیر
 و بوگوروشده یازدیغی شعرلرینی اوخویاردی. صونرا آقای دوکتور
 جاویدله بیرلیکده مرتب دوسلار گوروشلرینده او جمله دن آقای
 دوکتور اخروی گیل ایله اوچونجو فرعی گوروشده شرکت ائدیر و
 آقای ابراهیم پورون تاریله آذربایجان ماهنی و موقاملارینی
 اوخویاردی. گوروشلریمیزده اوخویانلاردان مجیدزاده، دست پیش
 و ذبیح الله گل افشان اولاردی.

مجیدزاده سا والانی "آپاردی سئلر سارانی" کتابی ۱۳۵۲ نجی
 ایلین اوللرینده قهرمان خلقیمیزین انقلابی باشلانماسی او جمله
 دن تبریزده ۲۹ بهمن عصیانین نتیجه سینده شاهلیق دورومو وضعیف -
 له شیب، بوکتابین چیخیب، یاییلما سینا رسمی صورتده اجازه
 وئریلدی. اوزون مدت دیل و ادبیاتیمیز بوتونلوک له یاساق
 اولدوغوندا تورک دیلینده هئچ بیرکتاب چیخمیزدی. انقلاب
 دؤورونده "آپاردی سئلر سارانی" کتابی دیلیمیزده چیخان
 کتابلارین بیرنجی سی ایدی. سا والان ایندی شعر قوشما سیله یاناشی
 تورک دیللی مطبوعاتدا شعرلرونثر مقاله لری ده یازیر او جمله
 دن " وارلیق"، " فروغ آزادی" و "دده قورقود" دا.

قدرتلی صنعتکار قارداشیم سنویملی فیکرت تهرانا تولاقل کلن واقدا

دان ییلمی سحرین قاپوسون آچدی ،
کدرلی دویغولار دوزمه ییب قاجدی ،
اوره کیم سنویملی خجله ، ایشیقدا دولدو .
سنویم کیم کول آجیب غلیم سولدو .

نه دنسه قورخورام دیم سوزومو ،
کوره ن ایتیریشیم نه دیر ؛ اوزومو ،
حیفیم کلیر اوقاتا مار زیلار تنک .
اندیرم هر دن بیر خیالیداشک .

چونکو نچ ایدن آرتیق دیر کی من ،
اونون اوزونو نچ اصدا کورمه دن ،
مکتوب کونده رگه یوللار گزه ردیم ،
خیالدا کوروشوب فیکری بزه ردیم ،

ایتن چاغلار یوخو کوره ردیم هر دن ،
دویغودنیزینده والیب اوزه رکن ،
خیالدا نره ردیم من اوز باشیمی ،
تا پاردم سنویملی قان قارداشیمی .

بو آخشام کیهان دا بیر عکسیده آد ،
چونکو تاپش ایدیم دگرلی بیر زاد ،
کوردوم ، دونه - دونه اوجودوم ، باخدیم ،
او عکسی بیر کوزه ل را مکیا تاخدیم .

انوده بیر آلبومدا دینچه لره من ،
اونارین آن اصیل شیرین ایسته سن ،
او عزیز لریمین یغینجا غمیدیر ،
اوره کیمین کوزه ل بیر بوجا غمیدیر .

او عکسی کؤتوروب آلبوماسالیم ،
باخدیم - باخشیدان سالارالیم ،
معا راکما اونا چوخ کیچیک ایدی ،
اوشور یوقا ییندا بوسوز و دندی ،

«ئىلىمى سىرگىل، ھىراوجاغى،
يورۇم ھامدارىن ايتى قوجاغى،

اودلار يوردونىم ايشكىل آنام،
اودوركى اورە كەن اونا وورغونام،

ھىراغول آنيا بورچلو اولان تەك،
بو بورچوگر كەير ادا ئىپەك،

آرزو چاتماغا كۆمەگىم واردىر،
يورۇمون ھىرايىنى سانكى باباردىر،

يايىرلار ھىرايا موسقى سەسى،
آخىشلارنىڭ اوار يوزا ئىل نغمەسى،

دەندە دىم سازنىڭ دا ئىشىدى نەلەر،
سانىردىم يوقۇشدا جو يورلار مەلەر،

سەن فونىك شۆر، نو دەندە دىگىچە مەن،
سەن قارداش چوڭ كۆۋە نەزكەن،

صەنفت خەزىنە دە دىرىنە لىك وار،
بوسۇزە كۆرنىچە قەرنە لىك وار،

كۆزە لىك يوردو دىر صەنفت مەكنى،
اودوز قوجاغىنىڭ ائۇتۇش مەنى،

ۋارنىمە بورچوم آنا يوردوما،
اودورچالەش ھىرام چاتام آرزوما،

ھىران ھىمايى ئىلەن آلام،
تەرىقىنى دىلەن - دىدە سالارام،

سەن نىم كور، مە آرازى يا باخ،
دو غا يوردو مەككى عاشىقدا سايلاق،

گەلدى كۆز اۋونۇزە ئىلىن ھىرايىنى،
سەيراندە دىم بوتون آذر بايجانى،

خىيالدا ن آيرىلىپ گەلدىم اوزومە،
ھىرا دا ھىنى كىمى اولدو كۆزومە،

صونرا او عکسه من دریندن بیر آرز ،
او هنر کی گوردوم جمانا سیفماز ،

باخدیم هنریمه الهام وار ایدی ،
او صنعت کی اونا دنیا دار ایدی .

میله نندارا انسان روحون او تشایان ،
هنری مهربان ، اوز و مهربان ،

صنعتیندن گوزهل باخیشداری وار ،
اینجه دوغولارا غلبه چالار .

خیالیداره تپه ، داغ آشدیم ،
کیملره بو گنجه من چاخیرلاشدیم ،

گشتیکیمجه گوردوم باشتقا بیر عالم ،
گور کی اولموشدیم کیملره همدم .

اولموشدو ساقی منیر خیال پر لسی ،
گوزهل ماهنی ، موقام ، رنگلی شور سسی ،

شیرین دوغولاری بیزه ایچیر تدی ،
نجه بیر ماتنیک گنجه کیچیر تدی .

اینجه لیلین دوغو ، عطیری لی با مار ،
سنفونیک ، شوریده بو یوک صنعتکار ،

سنویملی فیکرتله اولموشدوق قوناق ،
قوناخدا میش بیزی سعادتله باخ .

ح.م. ساوالان . تهران ۱۳۴۹ . فروردین

اوتشاد شهر یارین اوزون ایلدون صنورا ایک دفعه تبریزدن

تیرا قوناق گلمه سی من سبتیده

موشدولوق ورمیش ایدی دان نیلی اول یار گلیر،
اوغریزین قلمی دور توکو بدور ائیلینه،
بو گلش، آرزیا دوتدی گلیر وار گلیر،
یوردونو گورنه گوزله شغیده اوشار گلیر.

چاغدیار فخر، سونجیم دوشه رک یاده ائله،
اودور حیدر بابا، نین دوغما، اکیید بیر بالاسی،
سانکی دنیا دا، سونیک لیکیمه وار گلیر،
او، هنر تازی سیدیر، اله دوتوب تار گلیر.

ائین اوشار او شیرین دیلده باش اگلش او دور،
اوغریز اولدو دونوب قندوغریز اوز دیلینی،
اولولوق حرمت اونا ایندی سزا وار گلیر،
تورک ائیلدن نخبه باخ! شانیه اشعار گلیر.

اوبیری گور قهر باش او جا مغرور قلیب،
ائیمیز اولدو بو شاعر بالاسین ایندی ستور،
سعدیه، حاقطه باخاق دخی دشوار گلیر،
شهر یارلا سانیر تی یوردونوز المجار گلیر.

ساوالان: «دوستلاری سسله بوگون نمل یارامیدیر»

بیر نوبوک مجلس آچاق، شهر میزده یار گلیر،

بؤیوک شهر یار گلیر.

آذربایجانین خلق شاعری علی آقا واحدین اولومونا ستیله

پاییز چاغی سوله و ائلمین گوللری، واحد!

مایوس اولاراق، آغداردی بیللری، واحد!

بوسس یاییلیب تترلیکیده صحن چمده،

غملندی بوتون، سوسن و سنبللری، واحد!

واقف له "ودادی" کیمی تعریف ائله دین چوخ،

شعرینده کوزه ل، ایخچه اولان بیللری، واحد!

دشتملی خبر لر یاییلیب ائلریمیزده،

یاس توتدو گول اوز لرده قارا ائللری، واحد!

ای طبعی روان! کیم قلمین اولدو دُر افشان،

آخدی ائینه شعر و غزل سئلری، واحد!

شعرینده فضولی "و نوائی" کیمی دایم،

سیقله دین اوز دوغما بیزیم دیلری، واحد!

سن قبرده راحت یاتیب اوز اولمه دگمین بیل،

ساخدا اوره کینده سنی تورک ائلری واحد!

آغلیر "ساوالان" یالوایرای دان نیلی تتر گشت،

ح.م. ساوالان ۱۲، ۷، ۴، ۱۳ آخ ۲۰۱۵، اوپ قبرینی، یای عطیرینی، سب گوللری، واحد!

آذربایجان خلق شاعری سلیمان رستمین دیاسین عوضینہ شعریہ جواب

دو یورام کی بوس قاراش سسی دیر،

چونکو بوگونلو مون سیر دیش سسی دیر،

آیریلیق اودیدا اوره گیم یانا،

گلده کیجه یاسیلیر اوره که - جانانا،

بو تون وارلیغیلا، اوره گیمه جان،

اذهم هر سینه جانمی قربان،

غمیده کوردن باشقا سوزوم یوخ،

سانکی گوز لریمه باتیر استی اوخ،

دئم ائلمیم، اوبام تالانا قدا دیر!

پوزماق اوچون سولار حالانا قدا لور؟

آخی بوندان آیری سوزوم وار مگر؟!

«سوزده دیر» دئیر لر «برابر بشر»!

اودور کی، قان گندیر اوره گیمیز دن،

یا مانا عطر آلیز، دیه گیمیز دن.

گلده قولاغیلا ایملی بیر سس،

ترپه نیر باغریدا بوغولموش نفس،

تکجه بوسدیر کی، ساخلایز، قومور،

نه نسه بوسدن آدام اینچ دومور،

بودور کی، دئیرم من اونا قارشی،

منده بله اولوب کونول چاغرشی،

آنجاق کی حریف اولاسوز آچاغیلا،

یا نیرام کچمیشدن چوخ بوچاغیلا،

آخی من دانیشم غمیدن یئنه،

وارلیق سندیمن گوی چرنیلینه،

دئم باغلامیدار منیم دلیمی،

یا اسکیک سایلار دوغما ائلمی،

یوردوموز بولونموش بیر اوره گیمی،

دوغموز تک بوداق برچچک کیمی،

او خويوب دوشوندم غمیله دولدم.

ستونیدیم، او جالیم، سارالیم، سولدوم.

اوچ آدیم چاپیمیز، کسین آرنی؟!

آغریدیر جانی، آغریدیر جانی.

دوغرو عاشیق اولان اولمز هیچ زامان،

سوروش اوره کیندن بوئوزه اینان،

«ساوالان ین سندن آیر الهامی،

ستوه جکدیر سنی مدام ائل، مامی.

بیا سیر غمیله و صیتی فی

بیلیم سنین کوزه ا، پاک شتینی،

دوشونه بیلیم آخی بس ندن،

آلمین کوز یاشی دیر بو آخیب گندن،

تا شیرما تیلد سین ائل، سن اولنده،

اوره کین گولده، آلمین گولنده،

قوجا مان شاعر، ای ائل آغ ساققالی!

آلمین در لریندن حالی سان، حالی

ح.م. ساوالان تهرن ۱۳۴۹

کیمدن آل خبر
ح.م. ساوالان

سئو گیلیم گنت منی باغری تان اولاندان آل خبر!

جوز لر گوروش، ایشی افغان اولاندان آل خبر!

گور دلمیم باغلی، اوردهک داعلی، یوکوم بیر غم یوکو،

گنت منیم حالیم، املی تالان اولاندان آل خبر!

چوخ بویوک ائدیر ائلمیم، ذره یجه بیچ گلن سایا،

اول سبیدن گوز یاشی نیسان اولاندان آل خبر!

چون املی قاناق، اونا یا نفاق، چتیندیر چوخ چتین،

اادن اوترو هر نی یالان اولاندان آل خبر!

یوردو وار، هر زاوی وارکن یوخلو غا محکوم اولوب،

ظلمه دشمنوشد کیمی نالان اولاندان آل خبر!

دشمنین ظلمو نجه قان پوشکورور، یوخلوق یاسیر،

حق علیه نیده ایشی توفان اولاندان آل خبر!

بعضیدر سئو یورکی خلق فکرین باشوندان آت گیلین!

سری گنت اوز خلقینه قربان اولاندان آل خبر!

من ساوالان چیلیم، گربیلک استرسن کیمیم

تورک دلی، یوردو آذر باغیان اولاندان آل خبر!

تهران ۱۳۵۳

ج. ۲. ساولاندان نچہ بایاتی

غیریم قارا گوزلر ،
بئیرسان مارا گوزلر ؛ !
قوللارین سال بونوما ،
چاتدیق ایغارا گوزلر .

سئوکیلیم شیرین جانیم
غیم قوزوجیرانیم
کل منی یاد ائیده سن
قوی باشینا دولانیم .

موغانا ، میلیمه دئیم ؛ !
اؤلکه مه ، ائلیمه دئیم ؛ !
آنادیل آدلی شتی وار ،
جان قربان ویلیمه دئیم .

غلی اولما قیش گونو ،
شاخا ، سولیوق قیش گونو ،
غیرت ایله ایشله سن ،
آمک ایتیز ایش گونو .

صبریم توکندی قالماز ،
ایکیدکی یالتاق اولماز ،
سؤزودوغرو سوبه یین
کیشتی نین رنگی سولماز .

يحيى شيدا، حسن اوغلو
شمسى ايل ۱۳۵۳ ده، محتشم
تبريز دياريندا باهارين
صون چاغيندا آنادان ولدو.
او، ابتدائى معلوماتى
"جامى" مدرسه سينده آلييه،
صونرا متوسطه تحصيلين
"هنرستان" و "ادب" مدرسه

لرينده بيتريب، آلتينجى ادبى رشته سين صونا چا تدريميشدير.
۱۳۱۹ دا شعر يازماغا باشلاييب و شعربيليك لرين اوز زمانه
سين اوستا دلاريندان الده ائتميشدير. وايندى ايسه بوزمينده
نظر صاحبلريندن سايلير.

يحيى شيدا ۱۳۲۷ ده مطبوعات عالمينه قدم قويوب هميشه باش
يازيجى (سردبير) عنوانيله غزيتيه و ژورناللاردا وظيفه داشايب
و هله ليك، تبريزده گونده ياييلان (فروغ آزادى) غزيتيه سينده،
"آذرى صحيفه سى" عنوانلى بير صحيفه كي، آذرى توركجه سينه
حصر اولور، اونون قلمى و مسؤليتى ايله يازيلير.
يحيى شيدا، توركجه، فارسجا، عربجه و آلمانجا لسانلارا تا-
نيس اولان يازيجى و شاعر لر يميزدن ديركى، ايندي ده ۲۵۰۰۰ بيت
فارسجا و ۲۵۰۰۰ بيت توركجه شعر يازيب.

اونون فارس ديلينده يايديغى كتابلار:
"جنايات زن يا شاهكارهاى طبيعت"، "پسرخان"، "درياي متلاطم"
تلواسه ها"، "فرآورده ها" و درزوايى ادبيات دير.
و آذرى توركجه سينده نشر ائتديكى كتابلار:

"اودلار وطنى"، "ميرزه علي معجزين يا ييلما ميش اثرلرى و چو-
نجو جلد"، "ننه خانيم"، "اودلو سؤزلىر"، "سئزيم قولو"، "اون جز-
وهلر" مجموعه لرين گؤسترملك اولار.

الده حاضر اولوب ياييلمايان كتابلاريندان دا :

"تبریزلی صائب"، "جوادی نین غزللری"، "میرزه علی معجزین
یا، ییلما یان اثرلری دوردونجو جلد"، "اسکی آذربایجانین سیاسی
تاریخی، دیر کی، گله جکده چاپ اولاجاقدیر.

شیدانین شعرلری و مقاله لری دورلو مجموعه لرده و مطبوعاتدا
دا ایندییه دک چاپ اولموشدیر. و تحقیق ایشلرینده، مهارتلی و
یورولماز بیر شخصیت دیر. و سؤیله دیگی شعرلر عمومیت له وطن عشق-
نده ن، خلق محبتیندن نشئه آلیر، و چوخ سؤزلری ساتیریک و انقلابی
قوشمالارا تخصیص تاپمیشدیر.

یحیی شیدا شعرین هامی صنفلرینده سؤزیا زیب، پوئما و
قصیده یازماقدا آرتیق استعداد و اقتدار گؤستریب دیر.

آقای شیدانین اوستاد شهریارا خطاب بیرگؤزه ل شعرینی
آقای نصرت الله فتحی ۱۳۴۹ - نجی ایل تبریز سفرینده آلیب
تهراندا گتیرمیشدی و او شعرئ دوستلار گؤروشونده او خویوب چوخ
آلغیشلانندی و ادبیات او جاقی بؤلؤگینده گتیریلیر.

تیرائی ۱۳۵ تبریز

آسی ساری کونیک

شیدا

آسی خستہ قوش! آوارہ گزیریں بودیاری،
گولزله اوزوی، آچی دی ہریانی بو یوردون،
فرست دالینجی گزیری، ال ئیری تاپسا۔
تیک اوز یوانی! قویا سہ ال تاپا آچی،
جدا لیکہ کی، جان قورتاراسان، آچی الیندن،
گولشندہ کی یوخ ذوق و صفا آسی ساری کونیک!
دیلہ سن اگر، آچی اندہ رقانیا غلتان،
مین فیرتانا قانجیب، دؤگہک باشینا توفان،
گلہ نقد درد و بلا، داغ کیمی دور باخ!
ایسترسنی صیاد اوزونہ رام اندہ، آما،
بویشی مثل دیرکی، بیزیم اندہ دیشدر:
غم۔ غصہ کیمچیک قلبینی گردؤگہ سینجیلما!
اوندا کی چنچارگون، یاسیلار عالمہ بیردن،
داغی۔ دشی آسودہ خیالیدہ گزہ رسن،
ظولمون ائوی ویران اولو، ظالم دوشہ رالدن،
بختین قاپوسو ایندی قیفیلناسا داریخا!
اوز جانولین اوینا ما بو عرصہ "شیدا"

زندانی، قفسدی چمنی، باغی، باماری،
قوزغون کیمی، دؤرت گولزلو گزیر کورپشکاری،
دیران قویا جاق یوردونو، آسی کونیک ساری!
سن بو یوانین صاحبی سن، قان نینہ باری!
دوشسن تورا، فریاد ائلہ، کچک بو فشاری،
قاج۔ قاج بوئیرین زہرلی دیر دار ونداری!!
اوجسان آ یازتی! تیر جفا قلبینی یاری،
ہر کیمدہ اولو، داغ کیمی دنیا دا وقاری،
آیدین دی بوسوز "توستو گندہ رگو کچک ساری"
اونغودا گورہ راج تو یوق البتہ کی، داری،
بیر باخ آشاغا، باخما اوزوندن دہ یوخاری،
بوگونہ کچچہ راخیری، غلدرہ قوتاری،
اوندا کی قارادان ئیری، صبح اولجاق آغاری۔
گولشندہ نہ شاحا گورہ سن، داغدانہ قاری،
قان دورماز اگر کسہ پچاق قیرسا داماری!
ہر برقیقلین، واردی طبیعتہ آچاری،
لیلاج دغباریہ قیز دیرما قوماری،

آقای فرزانه آذربایجان خلقین خصوصاً آذری ادبیاتینه علاقه مند اولانلارین
 آراسیندا نتیجه بیر ادیب و محقق تانیلمیشدر . اونون مختلف تحقیقی مقاله لر
 طافوتی دوره سیندن سونرا " وارلیق " و باشقا مجله لرده منتشر اولمیشدر .
 آقای محمد علی فرزانه طافوتی دوره سینده چوخ زحمتله آذربایجان بایانی-
 لارینی و مانی زبان آذریله یجانی منتشر ائتمیشدر . آقای فرزانه عمومی ترجمه
 حالینین درجیندن عذر ایسته میش و توی شخصاً بونله یازید .
 " سیزه موفقیتلر آرزو ائتمک ترجمه حالی وئرمکدن عذر ایسته یورم " .
 دوستلار گوروشی زحمتکشلری آقای فرزانه یه ینی موفقیتلر آرزو ائده رک اونون
 قره جوللو حقینده یازدیقی ادبی و شیوا ترجمه حالی " ادبیات اوجاقیندا " .
 گتیره رک و ینی موفقیت لر آرزو ائده رک .

مرحوم نصرت الله فتحی ۱۲۹۳ نجی
ایله آتشاک کندینده (مراغه
یا خینلیغیندا) نسبتاً "متمول
بیژ عائله ده دنیا گلمیشدیر.
آتاسی مرحوم اولاندان صونرا
مراغه شهرینده گلیب قدیم مدرسه
لرده نجه بیر طلبه تحصیل مشغول

اولور. صونرا تبریزه و تهرانا گلیب تا زاتچیلیمیش مدرسه لـرده
تحصیلاتینی تکمیل ائدیر. صونرا مالیه وزارتینده داخل اولور. اؤز
معلوماتینی آرتیرماق ایچون مالیه وزارتتی طرفیندن آچیلیمیش
مالی و گمرک آموزشگاهلارینا داخل اولور. صونرا بیردوره قضائی
کلاسدا معلومات آلیر.

مرحوم فتحینین مختلف فارسی تالیفاتتی واردیر. ولی اونلداها
آرتیق معروف ائدن "یادی از حیدر بابا" کتابی اولدی.
مرحوم فتحینین تحقیقی موضوعلارا علاقه سی وارایدی. بوایش زند
- گینا مه ءثقه الاسلام کتابیندا آشکارا اچخییر. ذکر اولونان کتاب
۷۷۶ صفحه دن عبارت چوق تحقیق اوزره یا زیلمیشدیر.

مرحوم فتحینین یازدیغی متعدد کتابلارون عمده سی بونلاردیر:
رادمردان. عارف و ایرج. آخرین تصمیم، آزاده گمنام، وارث بار-
بد، یا ذی از حیدر بابا، مرگ عیش، یپریم، بت اوسکوی، جام -
مراد، دیدار همزم ستارخان.

مرحوم فتحی تمام علاقه ایله دوستلار گؤروشینده گله ردی. مرحوم فتحی
ترقیه نایل اولدیغی حالدا ایشلرینده احتیاط کارایدی. همزم ستار
خان کتابینی یا زماقدان اصلاً "مقصدی حقیقی وطنپرست میرزا
نورالله خان" یا زماق ایدی ولی متاسفانه شرایط دن آسیلی اولاراق
یئرده علنی آدینی چکمه میشدی. مرحوم فتحینین طبع شعری
وارایدی. او، شعرین آتشاک تخلصی ایله امضائده ردی.

مرحوم نصرت الله فتي، انتبأك

شهریار تعظیم شعریندن نیچه بند سچیلیمیش دیر:

شهریار تعظیم

گوزوموزون یاشین بیرکس سیددی،
نیچ اوزوموز بو دؤره ده گولمه دی،
اولا بیتسین تیکانلیقدان قیزیل گول؟

شیرین دیلی شیری دوزلو شهریار،
اودا یانان قلبی کوزلو شهریار،
آنا وطن سن تک اوغول آزدوغار

باشدان باشا اده حنا یاخاردیق،
کملیک لرین باشین قارا تاخاردیق،
نیچ بیلیمزکی، قلبی نه دن دؤیونه ر،

اود دوراردیق، گونه غاز گلنده،
مال حیوانا دؤره دیک یاز گلنده،
اوشاقلارین یان حبیبینه قویاردیق،

کیمه نیریم دردیمیزی بیلیم دی،
ماهی گلدی، بیزه کؤمک گلیم دی..
حی و میریم "الله سنه توکل"

سوزاوتاسی، کسکین سوزلو شهریار،
مجنون کیمی، عاشق کوزلو شهریار،
آذربایجان اده رسنه افتخار،

قاریاغندا پنجه دن باخاردیق،
شکار گونو ایلدیریم تک شاخاردیق،
کملیک باشین قارا تاخار سنوینه ر،

قیش گنجیسی، حالیمیز ساز گلنده،
چاییردیب قیش نیی آزل گلنده،
بایرام گونو آغ یومورتا بویاردیق،

توی تو ماندا شمع یوللاردیق هر کسه ،
یکس او دورکی سسین پتیر سین سسه ،
سوزو بوتوو اولان کیمسه کیشیدی ،

آتشکلی بوندان آرتیق باشارماز ،
آیری دیله اچوقت شهرت آپارماز ،
قوی دسینلر بونو دسین ده لی دی ،

نه اولاردی قانا دلانیب اچمیدیم ؛!
اچوب گندیب حق قاپوسون اچمیدیم ،
حئیف اولسون ، کلید ده وه بونیوندا ،

انسان اولان آیتیق قالار یوخدا ماز ،
مارال لاری منشه لروه اوخدا ماز ،
بیزانیریق آغز اگرینی اوزاقدان ،

غذایستیرم چوخ دانیشتیم ، باغیشدا !
بو یوک ایشه تنز قارشدیم ، باغیشدا ،
آزیم بودور من کلیدیم تبریزه ،

هر کس ددیم نه کوزدیش ناکسه ،
چالاغانی سالماق اولماز قفسه ،
ایکی سوزلو کیشی دکیل ، دیشیدی .

پخشی شاگرد اوتاسینا قابارماز ،
ناشی اولان آتی پشین چاپیرتاز ،
داریم بودور یوخدان وئره ن علی دی ،

بودالیقدان بیر قور تولوب قاچمیدیم ،
عدالتین نوردون اوردان ساچمیدیم ،
بیز بوردایتیق ده وه گیدان یولوندا ،

ده وه سینی هریان گله هیندا ماز ،
دوستو قویوب اوز که لری یوخدا ماز ،
آسدا مارتیق قورد چور تموش بوداقدان ،

آجی سوزه چوخ یانا شدیم ، باغیشدا ،
تورک دیله گنج بار شدیم ، باغیشدا ،
یا کوره دیم گلیسن بیرگون بیزه ،

مرادعلی قریشی کی، صونرا لالز
(قافلانتي) تخلصی ایلہ داخی
معروف اولدی ۱۳ - نجی
ایلده قافلانتي کنداینده
یوخسول بیرعائله ده آنا دان
اولمیشدیر. کندشرا یطی و
یوخسوللیقدان آسیلی ولاراق
درس اوخوماقا امکان تاپما -

یر. جوان یاشلاریندان ناچار اولور اؤز عائله سینی بورا خیج چؤرک
تایماق اوچون تهرانا کؤچمه گه محبور اولور. قافلانتي اوزون ایل
لردور. تهراندایا بیر زحمتکش کیمی چالیشیر، تایا شاییشینی تامین
ايله سون وچتینلیک ایلہ آز - چوخ اوخویوب ویا زماق اؤگر نمیشدی
آز سواد ایلا وجودینده اولان ذوق نمو ائده رک شعر دئمگه باشلامیش.
دیلینہ و وطنینہ اولان احساسینی بیلدیرمیشدیر.

قافلانتي آذربایجان ملی نهضت زمانی کندچیلرین ظالم الیندن
قورتارما سینی گؤرمیش و نهضت سقویندن صونرا اولان ظلملری درک
ا ئدیپ و اؤز سؤزلرینده آشکارا چیخارمیشدی. قافلانتي عمو سی اوغلی
برجعلی ایلہ بیرلیکده مرحوم نصرت الہ فتحی واسطه سیله دوستلار گؤر
- و شینه جلب اولموش اورا دا کی ۱۵ گونده بیر دفعه سیرا ایلہ
اولاردی گلدیگی زمان اؤز شعرلریندن اوخویاردی وارد دوستلار
طرفیندن دوزه لردی.

مرحوم سهند قره چورلو مرادعلی نین داها شعرلرینی تصحیح
ا ئتدیگده و اونون گله جگینه امید با غلاردی.

قافلانتي (سئچیلیمیش شعرلر مجموعه سی) آدلی کتابینی
طاغوتی دوره سی سقویندن صونرا منتشر ائتمه گینه موفق اولدی.

اوند آزادلیغین دادنی بیلدیک،
اوندانا اولغینه اوخودوق کولدوک،

مظلومون، محرومون گوزباشین بیلدیک،
مکتب اوشاغدری یادیا دوشدو،

قافلاتی، قرباندی حقیقین یولونا،
گؤزه نریشچی نین پولاد قولونا !!

آرزیلار، خلقیمیز آزاد اولونا،
چکیچ، اوراغدری یادیا دوشدو،

قافلاتی، تهران - ۱۳۵۷

منیم دیلگیم

تکجه دیلیم دکیل منیم دیله گیم،
اؤز یوردودامنی اوزگه سانیرلار،

مین-مین آرزولارلا دولوب اوره گیم،
وطن سیز یا شاماق ندیر گره گیم،

قانیرام کی دیلیم شیر ندیر بالدان،
چونکو تاپدالانیر آنا تورپاغیم،

آماقوز تاراییب بوللوزا والدان،
آچیلما سیرباشیم فیکیر خیالدان،

هلر دایا ناییب ائلمیم اوزونه،
آمالاردان قالمیش اودلار اوکله سین،

ئینه ده او یان وار اوزگه سوزونه،
دشمن دیش قیجیریب چیمخیر اوزونه،

یادلار یوردودوزو بولدو آرادان،
وئدیم ایلر بو یونگیلر ییدن،

آیریدی وطنده بیر لیک یارادان،
اوده گیمده چالین چارپاز یارادان،

اصولدار هر هسی بیر دیار دایر،
ظلمون تیه سی نین والی واکسیر،

اوژ که لر چالیشدی خلقیمی دانا،
یئنه اونو دایم ائل - اولادی،

واغلارا، داشلارا یامی سالدیم،
آنا مین دلینه تهمت ووردولار،

یوردوموزدا قارا یئلر اسنده،
اویادیم بیر آنذا قان ایچکنزه،

اینانیرام خلقیم بیرگون دوراجاق،
چاخا شیب اصولدار دولار سدا حا،

تافلاتی سوز قوشار جان وار جانیندا،
آرزو دیگینین بریده بودور،

کیچی سی دوستا قدا، کیچی داردایر،
مظلومون اوره کی آه زاردایر،

دؤندو آیدار، ایلر اوره گیم قانا،
هر زمان کوه ندیم آذر با بجانا،

ایلمین گولومون قیدینه قالدیم،
غریبه حسرتله قالیب قوجالدیم،

آز قالدی بویونخام بوراندا چنده،
امیدله یاشادیم شانلی وطنده،

یئنه آزاد لیغین تبلین دوراجاق،
قان تئوکن جبدین آغزین حیراجاق،

داغ وار سینه سینده اولدوز سانیندا،
مظلوم آزاد اولار، دیده یانیندا،

یادیا دوشدو اولازدی وطنده آهیده افغان ،
ایلملیم صدقیده یاشایان زامان ،
بیلردی انسانین قدرینی انسان ،
بختیار چاغلاری یادیا دوشدو ،

اودلار دایریندا آذربایجاندا ،
شنلیک باشلاناردی باکی شیراندا ،
اورمودا، سالامسا، میده، مغاندا ،
سئونمز چاغلاری یادیا دوشدو ،

کونش نور ساچاردی داغلارا، دوزه ،
هر آن گؤنه نردی یادلاردا، بیزه ،
قرمان شهره ، شانلی تبریزه ،
گلن قوناغلاری یادیا دوشدو ،

بوی آلاردی ائیم شانلی وطنده ،
شرفه یاشاردی بوراندا، چنده ،
آزادلیق یولوندا دوکوش دوشنده ،
بابک سایاقلاری یادیا دوشدو ،

ایکید کور اوغلونون شانلی، شهرتی ،
ظالم پاشالارا ووران ضربتی ،
جومرو عاشیقلارین ساری، صحبتی ،
خلقین دایاغلاری یادیا دوشدو ،

قبرمان نبی نین آزادلیق یولو ،
چوتقدی حق سسی ساغیلده سولو ،
قوچاق هجری نین پولادوان قولو ،
قاربال حنیاقلاری یادیا دوشدو ،

ملی حکومتی قورولان زامان ،
آمانسیر دوشمانا وئرمه دیک آمان ،
داغلاروان چکیدی گیتکی سیر دومان ،
چچیکلی داغلاری یادیا دوشدو ،

يعقوب قدسی مرحوم محمد قدسی
اوغلی ۱۲۸۸- نجی ایلده
اردبیلده دنیایه گلمیش
آقای قدسینین آتاسی مرحوم
محمد (شیخ الاسلام) اردبیل
شهرستانین معارف بناسینی
قویمیشدیر. آقای قدسی ۲۳
یاشیندان ۱۸ ایل اردبیل

و ۲۵ ایل ایرانین باشقا شهرستانلاریندا دبیرلیک رئیس دبیر -
ستانلیق اداره آموزش و پرورش رئیسلیگی ایشلرینده جدیت
و درستلیک ایله انجام وظیفه ائتمیشدیر. آقای قدس اجتماعی
ایشلره علاقمند اولدیغی ایچون آزادخواهلیق نهضتینده اشتراک
ائتمیش ۱۳۲۴- نجی ایلده اردبیلدن آذربایجان ملی مجلسینه
نماینده سئچیلیمیشدیر. ملی نهضت زماننی اردبیل محالیندا جدی
فعالیتده اولمیشدیر. ملی نهضت سقوطیندن صورنا حبس و تبعید
اولوندی. و اموالی دا غارتیه گئتمیشدیر، بونلا برابر حقسی
مدافعه ائتمکده مضایقه ائتمه میشدیر.

آقای قدس خلق ادبیاتینا علاقمند اولدیغی ایچون چوخدان
بری آتالار سؤزلرینی ییغماغا باشلامیشدیر (۶۰۰۰) حدودینده
آتالار سؤزلرینی توپلاماغا موفق اولمیشدیرکی، اونون بیرنجی
جلدی (۲۰۰۰) مثالدان عبارتدر، منتشر اولمیش، تمام علاقمند
لره بوکتابین اله گتیرمگین توصیه اولونور.

گنجعلی صباحی میاب ۱۲۸۵ -
نجی ایلده مرنديا خینلیغیندا
قانلی داغ اتگینده یئرلشمیش
"میاب" کندینده آنادان اولمو
شدور. یئددی یاشیندا ایکن، آنای
سی ایله شمالی آذربایجانا، آتای
سینین یانینا گئتمیشدیر.
ابتدائی مکتبی شامخوردا،
اورتا مکتبی گنجه شهرینده

بیتیریب، دانشگاهلاردا ورموش، ۱۹۳۲- نجی ایلده باکی‌دا دیل
وادبیات دانهشده سینین قورتارمیش، اورتا مکتب مدیری و دبیر
صفتیله جالیشمیشدیر.

۱۹۴۶- نجی ایلده وطنه قاییدیب، یعنی تاسیس اولونموش تبر
یز دانشگاهیندا دیل وادبیات شعبه سینین مدیری و آذربایجان
دیلمین تدریسینی عهده‌سینه گؤتورموشدور.

آذربایجاندا دموقرات حکومتی دئوریلندن صونرا، زندان آلینیر
دوققوز آی زنداندا یاتدیقدان صونرا مهاجر آدیله بندیر آبادا، او-
رادا ندرستانا تبعید اولونور. ایکی ایل تبعیدچکدیکدن صونرا
آزاد اولونور. تبریزه خانوادہ سینین یانینا قاییدیر. حکومت
نظامی طرفیندن تهرانا کؤچمگه مجبور ائدیلیر. ۱۳۲۹- نجی ایلده
اؤزخانوادہ سیله تهرانا گلیب، مختلف آزاد ایشلرله مشغول اولور
سیاسی واجتماعی محیط اونونه قدر سیخسادا، اؤز ادبی فعالیتیندن
الچکیر. یازمیش اولدوغو کیچیک حکایه لری انقلابدان صونرا
مجموعه شکلینده "قارتال" و "حیات فاجعه لری" آدیله چاپ ومنتشر
اولموشدور. انقلابدان صونرا تهراندا تشکیل اولونموش "یازچیلار
و شاعرلر جمعیتی" نین مؤسسلریندن اولماقلا، فعال صورتده چاپ-
لیشانلاردان اولموشدور. بوندان باشقا "وارلیق" و "یولداش" مجله
لرینده ادبی وانتقادی مقاله لری چاپ اولونموشدور.

۱۳۴۰- نجی ایلدن بری "دوستلار گؤروشو" آدی ایله تشکیل
اولونموش ادبی جله لرده شرکت ائتمیشدیر.

بویا زیچینین قلمی ایله تانیس اولماق ایچون، کیچیک
حکایه لریندن "گول دسته سی" نی اوخوجولارا تقدیم ائدیریک.

گول دستہ سی

۱۳۲۶ نجی ایٹین باماری ایدی، داریخامنه ال وئردیگیندن، قصہ بنی اطرافینا
گزمہ کہ چمیشدیم، قات - قات اوجالان صیرا داغدارین قوینوندا ایرلشن، مظفر قلعہ سی۔
نین طبیعت گوزہ لیلیکلی انسانین روحونو اوخشیایردی، داغدارین انگیندن شاریتی ایہ خیب،
انسان عروکیمی، گندہ ن چاندارین ہمسہ سی، ہر طرفہ قانیاب قانخان دور و بولاخدارین
زمرہ سی، حزین - حزین اسن یندن، رقصہ گلن یار پاخدارین پیمیلی سی، آزاد قوش۔
لارین بوداخدان - بوداغا سچر ایاراق، سونجبد دولو، شیرین نغمہ لری، منی اوز غم خیال
دنیا مدان آیریش، گول - چچکدرین عطری دولغون شراب تکب منی مست اتمیشدی،
ہر طرفہ اوز دوندرسن، طبیعت اوز گوزہ لیلیکلی اید انسانین اوزونہ گولوردو۔

گزمہ - گزمہ، گلیب "ایدیریم" بولامی نین باشینا یتیشدیم، یورولوشدوم، ال -
اوز وویودوم، بولاغین کناریندا اوتوروب، یئرین سینہ سیندن گوز یاشی کیمی، قانیاب -
قانخان دور و سویا تاشا انگہ باشلادیم، ندہ نہ، ینیدن غم لشکری منہ هجوم ائدی،
اورہ کیم دولغون بولوت کیمی دولولدو، اوز ائل - او بام، وطنیم یادکا دوشدو، ایندی
اوردا طبیعت اوز دونونو دگیشیب، دوزلر - یاماجدار آل، یاشیدا بورونوب ہر گولون
اوزہ ریندہ بیر بیل جبہ - جبہ دورور، چوللردہ قویون سورولری، قوزولار طہ شیر، چوبان

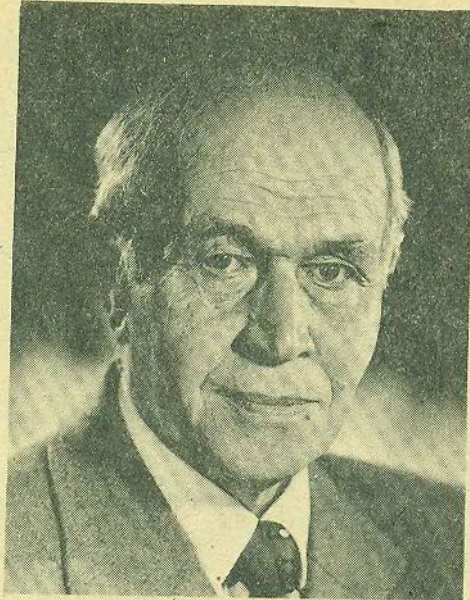
۱ - قلعہ مظفرہ "چشمہ برق" ایدی معروف بیر بولاخدر

چالیدی یا تغلی توتک سسی داغ - دره لره یاییلیر. بامار، هر شیره بامار دیر. آنجا،
 منیم وورغون کونوم وطنیم یازینی آرزیدار. آخی، من اونون قونیوندا بویولوب
 بویا چاتیشام. تورپاغی نین برآدیمیندا سئوگی - سئوینج، کدر لرله دولو خاطره لیریم
 وار دیر. هر شتین اوشون، سئوکیلیم ده اوردا دیر. او، گوز و یولدا منی گوزله یر.
 آیریلیق زردینی کیم بلیمیر؟.. اوره کیم طوفاندا وتولموش دیزر کیمی، تدا طلمه کلیمیشدی. دانا
 طبیعت گوزه لیکلرینی کورموردوم. روجوم قوشو وطن دیاریندا پروازا کلیمیشدی. اونون
 خیالی گوزومون اؤنونده جانلاندی. اودا منیم کیمی پریشان، سولغون، دوتغون،
 دولغون کورونور. اودا، هجران اودوندا یانیردی. آمان آنه!.. نه قدر دوز و لوز دیر!..
 ایکی ایم ایلده باشیمی دوتدوم. سانکی، بونوندا شینیده عله کلیمیش فیرمیان ساکت
 ائتمک ایسته یریم. سون کوروشوموزدن آلتی آی کچیردی. آیریلیق دقیقه لرینده
 اوز وئره ن، هجان، گوز یاشداری، اسید سیر باخیشدار بیر - بیر گوزومون اؤنونده جانلاندی.
 بوتون وارلیغینی سارسیلیدی.

بویه بحرانی بیر حالدا ائکین، محبتده دولو انجه بیر سس:
 - آغا، سلام!.. دئییه منیم دادیا چاتدی. قورخوج یوخونون و شتینک او یانا
 آدام کیمی، اوزومه کلیم - قارشیدا اون - اون ایکی یاشداریندا، قیوریم ساحلی آلاق
 یالین بیر قیزی کوروزوم. او الینده بیر دسته گول، قاباغیمدا دایانمیشدی. قارا - ایری
 گوزلرینده نر - محبتده دولو وحشی بیر باخیش وار ایدی.

من بوگولوسنه درمیشم. دئییه گول دسته سینی مننه اوزاتدی. من شاقین
 بیر حالدا، گولوا آلدیم. او، سئوینرهک، گوللره نبره نمیش اوتلاری یار اراق، دلی حیران
 سیچر ایشلارلا اوزاخلاشدی. من اونو تانیدیم. ایلمده کی گول دسته سینه تاشا
 ائتمکده باشلادیم. نرگز، بنفشه و سائره... رنگ به رنگ گوللرین آراسیندا نیشلریش
 ایکی دانه لاله گولو بو دسته نین کؤزه للیکینی تاملا میشدی.
 بو گول دسته سینه تاشا ائدیکجه، اونون آل، ساری، قیرمز، یاق، یاق
 یا پاخدری خاطره دفتریمین ورقلرینه چئوریدی.....

گنجعلی صباحی

"محزون"، تخلصی ایله تانینان و شهرت تاپان محمدعلی حسن اوغلو فخرالدینی ۱۲۷۸ - نجی ایله ده شمالی آذربایجانین گده یگ قصبه سینده آنادان اولموشدور. هله بیریاشیندا ایکن آنادان یتیم قالمیش، بئویوک قارداشلاری نین قانادی آلتیندا بئویوموشدور. ابتدائی مکتبی قورتارمیش، تحصیلینی دوام ائتدیرمگ امکانی اولما دیغیندان بیرمدت دمیرجی لیک، داها صونرا عکاسلیغی اؤزونه پئشه ائتمیشدیر.

۱۳۱۷ - نجی ایله ده تبریزه گلمیشدیر. ۱۳۲۵ - نجی ایله ده آذربایجان آزادلیغی بوغولاندان صونرا "محزون" تهرانا کؤچمه گه محبور اولور.

محزون ادبی فعالیتینی گنج یاشلاریندان کیچیک شعرلرله باشلامیش، یاواش - یاواش اؤز بدیغی غزللریله بوتون آذربا - یجاندا شهرت قازانمیشدیر. یونون لیریکا سیندا وپته، ائلینه قارشى صونسوز بیرقایغی و محبت قایناییر. یارادیجیلیغی ایله تانیش اولماق ایچون غزللریندن نمونه لری اوخوجولارین نظریئت کئچیریک.

غزل

مخزون

دیلدره قالدی سنگیلی واحد غزللرین ،

افسوس دو تمار اولدو قلم بیرده الیرین ،

اوچدون خزان بیلگی تک لاله زاریدن ،

پژمرده اولدو باغ حیاتیندا گوللرین ،

شعرو غزله روح و ژرب جمله عالمه ،

وصفین جهاننه یا ییش ایدین سن گوزلرین ،

قلبین همیشه باغلی ایدی خلقه اولکده ،

ساختار وطن دوشونده نی اغدار اعللرین ،

شعرو غزل زمانده چو خدار یازیب ولی ،

«واحد» سن ایدین ازبری هر سیره دیلرین ،

هر دن فضولی «دن آلیب الهام» شعرینی -

یازدین غزل جالییه سن اینجه نلرین ،

که واقفین اثرلری تک هر غزلده سن ،

تعریف قیلدین هر صنفین قاره نلرین ،

آسوده یات کی دائمی دیر شعرکشنین ،

سولماز چمنی آفتی دگمه سین ایلرین ،

«مخزون» دئییه سن اولکمه مسین وارسان هر زمان ،

هر عصر هر زماندا او خورلار غزللرین !

تبریزده وفالی دوستوم اکبر حیداره

سلامیم وار اوز اقدار دان سیره دوست وفاداریم!
 خوش اوسون دایما حالین مراد نیجه بو عالمده،
 یاجی شیرین کتابین انیده دی و شاد مخرونی،
 شکایت تمییس انسانلارین جور و جفا سیندن،
 کیمین ارککی وار دیر ساء، اسیر محنت و غم دور،
 تاپیر قلمیم تسلی پاک قلبیندن، کلامیندن،
 نکاهی شعر نیده یا غزل لوده اولان معنا،
 منیده اولمادی آسوده فکریم و هر زده بیر آن،
 قلم کاغذ دی تک مونس منم غمکین اولان دمه،
 همیشه خلقه خدمت ایلده مکر نیتیم، دوستوم!
 ولی، درویش تک کچدیم جهانین جمله واریندن،
 الفت تک قدیمی دال ایلدیشش بجرانیون دردی،
 برادر! نامه یاز اشعاریه شاد ایلده مخرونی،
 دوا حکمنده دیر کاغذ منم غرتبه ای حیدار!

اوجا سین نامین عالمده منیم سیکلی سرداریم!
 وجودین کورمه سین آفت جهاندا یارلداریم،
 سنین طوطی مقالیندن آچیلدی طبع گلزاریم،
 منیده درد و محنت دن سولوب گل کیمی خساریم،
 ولی خوشحالم اوندن کیم، واریدیر سن کیمی یاریم،
 حقیقت سوز لریندن تاپدی رونق شعر باریم،
 منم هر کلمه سی بیر درد دور استاد همکاریم!
 تاپیر شدت گونو-گوندن اوره کده درد و آزاریم،
 بولار دان باشتقا دنیا دایو خود ویر بره واریم،
 شرافت ایلده وجدان دیر منیم آمال و افکاریم،
 بونیلده شادوم عالمده فقط، اشعار دیر واریم،
 امید وصل ایلده عمر ایلدیر آنجاق، دل زاریم،
 سلامیم وار بوتون شاعر لره قورتاردی اشعاریم،
 اودور تک در دیمه درمان، اودور یار غمخواریم.

مخزون

عبدالکریم منظوری ۱۳۰۸ نجی
ایلده خامنه ده آنادان اولوب
او، آذربایجان ادبیاتینه و
فولکلورینه علاقه سی اولان بیر
شخص دیر. او، معلم لیک وظیفه
سینه مشغول اولدوغو حالدا
آشاغیدا آدلاری چکیلن کتابلار-
ین ترجمه و چاپینا موفق اولموش
دور .

۱ - ناما زلارین تورکجه ترجمه سی . ۲ - حضرت علی (ع) نین
اؤیود (نصیحت) لری کی " اوارلیق " مجله سینده چاپ اولور .
۳ - تایما جالار (آقای دوکتور جاویدیلہ بیرلیکده چاپ و
منتشر اولوب) . ۴ - سیدعظیم شیروانی نین " سیچان ویشیک "
و میرمهدی سیدزاده نین " کوراوغلو " منظومه سینین سیرلیک
الفا سیندان یازیمیزا کؤچوروب چاپ و منتشر ائدیپ .
بونلاردان باشقا " سرگذشت مرد خسیس " و " وکلای مرافعه
تبریز " ی میرزا فتحعلی آخوندوفدان و کیچیک - کیچیک حکایه
لر " منیم گوگرچین لریم " کیمی میرزا ابراهیم اوفدان و
" قیزیل غنچه لر " انور محمدخانلودان و " قوچاق سیتار "
دوکتور جاویددن و ... تورکجه دن فارسجا یا ترجمه ائتمیشدیر .
اونون " تورکجه - فارسجا معمولی دانیشیق لار " آدلی
کتابی بویاخیللیقدن چاپدان چیخا جاق . او، ۷۳ بند دن
عبارت " قوجا خامنه یه سلام " عنوانیله استاد شهریارین
" حیدر بابایه سلام " نینه نظیره یازمیش کیسی اوندان
بیر نجه بند " ادبیات اوچاغی بؤلؤگونه " چاپ
اولا جاق دیر .

قوجا خانمە! قوجا خانمە،
 باغین، باغچان میوه و ژیب بارلانیب،
 آغا جلدان آلا، هیو ساللانیب،
 سولون کوزه کنان دور، ساغین شلستیر،

انسان اولان آنا یوردون چوخ لستیر،

قوجا خانمە، چنارلارین! قوجا دیر،
 او جالیتدا، او جاداغدان او جادیر،
 بوداغدار، شاخه لری با چادیر،
 اوردان چیخ باخ، کفتر علی! دوزونه،

بو قوجا مان، بو قهرمان چنارلار،
 کولکه لرین یایدا ییره سالارلار،
 کونشون باج، اولدوردان تاج آلدلار،
 سرین - سرین چنارلارین کولکه سی،

نه کوزه لدیر آذربایجان اولکه سی

بیر دیل آچیب دانیشایدی چنارلار،
 ائل دردینه اوزون اودا یاخانلار،
 بارداقالیب ایکیدلر، قهرمانلار؟
 بو چنارلار نه لر گوروب یاشیندان،

نه طوفانلار گلیب گنجیب یاشیندان،

قوجا خانمە، ایلر، ایلار اوتدولر،
 بیرونلار خلقه خدمت ائدی لر،
 خیابانین! میرچ، لرین کتدی لر،
 بودنیایا گلن هر کس کوجیه جگ،

هر نه اکسه آخیر اونو ییجه جگ،

۱- ننگ و قومان بیروت چنار. ۲- یزادی دیر. ۳- شادروان شیخ محمد خیابانی.

۴- میرزه حسینخان میرنچ کچیشده خانمەنین خیر و نیکو نام شغصلریندن بیری دیر.

سن بسردین "آخوندوف" لار سینده، اونون آیتاق ایزلری واردی سنده،
میزه جعفر فارسیجا شعر دئییه نده، شعری اونون شکر ایدی، قندی

"عبدالصمد" عرب ده پرفتن ایدی،

مدرسنی دایر ائدی "معرفت"، پیغیشیدی کمنه اصولدا مکتب
آخوندو جعفرانی، ریاضی، حکمت، معنی، مدرسه سی، رایگان
ناظر اونا "میزه حبیب وایقان"

حق سکوت وئردی مکتبدار لارا، بتان دئین تکفیر ائده ن خانلارا،
مخالفه، جابله، نادان لارا، ششاد ایلدیر، یانیر علین چراغی،
آلودا لایر یورد و موزون اوجاغی.

قوجا خاننه "اغل، اولوسون داغیلدی، قویونلارین یاد اوکده ساغیلدی،
کنجیشدن ایندی وئسک ناعیلدی، سبب ندیر، اتمی قاچیب وطندن؟
بیل ده آیریلار گولدن چمندن؟

قوجا خاننه "دنیا اوزود و ماندیر، اوخو آتیب، یای گیزلردن زاماندر،
شیطان صفت لردن قاچین آماندر، بئل باغلاماق بودنیایا عبث دیر،
واری - یوخو او یونچاقدیر، موس دیر.

۱- مشهور میرزه نعلی آخوندوف خانمیلی میرزه محمد تقی اوغلو. ۲- میرزه جعفر خانمیلی صدره شاد لردن. ۳- شیخ عبدالصمد خرمی

حرمی مشهور دئیب. ۴- ۱۳۲۲ هجری قمری ده خانمیه مشهور دشت و تقیس ده منی اصولدا معروف آدینا تاجانی مدرسه لریکی دیر.

میشوغ، آنگی نین دره سی، دوزو،
هریز معدنی نین دادلی دیر دوزو،
دریان، بالی، کوزه کنان قارپیزی،
میشین، قوغونون خیشی دادی وار،

یمیش لری کوزه دل - کوزه آل آدی وار،

قوجا خانم، داد غلکین آلیندن،
اگیلیری آیری سالیب آلیندن،
غصه زنیب آه چکرم دریندن،
نییه جهان مطلوبلار ازندانیر،

مطلوبلارین اوره ک غذا سی قاندر،

صلح آدینا مطلوبلاری قیریلار،
ناحقی حق یئرینه کؤتیریلر،
الترین هر یکه انلیرلر،
بشر، نییه تنده نامرد اولوبدور،

انساندارین مروتی نولوبدور؟

قوجا خانم، چچک آچسین چمن لر،
خوش ایی ورسین، عطیرلی یاسمین لر،
غم چکرسین سنده غمور سوره لر،
خران گشتسین، غم تو کنسین، یاز اولسون،

ایلمیزین درد و غمی آزا اولسون،

قوجا خانم، اوز ایی وار هر گولون،
اؤز سوزو وار، اؤز شعری وار هر گولون،
چچه وورسون، کسین سسی بولبولون،
نغمه قوشدوم آذربایجان دلینده،

یاخشی آندار، آدام، آنا دلینده،

مظفری خانم، تراز ۱۳۵۴ شمسی

آقای محمد مشیری سیدعزیزالله
اوغلو، فراهان سیدلرین—
۱۲۸۸ - نجی ایلده گرمی محـا-
لینین ورنکش کندینده آنادان
دوغولموشدیر.

ایلک واورتا تحصیلینی
بیرینجی سیکله قدر تبریزده
اوخیوب قورتا رمیشدیر. عائله
وضعیتندن آسیلی اولاراق تهرانا گلمیش و بورادا تحصیلنه دوام
ااتمیشدیر.

۱۳۰۷ - نجی ایلده افسرلیک دانشکده سین قورتا ریب قوشون
دانشگاهیندا تحصیل ائده رک اورانی دا بیتیریر.
قوشوندا خدمت ائتدیگی زامان حقوق دانشکده سینده ده تحصیل
اائدیپ قضائی لیسانس آلمانغا موفق اولور.

۱۳۲۳ - نجی ایلده قوشون ایشلری مئیلینه مطابق اولما-
دیغی اوچون استعفاء وئریب، کشاورزی دانشکده سینده تحصیل
باشلاییر. اورانی بیتیرندن صونرا، فلاحت ایشلریله مشغول اولور.
صون ایللرده دانشگاهین تاریخ فاکولته سینده تحصیل
اائدیپ فوق لیسانس آلمانغا موفق اولور.

آقای مشیری حق سئوه اولدوغو اوچون حقی مدافعه ائتمک
نتیجه سینده ۱۳۲۰ - نجی ایلدن ۱۳۳۵ - نجی ایلده قدر مکرر دولت
طرفیندن توقیف اولور ۴ و ۵ یلار حبسده قالاندان صونرا آزاد
اولماغا موفق اولور.

بوتون ذکر اولونان حبسلره باخمایاراق آقای مشیری اجتماع-
عی چالیشمالاریندان ال چکمه ییب ائوز مبارزه سینه دوام ائدیر.

آقای مشیرینین جوخلی ومختلف تالیفاتی واردیر. اوجمله
دن : " سبزی کاری " ، " پرورش زنبورعسل " ذکر اولونان کتابلا-
ردان " سبزی کاری " یونسکو بین الملل جایزه سینی آلیر " پرورش
زنبورعسل " ایسه شوروی علملر آکادمیاسی طرفیندن روسجایلا

ترجمه اولونور .

آقای مشیرینین باشقا تالیفاتی عبارتدیر : ۱- رسمالتوا -
ریخ ، ۲- شرح ماموریتهای آجودان باشی ، ۳- تصحیح تاریخو
جغرافیای دارالسلطنه تبریز ، ۴- سفرنامه صحافباشی ، ۵-
تبدیل تاریخ ، ۶- دیوان البسه نظام ، ۷- کتاب سکه های ایران .
آقای مشیری محیط وشرایط دن آسیلی اولاراق اغزی تورک
و آذربایجان دیلینی یاخشی بیلدیگی حالدا متاسفانه آذری دیل
- ینده کتاب یازما میشدیر .

آذربایجان ادبیاتینه علاقه لی اولدیغی اوچون مرحوم قرا
- چورلو سهند و آقای سلطان القراء واسطه سیله دوستلار گورو -
شونون فرعی گروهینه دعوت اولوب جدی ومرتب حالدا شرکت
اخذیردی .

آقای مشیری هله لیک سکه شناسلیق قسمتینده چالیشیب علمی و
فرهنگی ایشلرینه دوام آئدیر .

آقای مشیری آذربایجان ادبیاتینا علاقه لی اولدوغو اوچون
دوستلار گورو شونده شرکت ائتدیگینه گوره اونون سابقه سی
" ادبیات اوجاغیندا " یازیلما سی مناسب گورو نور .

آقای هدایت الله نورآذر ۱۳۳۲
هجری قمری ده تبریز اطرافیندا
خشکناپ کندینده دوغولوب مقدا
- تی تحصیلاتینی آنادان اولدوغو
یئرده، دبیرستان دوزه سینی تبریز
ده باشا چا تدریمیشدیر، ۱۳۱۱ هجری
شمسی ده تهرانین طب دانشکده سینه
وارد اولموش، ۱۳۱۴ ده تشریح دوره
سینی گنجیردندن صورا . .

علومونون دانشنامه سین آلیب بعضی علت لره گؤره طب رشته سینی
بوراخمیشدیر، ۱۳۱۶ دا افسرلیک درجه سی ایله نظام وظیفه سی قور-
تاریب و ۱۳۱۷ ده وزارت فرهنگده استخدام و تدریسه مشغول اولو-
بدور. ۱۳۱۹ ده دبیرستان ایچون حل المسائل (جبر و حساب)
یا زبیدیر، تدریس اثتدیگی زمان فارسی و فرانسه (ادبیات دانشکده
سینده) آد یا زدیرب و لیسانس آلاندان صورا ۱۳۳۵ ده تهران
منتقل و ۱۳۴۵ ده بازنشسته اولموشدور .

۱۳۴۶ دا شرکت (بنیاد آموزش ملی) هئیت مدیره ریاستینه
۱۳۵۱ دن ۱۳۵۸ دک شورای داوری (حوزه ۱۲ تهران) ریاستینده
مشغول اولوبدور . ۱۳۴۶ دا آقای حسین جاویدین واسطه سی ایله
دوستلار گؤروشونه دعوت اولونوب، اورادا مرتب شرکت ائده رکن،
یئری گلنده یا زدیغی شعرلردن اوخویوب کی جمع اولانلاریچین
قابل استفاده اولوبدور .

اونون یا زدیغی شعرلردن (استقاد شهریارا خطاب) ادبیات
اوجاغیندا درج اولونور .

آقای هدایت الله نورآذر ۱۳۳۲
 هجری قمری ده تبریز اطرافیندا
 خشکنا بکنندینه دوغولوب مقدا
 - تی تحصیلاتینی آنادان اولدوغو
 یئرده، دبیرستان دوره سینی تبریز
 ده باشا چا تدیرمیشدیر، ۱۳۱۱ هجری
 شمسی ده تهرانین طب دانشکده سینه
 وارد اولموش، ۱۳۱۴ ده تشریح دوره
 سینی گنجیردندن صوراً . .

علومونو دانشنامه سین آلیب بعضی علت لره گؤره طب رشته سینی
 بورا خمیشدیر، ۱۳۱۶ دا افسرلیک درجه سی ایله نظام وظیفه نی قور-
 تاریب و ۱۳۱۷ ده وزارت فرهنگده استخدام و تدریسه مشغول اولو-
 بدور. ۱۳۱۹ ده دبیرستان ایچون حل المسائل (جبر و حساب)
 یازیدیر، تدریس اثدیگی زمان فارسی و فرانسه (ادبیات دانشکده
 سینده) آد یازدیریپ و لیسانس آلاندان صوراً ۱۳۳۵ ده تهرانا
 منتقل و ۱۳۴۵ ده بازنشسته اولموشدور .

۱۳۴۶ دا شرکت (بنیاد آموزش ملی) هیئت مدیره ریاستینه و
 ۱۳۵۱ دن ۱۳۵۸ دک شورای داوری (حوزه ۱۲ تهران) ریاستینه
 مشغول اولوبدور. ۱۳۴۶ دا آقای حسین جاویدین واسطه سی ایله
 دوستلار گؤروشونه دعوت اولونوب، اورادا مرتب شرکت ائده رکن،
 یئری گلنده یازدیغی شعرلردن اوخویوب کی جمع اولانلاریچین
 قابل استفاده اولوبدور .

اونون یازدیغی شعرلردن (استاد شهریارا خطاب) ادبیات
 اوچاغیندا درج اولونور .

هایت نور آذر

اوشاد شهریار اخطاب

شاعر اولدون اوکله سوله سندن

خشکنا بین قوجاغیندا بسندن

حیدر بابانی یوخودان او یاتدین

کلدون آتایوردوندا هوسلندن

تگوزل شعر لرین باشین اوجالتدین

آنون آچیق اوزون گولن آغ اوسون

عمر اوزون جسمین جانین ساغ اوسون

آنا دیننده شوره اوندوما بنیری

اوشاقلارین واردا مانغون چاغ اوسون

بیز لرده یاددان چنجا تارلق سنیری

دشمنلرین ذلیل اوسون، خوار اوسون

دنیا وارکن اقبال سنده یار اوسون

گول چچکلر آچسین گولسون اوزونه

عزیز دوستلاردون یا شاسین وار اوسون

کج گنده ن انساندار گلین سوزونه

گونش باتدی، ناخیر کلدی ساغیلدی

عمر کچی، طایفا - تفاق داغیلدی

ایشدر بوتون فیرلداخدی، کله کلدی

ایندی دسک احوالاتدی، ناغیلدی

قورقو قوران چرخ دوشوش فلکدی

بولوتلار امیندین گویدره اوچدولن

خشکنا بین سرین سولارین ایچدین

لاماتین لر گئدن یولونان گئتدین

شاعری قویدون یوللاردا گئچدین

اوشاقلیقین خاطره سین دریتدین

آرزیم اودور خشکنا بدران کچپسن،
تندیر آشین دیون قارین ایچپسن،
آخاریب گوزلریندن سچپسن،
ساغلیغیندا اوزاوغلونا آلاسان،
دنیا وارکن خوشلونغون قالاسان،

دورگینان چنج چای چمنین دوزونه،
باخ نرگیز گولونون خمار گوزونه،
اویما نامردلرین یالان سوزونه،
کورمینگلی آتیندان ییژه دوشمن،
سیغیراتی بو اودلارینان مشمن،

اوتای باغی خشکنا بداتک قالدی،
طوفان اولدو آغاجلارین ییل چالدی،
پاییز گلدی یار اقداری سارالدی،
باغبانلار اولدو بیلرکوکولدی،
آملار ضای اولدو ییژه تئوکولدی،

منیم آتام ساققالی بیریشیدی،
نماز قیماق، اوروج توتماق ایشیدی،
آستاکئتمک پیغیر ییژیشتیدی،
آج گوره نده سارالاردی املاردی،
بولودلار تئک گوز یاشینا دولاردی،

ماتا ابراهیم آرخدادی قور تولدی،
او توخویان چوخا تالار سیرتلیدی،
اوشاقلار ماتا سیرت قالدی سیرتلیدی،
آداملار دوشوب بیر بری نین جانینا،
قور دیریکلر قویونلارین قانینا،

جوانیغین قوشو بیزدن تیزاوشدو ،
آغاج مینیب آت گزدریک سووشدو ،
گنجه گلدی گویدر ییره قووشدو ،
گون باتدی تاش قارالدی آخشام اولدو ،
دنیا بیزه خرابه شام اولدو ،

سحر اولدو ، دان اولدو زوئوکولدو ،
دومان گلدی چای چیمنه تئوکولدو ،
نقال اولدی کتا بدار ی بوکولدو ،
قیش قوتاردی اولکده مینین یازی دی ،
شاعرلرین صحبتی دی سوزودی ،

باغدا تاردی قوزولاریان یانا ،
بال کیلیب شان قالاناردی شاننا ،
اوجوب قوناردی آریار هریانا ،
آری اوچار قوزو ملر بال شیرین ،
آه چکرم آری یارام هر بیرین ،

ایدی ریکلار گویده شاخیب چالاردی ،
گورولدو سیب داغدار اسس سالاردی ،
بولود گلیب چای چیمنی سولاردی ،
قیزیل گولوباغچالاردان دره ردیک ،
هر کهنه باغیشدا سیب ونره ردیک ،

بیچین چیلر بوغدا لاری ییچدی ،
تیکانلاری بوغدا لاردان سچردی ،
نامار اولجاق آیرانداین ایچردی ،
اوراقداری داشا دکیب شاقیلدار ،
باغری قره قانخیب اوجوب قاقیلدار ،

آلینمیزی میصیر خالا چیرتاردی ،
آغدا سایدیغ آلتدان یاولش قیرتاردی ،
سوندا دوروب یاغلی قره سورتردی ،
آنام اونا بدچی پولی وئرهردی ،
بیر گرنه شیب سینه سی نی گرهردی ،

شاهسونر کندی گلیب چاپاردی ،
قیز کلیدن بویوت قولاغ قاپاردی ،
بیر یوجاقدان مل-داواری تاپاردی ،
چالیب چاپیب گیره دیلر هر یانا ،
محتاج اولاردیق بیر ایچیم آیرانا ،

کلیدیک آشی ، شنگول آواخانداری ،
باغدا کئچر گونلری دورانداری ،
دایر اولار چاپیدا دگیر مانداری ،
باغدا اوتوروب کولگه ده چای اچیلر ،
سو ، سواریب یونجالارین اچیلر ،

کوی توکوب قاراله نزدی یُره ،
باشین کسب آتار دیدار تندی ره ،
کملیک اچوب کتده دوشردی یُره ،
کورسو باشی کملیک اتی داد وئره ره ،
کئچن گوندن خوشلوقونان یاد وئره ره ،

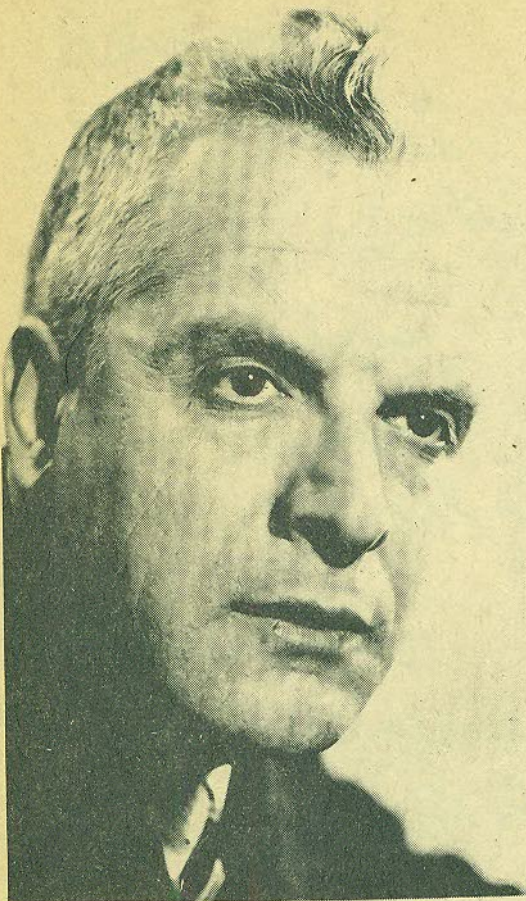
خیران خالاتندیرینی قالاردی ،
آشی اچیب قازانچانی یالاردی ،
چاخاق چاپیب تندیره اود سالاردی ،
باشین آتیب تک جانینا یاتاردی ،
دیری لیگین آرزوی سینا چاتاردی ،

ایکی اولدوز گۆنیه چاییب باش باشا ،
گۆز قیجیب نیره اوچان دام داشا ،
لغت اندر انسان اولان یولداشا ،
بو نمبلاری گۆنیدن نیره کیم توکور ،
اوچوردور ، اولدورور ، داغیدیر ، شوکور ،

باغچالارین آغاجلاری قورویوب ،
آنبارلارین بوغдалاری چورویوب ،
مرض ککلیب کندیمیزی بورویوب ،
عمور گلیر زمان گنج قورتاریر ،
اولوم گلیر انسانلاری آپاریر ،

خشتکین ایری - بورغ یوللاری ،
قره کولون ، قره - قره کوللاری ،
باکی چی نین مانات - مانات پوللاری ،
ایندییه وار گلر دورار گۆزومده ،
اشر قویار خاطر یکه ، سۆزومده ،

قره کولون دوزلرینی گزمیشم ،
آیاغدا ییب گوللرینی ازمیشم ،
دیر ییگدن آل گۆتوروب اوزوشم ،
گچن گونویا داسالیب آغدارام ،
غملکین اولان اوره کلمی داغدارام ،

عزت الله وثوق (حاج جبار)

عزت الله وثوق باکودا اتحاد مکتبی
نین استعدادلی شاگردلریندن ایدی
اتحاد مکتبین قورتارانندان صونرا
کونسرواتوریا نون آواز قسمین تحصیل
اؤدیب قورتاردی تئاتر ایشلرینه
علاقه سی اولدیقی ایچون آکتور دسته

سینه وارد اولور، اؤز لیاقتینی گؤستریر و بؤیوک روللارا وینیر و
موفق اولور ۱۹۳۲ - نجی ایلده فامیلی ایله بیرلیکده ایرانه
گلمه گه مجبور اولدی و اؤز وطنی زنجاندا یاشاماغا باشلادی .
فامیلینه کؤمک ائتمک مقصدی ایله اؤز تخصصیندن (هنرمندلیک)
استفاده ائده بیلیمیوب مختلف جزئی ایشلرله اؤزونو مشغول
ائتدی تا عائله سینه کؤمک اولونسون .
بیرمدتن صونرا تهرانه گلیب بانک چاپخانه سینه وارد اولور
و موجود هنرمندلرله آشنا اولور . ۱۳۴۰ - نجی ایلده هنرهای درا -
ماتیک تهرانه وارد و اورانی موفقیت ایله قورتاریر و تئاتر دا

اشتراک ائتمه که باشلا بیر موفقیت الده ائتدیگدن صونرا سینما
ایشلرینه دخی جلب اولونور و جدی ایشله مکه باشلا بیر. اونون ان
پارلاق ایشی و اونسی داها آرتیق معروف ائدن (شب نشینی درجهنم)
سیناروسینده حاجی جبار رول اییدی. اونسی سینما و تلویزیون داگور-
نلر اونسی حاجی جبار آدیلا تانیلاردیلار .
اونسی سینما و تلویزیوندا گوره ن اوشاقلار، کوچه ده و خیابا -
نداگوردیکده "حاجی جبار گلدی" دئییب بیر- بیرینه نشان وئردیلر
آقای وثوقی نی من اتحاد مکتبیندن تانیردیم اونسی دوستلار
گوروشینه دعوت ائتدیم آلقیشلادی و گلمه که باشلادی . تهراندا
اولدییی زمان مرتب گله ردی . او اوینا دیقی روللاری "شیخ صنعان"
"مشهدی عباد"، "آرشین مال آلان" روللاری دوستلارا نقل ائدیپ
اوینا دیقی روللاری مجسم ائدیپ و آواز حرکاتینی و ددیگی سؤزلریله
حاضر اولانلارا نقل ائده ردی و آلقیشلارا سبب اولاردی . آقای وثوقی
حاج جبار رولینه مربوط اولان حکایتی دوزلی و آرتیستلیک حرکا -
تیلرله نقل ائده ردی .

"بیرگون تازه فیلم آچیلما سی ایچون تهریزه گئتمه لی
ایدیم . ترن ده بیر آذربایجان عائله سی ایله بیرکوپه ده اولدیق
بوفه ایشچیسى گلیب نوشابه و غذا تکلیف ائته دی . او عائله نین
خانمی ارینه دئدی "مشدی جعفر اوشاقلار ایچون بیر پیسنی آل"
مشدی جعفر بهانه گتیردی خانم حرصه نیب دئدی : "او گوندن کی،
سن حاجی جبار فیلمین گوروب سن داها آرتیق خسیس اولموسان الله
او حاج جباری اولدورسون آتاسی دوشسون و نه نه
خانم فحش وئره ن موقعلرده من گولیردیم مشدی جعفر مندن سورو-
شدی : آقا نییه گولورسن ؟ من دئدیم آخی حاج جبار منم کی
فحش وئریرسیز . کیشی اینانمادی . دئدی : اونون ساققالی واریدی
ستون یوخدور . من اونسی باشا سالدیم و گونده رذیم پیسی گتیردیلر
آقای وثوق سؤزلری محلی لهجه ده و آرتیستی حرکتلرایله
دئییب و نشان وئره ردی او وقت داها دوزلی و شیرین راق اییدی .
متاسفانه آقای وثوقین ۱۳۵۴ - نجی ایلدن سسی توتولدی
خارجه ده ده دخی علاج اولمادی سؤزلرین اشاره و یازی ایله
آنلادار . استعدادلی هنرمنده ساغلاملیق آرزو ائدیریک .

محمود دست پیش (واله) ۱۳۱۳ شمسی
ده دوغولوب، ابتدائی و متوسطه
تحصیلینی اردبیلده قورتاریب
۱۳۳۴ ده معلملیک شغلی ایله ایشه
باشلامیشدیر. ۵ ایل گرمی، نمین،
اردبیلده خدمت ائتدیکن سونرا
تهران اگلیب ناحیه ۱۵ دا خدمتینه
ادامه وئریب نهایت ۲۵ ایلدن

آرتیق خدمتیه ائوزو تقاضا ائدیپ و بازنشسته اولوب دور.
اوشاقلیقدان باشسیز قالان و معیشت چتینلیک لر یله ال به یا خا
اولان محمود همیشه اوره کدن سئودیکی اینجه صنعتلره حسرت قالیب
اونلارا اوزاقدان اوزاغا باخیردی. موسیقی، نقاشی، شعرو ادبیات ته
عشق بسله دیگی حالدا امکانسیزلیق اونا میدان وئرمه ییب و ایستک
لریندن اوزاق سالمیشدیر.

۱۳۴۷ ده آقای سید مهدی اعتمادین مساعدتیه "دوستلار گؤرو شو
یول تاپیب و اورادا آذربایجان علاقمند فاضل لرایله آشنا اولو
واونلارین تشویقیله جدی حالدا شعر دئمه گه باشلادی. او، جلسه لرده
مداوم شرکت ائده رک یئری گلنده آذربایجانین گؤرکملی قوجا
صنعتکاری آقای سیف الله ابراهیم پورون تار یله خلق ماهنیلا
ری و مقاملاریندان اوخویوب ائشیدنلرین آلیشلاری ایله داها
آرتیق هوسله نیردی. او، ائوز بئکار و قتلرینی رساملیق، مجسمه
سازلیق و خططلیق ایله گنجیریر، بو کتابین شعرلری اونون
خطینین نمونه سی دیر. اونون نئجه شعر اوجمله دن "شهریا را
اتحاف"، "سهنده مکتوب" و..... ادبیات اوجا غی—ندا
درج اولوب دور.

ساجداری پیرا شوق، بغو قیرو لو،
سینہ سی آکو لو، آلتی قیر شلی

سوز لری روحو دور دو بغو کتیریر،
قایغی سیر انسانا قایغو کتیریر!

بخشی دریندیر دریالار کیمی،
غری، متانتی قایالار کیمی،

کور او غلو پشیتده، بنی، اورہ کده،
صابر کیمی، واقف، اولسون کرہ کده،

چکینده یانچا، باشد اچال پاپاق،
شیرین دلیمیزه داغ کیمی راپاق،

گاہ امیدہ دولور، نگران گوزو،
اندن الہام آلیر، سازین سوزو،

بیز زمان بور و نور قارا، دو مانا،
دوزملی دیر بعضا جور زامانا،

قاشلارینا قونوب ایلمر غباری،
باشینا یاغیدر زمانہ قاری،

اور کلرہ سوال، سورغو کتیریر،
وده قور قودلارین اسون یادگار،

گولوشو معنالی معنالار کیمی،
گشتیش دو بغو سونون یوخدو جصاصی،

خان چوبان چورہ کده، فراد بیلہ کده،
فضولی، ہنرلی، ائل افتخاری،

بیر الیندہ قلم، بیر الہہ چوماق،
دوغرو سو اوندا وارہ ہسند، وقاری!

گاہ یادی یاندیریر، گاہ یانیر اوزو،
اوخشایر وطنی، اوخشایر یاری،

گاہ گولکو کونیکہ، یاشیل تومانا،
ایلین ہم قیشی وار، ہمدہ بلماری،

انسان گمده خوار اولار گامدا او جالار،

ایکیده افتخارلا آنجا قوجالار!

سندین سینه سی دولو آلاچیغ!

قایسی توپانسیز، سفره سی آچیغ!

بیر زمان قلمی دشمنز الیندن،

بلی! سر اغین آل آذر ائلیندن،

دائیش! خان چوبانلی ائلیندن دائیش!

سینه نده آچیدان گولوندن دائیش!

جوشور اوره گیده مین آرزو و دلیک،

انسان آدامنی تانیسین گرهک،

ایچی اودلو، باشی قارلی سمندیم،

یوققوشلار دیرماشیب، دره لر ائندیم،

منده ساوالانین، واله، اوغلو یام،

آنجا قوجا روزگار دان منده داغلیام،

بیر سی باج دمه، بیر سی باج آلار،

ایکیدلرین آلیجا ق اولماز دوورای!

قالاسی بیسیر، دوورای اوچوغ،

وار اولسون هر زمان دولتی، واری،

داستانلار یا ییلیر شیرین دلییندن!

یولون دوششمه بیر دؤن سمنده بار،

شیرین با یا تیلی دلییندن دائیش!

پیتراخلی باغینین بول اولسون بار،

هر شوزو هر که گرهک دئمک،

هر زریں اوزونون وار بر عیاری،

سنه فخر ائدیم، سنه گونیدیم،

نچه گون اولیدیم قوناغین باری،

ائیمه، دلییمه بلی باغلیام!!

کایمجا دؤنمه دی فلک مداری،

باشينداڭ چىكلىسىن چىگىن دوامانلار،
سەندەن يىزىز كۆسۈپ يىزىز سىز اوامانلار،

سەندە يول تاپمايىن ايرى كومانلار،
فېكىرلەرنى يىتمەي بۇندەن يوخارى.

فروردىن ۱۳۵۲

مكتوب

م. د. د. والە

اوخوا اى شاعىم، اوستاىم اوخو!
ئامردىن باغرىنا سۆزلە ساغ اوخو،

آخى چوخ وار سەندەن اوبوب كۈنىم،
سۆزدەن باشقا ئانى باسەي كۈنىم؟

دەنىش! اى شاعىم، عزيز قارداشىم،
دانا بۇندەن بىلە آخماز كۆز ياشىم،

قوى ئىلىن آلتىشى اقبالىن اولسون،
آئامىن چۆرەگى خەلىن اولسون،

دەنىش! قوى ايندىسىن صدقلى سەزىن،
خەردا غەلانىسىن جوشسون آرازىن،

سەزىن اينىلىتىسىن، ائىلەرنىلەسىن،
سەندەن باغرىدا تىللار اينىلەسىن،

قوى ددەمىز قورقۇد، سەنە كۈنىسىن،
يىرى ولرا ئىل - اولوس سەندە اۋىنىسىن،

بىن اونون قوچ اوغلو، مرد اولادىن!
عەسىمىزىن ايندىسىن فرىدىن،

قۇلاق آسان چۈخەورسىن سەزى كۆكلە،
زەمان كاروانىنا، يۈكۈنۈ يۈكۈكلە،

زخمەلر چىقارتسىن پىردەن سۆزۈ،
كەلەجەك نىسلىن يۈلدەن دىرگۈزۈ،

کاروانین دایجا سوسه پسین آمان،

قالیغنی دکن ائدن محبت قانان،

اوز دده سین دانان، اصلین اتیره ن،

یالتا قلیغلا گونو باشا سیتیره ن،

قوی بهندین باغرین قورق اودلار،

سوزون اوخوسولار تانیشتا دایدار،

واله نامه یازدی اوره ک قانیندان،

دانا جانا کلیب، دویوب جانیندان،

دوده قورقود، وئرسین خلیف دحاسین،

اٹلین قالغی سیندان حکیم یاخاسین،

بیرقارین چوره که قارداشین ساتار،

سحرین فکرید نگران یاتار،

کوزه ریب قورلاری ائلره دوشسون،

شیرین داستانلاری دیلره دوشسون،

باغری لمانا دؤنوب یول کوزله مکدن،

دیلینی دیشله ییب، سوز کیزله مکدن،

بامار ۱۳۵۶

استاد شیریارین ایلت گوروشونا سبتید

وصل دلداریشیدیب دوقا کلیر یغیشون،

بریمیزده بو کچه ماه درشان اوتوروب،

ساز دوقوب نغزلری ککسوده پندگیمیز،

شیریار آدنی، اوز دلقده سلا اوتوروب،

لذت صحبت جانانی یلدنریغیشون،

فیض آلین مجلسیمیزدن چکیده نریغیشون،

آدینا شعرینه، افکارینا فخر ائتدگیمیز،

سوزو دیلده گزده ن، بیز اوز دیندگیمیز،

چرخ جلا کجاست ، زحماتین آوا چایب
شد گفتای ایله مخلمینز دادا چایب

مل دنیا نی آتیب شروته مغداد چایب
سوز آچیب غم داغیدن یو کنا اوتوروب

اوعلی اوغلو دور البته کی آزاده یاشار ،
او کوزه لطفله دوز املرینه ماضی قوتشار

هاتف حقون الهین آلا ، طبعی جوششار
شعر نکلونه سیرب فرش سلیمان اوتوروب

اوجوا حمید بلایی گور شهوارینا باخ !
دای مایه ده اونون حال دل زارینا باخ !

هم سنیدیم دندگی شعوره افکارینا باخ !
ینی کتب یار اوان حافظ دوران اوتوروب

ایچه وقتکه قولاق دژوب سوزده جان آپارا :
دور یو قویا مین ایاتیزی شیطان آپارا !

آلمان الهینه شیطان گلیب ایمان آپارا
تک بوتئینده اونون کورنجه دیوا اوتوروب

اونا قور ایله جک نسلیمز آذر املیمز !!
آچا جاقدرینه جوریده سولوش گولوموز !
شوق دیدار یله گاه آغلا ییرام گاه کولورهم
دست پشیم جانیمین قدرینی ایندی بیلیرهم

شیوه لی ، دلیغولوشعارینا شکر دیمیمز !
ایندی کی باغ ابدیه بلبه باغ اوتوروب
بو عنایت منداوند اندیر اونا املیرهم :
هکی جانید اگورورهم بکن کیمی جان اوتوروب

۲۰۲ د. د. والہ تهران ۱۳۵۰ آذر آبی

حضرتی شاعر ترلان

طبعیم قاناولانیب جولاناکلدی !
ایلمیری دولاشیب ترلاناکلدی !

امیدله بگونوصا باحاساتار ،
کوره رسن کی بلبل بستاناکلدی !

مگولردن اوچارلار نازلی سونالار ،
هرایندا قهرمان دوراناکلدی !

سوزلری معنالی ، مطلبی شیرین ،
بو افتخار سنتک ترلاناکلدی !

سنه دلیمین وایغ محکم داغ اولسون ،
والله بونیتله میداناکلدی !

اوزو بیر آغ ساققال الوی آبدیه ،
بلکه ده خطرله یان - یاناکلدی .

منه الهام ونودی نیگیللی سوزون ،
شاعر لر مجلهسی تبریزدن دوروب ،

داغ - داغ چاتمازسا انسانلار چاتار ،
زمانین باقیقوشو یورولار ، یاتار ،

پانیردا کوجر لر گوزهل وونالار ،
اگمیده یشیر میشر آنالار ،

شاعرین دوقوسو دریادان درین ،
شاعر قانار - سیلر هر سوزون شیرین ،

قارداشیم ، ترلانیم اوزون آغ اولسون !
طبعون چچکلر سین باغچا - باغ اولسون !

همی ساغ اول دسین دکتربا ویده ،
بیز امیده باغلی ، امید ، امیده ،

آذربایجانیم!

اود تشارلی یوردوم آذربایجانیم!
یوشما کومه قوردوم آذربایجانیم!

هر بولاغین سویون ایچمه بیلیم دیم،
سنی دئییب دوردوم آذربایجانیم!

کیم آتاسین دانیب من سنی دانام؟
کوکسوند اوتوردوم، آذربایجانیم!

فلک آیری سالدی من گنده اولدوم،
عشقینده اوچوردوم، آذربایجانیم!

دیری لیک محبت، وصال، انتظار،
نفرته اود دوردوم، آذربایجانیم!

دده مدن، بابامان قالیبسان منه،
منده چو سکوچالیم اودلوسینه نه،

هر شیره دردی اچا بیلیم دیم،
قوشوم سنه قوندو اوچا بیلیم دیم،

من سنین اوغلونام، سن منیم آتام،
اودلور کینه قانیان قانام،

دئییم سینن اوسته بختور اولدوم،
کوچری قوشلارلا مسفر اولدوم،

دیری لیک شرفدیر تماش، افتخار!
گوردوم کی محبت ابدی قالار،

واله . تهران ۱۳۵۲

۱- چو سکو: بؤیوک میخ آلاچیغی ساخدا، غنچین نیره چالارلار (آخاجدان یونلارلار)

۲- یوسا: کیچیک، محقر.

محترم انجمن جلال!

نظیر نیزه چاتان دوستدار گورو شو، خاطرہ لری، ادبیات اوجاتی، پیوگرافیا لاری مسکن،
خصوصی اخلاقی نظرہ آکامدان طاغوتی دورہ دہ آذربایجان ادبیاتینا علاقہ کوشن
دوستدار گورو شونده شرکت اندن شخصہ مربوط دور.

دوستداران آقای دست پیش، آقای منظوری، آقای فحید زاده، آقای نور آذر اللہین
گلن کیمک لیکری مضایقہ اتمہ میسر.

ایک نوبہ دہ آقای دست پیشین رحمت لری کی تمام حاضیر اولان شعر لری یا زماق ایله،
و آقای منظوری بوتون پیوگرافیا لاری ماشین اشکله تقدیرہ لایقہ پیرلر.
اوزومہ وظیفہ بہرہ ک ذکر اولان دوستداران تشکر ادیب موقیعتلری آندن ایدرم.

دکتر سلام الہ جاوید

۱۳۶۵
۷۵۰
۲۰۴۵ +
۱۵۲۰
۳۵۵۵ +
۱۱۰۱
۴۶۵۶